

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณีศึกษา : อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร และค้นหารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันสำหรับการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการเพิ่มศักยภาพในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกต่อไป โดยใช้วิธีการศึกษาที่มีลักษณะผสมผสาน หรือ Mix Method คือ เชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ ก. ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มเป้าหมาย การสำรวจแบบวัดครั้งเดียว (one shot descriptive) ซึ่งศึกษาโดยใช้ แบบสอบถาม

ส่วนที่ ข. ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ซึ่งศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ และเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และประชาชนซึ่งเป็นชาวบ้านในชุมชน รวมทั้งการสนทนาโดยการทำ Small Group Discussion ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาในประเด็นดังกล่าวคณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปริมาณด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ ก. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากประชาชนในพื้นที่ที่ตอบแบบสอบถาม
คณะผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก
- 4.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ต่อเฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งมรดกโลกซึ่งตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะเห็นว่ากลุ่มจังหวัดอยุธยา และ กลุ่ม จังหวัดสุโขทัย – ศรีสะเกษ นาลัย กำแพงเพชร มีจำนวนพอ ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 59 และร้อยละ 62 ตามลำดับ

สำหรับช่วงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ในช่วงอายุ ระหว่าง 15 – 24 ปี จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 27.38 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายจังหวัดแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่แหล่งมรดกโลก กลุ่มจังหวัดอยุธยา และ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสะเกษ นาลัย กำแพงเพชร ส่วนใหญ่มีช่วงอายุที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มจังหวัดอยุธยาประชากรส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ระหว่าง 15 – 24 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ส่วนกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสะเกษ นาลัย กำแพงเพชร ประชากรส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ระหว่าง 35 – 44 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30

ในด้านสถานภาพทางครอบครัว พบว่า โดยภาพรวมของประชาชนในพื้นที่ แหล่งมรดกโลกซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสมากกว่ากลุ่มคนโสด แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างก็ไม่มากนัก กล่าวคือ กลุ่มผู้ที่มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 399 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 ในขณะที่กลุ่มผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่เป็นคนโสด มีจำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า สถานภาพทางครอบครัวของกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสะเกษ นาลัย กำแพงเพชร กับ กลุ่มจังหวัดอยุธยา ประชาชนมีสถานภาพทางครอบครัวเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ กลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 52.5 ในขณะที่กลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสะเกษ นาลัย กำแพงเพชร ส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัว สมรส คิดเป็นร้อยละ 55.5

สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่แหล่งมรดกโลกมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 510 คน คิดเป็นร้อยละ 63.75 และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่ำกว่า 1,000 บาทของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67 สำหรับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสะเกษ นาลัย กำแพงเพชร มีจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50

ส่วนระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นประชาชนในพื้นที่ แหล่งมรดกโลกมีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น – มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายจังหวัดแล้ว พบว่าระดับ การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่แหล่งมรดกโลกใน กลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยาที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น – มัธยมศึกษาตอนปลาย มี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 กลุ่มจังหวัดสุโขทัยศรีสัชนาลัยมีจำนวน 115 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.80

ในด้านอาชีพ ผลจากการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซึ่งเป็น ประชาชนในพื้นที่แหล่งมรดกโลก มีอาชีพเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจังหวัดแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่ง เป็นประชาชนในพื้นที่แหล่งมรดกโลก ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และ กลุ่มจังหวัด สุโขทัย – ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มจังหวัดอยุธยาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 ส่วนกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 123 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.80

สำหรับสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบ สอบถามส่วนใหญ่ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่แหล่งมรดกโลกมีสถานภาพทางสังคมในปัจจุบันเป็น เพียงประชาชนในชุมชนไม่มีสถานภาพทางสังคมแต่อย่างใด จำนวน 761 คิดเป็นร้อยละ 95.10 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายจังหวัดแล้ว พบว่า สถานภาพทางสังคมในปัจจุบันของ ผู้ตอบแบบสอบถาม จะเป็นกลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสัชนา ลัย กำแพงเพชรก็ตาม ประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มี สถานภาพทางสังคม ในปัจจุบันเป็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือเป็นเพียงประชาชนในชุมชนเท่านั้น โดยกลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีจำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 95.50 และกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสัชนา ลัย กำแพงเพชร มีจำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 94.50 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1.1

ตารางที่ 4.1.1 ความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมใน
การบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา
และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	ความถี่ N=400	ร้อยละ	ความถี่ N=400	ร้อยละ	ความถี่ N=800	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	164	41.00	152	38.00	316	39.50
หญิง	236	59.00	248	62.00	484	60.50
อายุ						
15 -19 ปี	94	23.50	53	13.30	147	18.38
20-24 ปี	38	9.50	34	8.50	72	9.00
25-29 ปี	39	9.75	39	9.80	78	9.75
30-34 ปี	25	6.25	33	8.30	58	7.25
35-39 ปี	38	9.50	51	12.80	89	11.13
40-44 ปี	41	10.25	50	12.50	91	11.38
45-49 ปี	37	9.25	43	10.80	80	10.00
50-54 ปี	26	6.50	51	12.80	77	9.63
55-59 ปี	24	6.00	18	12.80	42	5.25
60-64 ปี	19	4.75	13	3.30	32	4.00
65-69 ปี	10	2.50	9	2.30	19	2.38
70-74 ปี	2	0.50	3	0.80	5	0.63
75-79 ปี	4	1.00	3	0.8	7	0.88
80-84 ปี	3	0.75	-	-	3	0.38
สถานภาพ						
โสด	210	52.50	158	39.50	368	46.00
สมรส	177	44.25	222	55.50	399	49.90
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	13	3.25	20	5.00	33	4.10

ตารางที่ 4.1.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	ความถี่ N=400	ร้อยละ	ความถี่ N=400	ร้อยละ	ความถี่ N=800	ร้อยละ
รายได้ต่อเฉลี่ยต่อเดือน						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	268	67.00	242	60.50	510	63.75
10,001-20,000 บาท	86	21.50	93	23.3	179	22.38
20,001-30,000 บาท	20	5.00	38	9.50	58	7.25
30,001-40,000 บาท	14	3.50	19	4.80	33	4.13
40,001-50,000 บาท	6	1.50	6	1.50	12	1.50
50,001- 60,000 บาท	3	0.75	1	0.30	4	0.50
60,001-70,000 บาท	3	0.75	-	-	3	0.38
70,001-80,000 บาท	-	-	-	-	1	0.13
80,001-90,000 บาท	-	-	1	0.30	-	-
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือ ประถมศึกษา	64	16.00	88	22.00	152	19.00
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือ ประถมศึกษา	64	16.00	88	22.00	152	19.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	72	18.00	50	12.50	122	15.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย	122	30.50	65	16.30	187	23.40
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	30	7.50	29	7.30	59	7.40
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	98	24.50	117	29.30	216	27.00
ปริญญาโท	10	2.50	42	10.5	52	6.50
ปริญญาเอก	-	-	4	1.00	4	.50
อื่นๆ	4	1.00	4	1.00	8	1.00

ตารางที่ 4.1.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	อายุรยา		สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	ความถี่ N=400	ร้อยละ	ความถี่ N=400	ร้อยละ	ความถี่ N=800	ร้อยละ
อาชีพ						
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	57	14.25	123	30.80	180	22.50
พนักงานบริษัทเอกชน	21	5.25	21	5.30	42	5.30
เกษตรกร	9	2.25	35	8.80	44	5.50
ค้าขาย	95	23.75	81	20.30	176	22.00
แม่บ้าน	23	5.75	20	5.00	43	5.40
เกษียณ/ว่างงาน	15	3.75	4	1.00	19	2.40
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	29	7.25	19	4.80	49	6.10
นักเรียน/นักศึกษา	101	25.25	59	14.80	159	19.90
อื่น ๆ	50	12.50	38	9.50	88	11.00
สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน						
ประชาชนในชุมชน	382	95.50	379	94.50	761	95.10
ปราชญ์ชาวบ้าน	1	0.25	8	2.00	9	1.10
นายกสมาคม	1	0.25	-	-	1	.10
ผู้นำกลุ่มชุมชน	3	0.75	6	1.50	9	1.10
อื่น ๆ	13	3.25	7	1.80	20	2.50
รวม	400	100.00	400	100.00	800	100.00

4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณีอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย - ศรีสัชนาลัย - กำแพงเพชร ในภาพรวม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ด้านต่าง ๆ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้านด้วย ค่าเฉลี่ย 2.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจังหวัดที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกพบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร มีการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มากกว่า

กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้วย ค่าเฉลี่ย 2.24 และ 2.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99 และ 1.05 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับพื้นที่มรดกโลกสูงเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการทรัพยากรและด้านการปกป้องรักษา พอๆ กัน กล่าวคือ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.31, 2.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13, 1.13 สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านอื่น ๆ พบว่า ประชาชนในพื้นที่มรดกโลกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านการใช้, ด้านการตลาด, ด้านการให้ความรู้, ด้านการศึกษาวิจัย และด้านแหล่งทุน เรียงตามลำดับ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.29, 2.26, 2.22, 2.16 และ 1.83 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13, 1.13, 1.11, 1.06 และ 1.07 ตามลำดับดังแสดงในตารางที่ 4.2.1

โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจังหวัด ซึ่งขึ้นทะเบียนมรดกโลก พบว่า ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ สูงสุดได้แก่การบริหารจัดการเกี่ยวกับพื้นที่ ทั้ง 2 กลุ่ม แต่หากเปรียบเทียบระหว่าง 2 กลุ่ม เกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับพื้นที่สูงกว่า กลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา กล่าวคือ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยค่าเฉลี่ย 2.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 ในขณะที่กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10 ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสำหรับประเด็นการมีส่วนร่วมที่รองลงมา พบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร คือการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการปกป้องรักษา ด้วยค่าเฉลี่ย 2.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 ส่วนกลุ่มจังหวัดอยุธยา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการด้านทรัพยากร ด้วยค่าเฉลี่ย 2.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2.1

ตารางที่ 4.2.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ
ภาพรวมด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการแหล่ง มรดกโลกด้านต่างๆ	อยุธยา		สุโขทัย- ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร		รวม		การแปล ความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการจัดการพื้นที่	2.35	1.07	2.47	1.07	2.41	1.07	น้อย	1
ด้านการจัดการทรัพยากร	2.32	1.16	2.31	1.10	2.31	1.13	น้อย	2
ด้านการปกป้องรักษา	2.29	1.12	2.34	1.14	2.31	1.13	น้อย	2
ด้านการใช้	2.25	1.14	2.33	1.12	2.29	1.13	น้อย	3
ด้านการศึกษาวิจัย	2.16	1.08	2.17	1.03	2.16	1.05	น้อย	6
ด้านแหล่งทุน	1.85	1.10	1.82	1.30	1.83	1.07	น้อย	8
ด้านการให้ความรู้	2.22	1.15	2.21	1.06	2.22	1.11	น้อย	5
ด้านการตลาด	2.22	1.17	2.31	1.09	2.26	1.13	น้อย	4
รวม	2.21	1.05	2.24	0.99	2.23	1.02	น้อย	

4.2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านการจัดการพื้นที่

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณีอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านการจัดการด้านพื้นที่ พบว่า ในภาพรวมการจัดการด้านพื้นที่ยังอยู่ในระดับที่น้อย ทั้งนี้มีค่าเฉลี่ย 2.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่เป็นรายกลุ่มจังหวัดที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกแล้ว พบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการด้านพื้นที่ มากกว่า

กลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยาด้วยค่าเฉลี่ย 2.47 และ 2.35 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07, 1.07

แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมเป็นรายข้อในด้านการจัดการพื้นที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์อยู่ในระดับสูงสุด มาเป็นอันดับหนึ่ง ค่าเฉลี่ย 2.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22 รองลงมาได้แก่ การได้ร่วมในการปกป้องและสอดส่องดูแลในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 และการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของอุทยานประวัติศาสตร์ให้ดีขึ้น รวมทั้ง การแสดงความคิดเห็นในการแบ่งพื้นที่ดูแลและจัดการอุทยานประวัติศาสตร์ ตามลำดับ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.42, 2.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27, 1.21 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.2

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นกลุ่มจังหวัดใน 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยาประชาชนให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร และพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของ จังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชรจะสูงกว่าจังหวัด พระนครศรีอยุธยา นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมในการปกป้องและสอดส่องดูแลในเขตพื้นที่อุทยาน การช่วยเหลือปรับปรุงสภาพแวดล้อมของอุทยานประวัติศาสตร์ให้ดีขึ้นมีทิศทางไปในลักษณะเดียวกันกับภาพรวม ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2.2

ตารางที่ 4.2.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านการจัดการพื้นที่

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านพื้นที่	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ฯ	2.74	1.20	2.80	1.24	2.77	1.22	ปานกลาง	1
2. การแสดงความคิดเห็นในการแบ่งพื้นที่ดูแลและจัดการอุทยานประวัติศาสตร์	2.34	1.20	2.48	1.21	2.41	1.21	น้อย	4

ตารางที่ 4.2.2 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านพื้นที่	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัยกำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
3. การร่วมวางแผนในการจัดการพื้นที่ร้านค้าบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ฯ	2.13	1.19	2.22	1.20	2.17	1.20	น้อย	7
4. การช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของอุทยานประวัติศาสตร์ให้ดีขึ้น	2.36	1.28	2.45	1.27	2.42	1.27	น้อย	3
5. การได้ติดตามและทราบผลการทำงานเกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่ดูแลอุทยานประวัติศาสตร์	2.25	1.25	2.32	1.20	2.28	1.23	น้อย	6
6. การได้ร่วมในการปกป้องและสอดส่องดูแลในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์	2.43	1.25	2.60	1.26	2.51	1.26	น้อย	2
รวม	2.35	1.07	2.47	1.07	2.41	1.07	น้อย	

4.2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านการจัดการทรัพยากร

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านการจัดการทรัพยากร พบว่า ในภาพรวมการจัดการทรัพยากรยังอยู่ในระดับที่น้อย ทั้งนี้มีค่าเฉลี่ย 2.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายจังหวัดที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกแล้วพบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการด้านการจัดการทรัพยากร มากกว่ากลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร ด้วยค่าเฉลี่ย 2.32 , 2.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16, 1.10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการจัดการทรัพยากร พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร

จัดการด้านทรัพยากรเกี่ยวกับการร่วมสวดส่งดูแลผู้บุกรุกพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ มาเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.28 รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภัยต่าง ๆ ที่จะมาทำลายอุทยานประวัติศาสตร์ , การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ , การร่วมปฏิบัติตามแนวทางในการป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์ เรียงตามลำดับ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.39 , 2.37 และ 2.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 , 1.22 และ 1.28ตามลำดับดัง รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.3

และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจังหวัดเปรียบเทียบกัน ใน 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากกับการสวดส่งดูแลผู้บุกรุกพื้นที่อุทยาน เช่นเดียวกับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสะเกษนำล้วย กำแพงเพชร แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วระดับการมีส่วนร่วมจังหวัดสุโขทัย - ศรีสะเกษนำล้วย กำแพงเพชร จะสูงกว่าจังหวัด พระนครศรีอยุธยาด้วยค่าเฉลี่ย 2.48, 2.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26, 1.31 ในขณะที่จังหวัด พระนครศรีอยุธยาจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่อุทยานฯ สูงกว่ากลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสะเกษนำล้วย กำแพงเพชร ด้วยค่าเฉลี่ย 2.41, 2.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25, 1.19 ส่วนการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภัยต่าง ๆ ที่จะมาทำลายอุทยานประวัติศาสตร์มีพอ ๆ กัน ด้วยค่าเฉลี่ย 2.39, 2.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27, 1.22 ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2.3

ตารางที่ 4.2.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านการจัดการทรัพยากร

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านทรัพยากร	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสะเกษนำล้วย กำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์	2.41	1.25	2.33	1.19	2.37	1.22	น้อย	3
2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภัยต่าง ๆ ที่จะมาทำลายอุทยานประวัติศาสตร์	2.39	1.27	2.39	1.22	2.39	1.25	น้อย	2
3. การให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดการสาธารณูปโภค หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์	2.19	1.20	2.38	1.22	2.28	1.22	น้อย	5

ตารางที่ 4.2.3 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านทรัพยากร	อายุ		สุขทัย-ศรีสัชชนาลัยกำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การให้ปรึกษาเพื่อหาแนวทาง	2.25	1.26	2.27	1.27	2.26	1.27	น้อย	5
4. ป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์								
การร่วมวางแผนในการ	2.20	1.29	2.17	1.21	2.19	1.25	น้อย	7
5. แก้ปัญหาอันเกิดจากภัยต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์								
6. การร่วมปฏิบัติตามแนวทางในการป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์	2.24	1.28	2.32	1.27	2.28	1.28	น้อย	4
7. การดำเนินการแก้ไขภัยที่เกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์	2.28	1.27	2.21	1.19	2.25	1.23	น้อย	6
8. การร่วมสอดส่องดูแลผู้บุกรุกพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์	2.46	1.31	2.48	1.26	2.47	1.28	น้อย	1
รวม	2.32	1.16	2.31	1.10	2.31	1.13	น้อย	

4.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านการปกป้องรักษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณีอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านการปกป้องรักษา พบว่าในภาพรวมการปกป้องรักษาอยู่ในระดับที่น้อยทั้งนี้มีค่าเฉลี่ย 2.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 และเมื่อพิจารณารายละเอียดกลุ่มจังหวัดที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกแล้ว พบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ในด้านการปกป้องรักษา มากกว่าจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้วยค่าเฉลี่ย 2.34, 2.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14, 1.12 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการปกป้องรักษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลการเสื่อมสภาพของโบราณสถานให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบของอุทยานประวัติศาสตร์มาเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.48 ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.30 รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการร่วมปฏิบัติในการบูรณปฏิสังขรณ์ / ดูแลรักษาความสะอาด / การกำจัดวัชพืช / สิ่งกีดขวาง / และความปลอดภัยในอุทยานประวัติศาสตร์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์และป้องกันอุทยานประวัติศาสตร์ , การร่วมรับทราบผลปฏิบัติงานที่เป็นไปตามข้อกำหนดในการปกป้อง/ดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุของอุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.43, 2.39 และ 2.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.24, 1.27 และ 1.22 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.4

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่มจังหวัดใน 3 อันดับแรก พบว่า ในกลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสะเกษนาลัย กำแพงเพชรประชาชนจะให้ความสำคัญมากกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการปกป้องรักษาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลในเรื่องการเสื่อมสภาพของโบราณสถานให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.32 ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการปกป้องรักษาเกี่ยวกับการร่วมปฏิบัติในการบูรณปฏิสังขรณ์ / ดูแลรักษาความสะอาด / การกำจัดวัชพืช / สิ่งกีดขวาง/และความปลอดภัย ในอุทยานประวัติศาสตร์พอ ๆ กัน ด้วยค่าเฉลี่ย 2.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 ในขณะที่กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสะเกษนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนให้ความสำคัญรองลงมากับการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์และป้องกันอุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.29 สำหรับกลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประชาชนให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเสื่อมสภาพของโบราณสถานให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบของอุทยานประวัติศาสตร์ และกลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสะเกษนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนให้ความสำคัญกับ การร่วมปฏิบัติในการบูรณปฏิสังขรณ์ / ดูแลรักษาความสะอาด / การกำจัดวัชพืช / สิ่งกีดขวาง/และความปลอดภัย ในอุทยานประวัติศาสตร์พอ ๆ กัน ด้วยค่าเฉลี่ย 2.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประชาชนให้ความสำคัญกับการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์และป้องกันอุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.29 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2.4

ตารางที่ 4.2.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกใน ด้านการปกป้องรักษา

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการปกป้องรักษา	อุทยาน		สุขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเสื่อมสภาพของโบราณสถานให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบของอุทยานประวัติศาสตร์	2.46	1.28	2.50	1.32	2.48	1.30	น้อย	1
2. การร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์และป้องกันอุทยานประวัติศาสตร์	2.36	1.26	2.42	1.29	2.39	1.27	น้อย	3
3. การให้คำปรึกษาหาวิธีป้องกันรักษาโบราณสถานโบราณวัตถุในอุทยานประวัติศาสตร์	2.20	1.25	2.33	1.27	2.26	1.27	น้อย	5
4. การร่วมวางแผนในการกำหนดมาตรการในการป้องกันและดูแลอุทยานประวัติศาสตร์	2.14	1.23	2.23	1.24	2.18	1.23	น้อย	6
5. การร่วมปฏิบัติในการบูรณปฏิสังขรณ์/ดูแลรักษาความสะอาด / การกำจัดวัชพืช / สิ่งกีดขวาง/และความปลอดภัย ในอุทยานประวัติศาสตร์	2.47	1.25	2.40	1.24	2.43	1.24	น้อย	2

ตารางที่ 4.2.4 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการปกป้องรักษา	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัยกำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. การร่วมรับทราบผลปฏิบัติงานที่เป็นไปตามข้อกำหนดในการปกป้อง/ดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุอุทยานประวัติศาสตร์	2.26	1.23	2.29	1.22	2.28	1.22	น้อย	4
7. การตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องในการปกป้องรักษา อุทยานประวัติศาสตร์	2.15	1.23	2.20	1.22	2.17	1.23	น้อย	7
รวม	2.29	1.12	2.34	1.14	2.31	1.13	น้อย	

4.2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลก

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลก พบว่า ในภาพรวมการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ยังอยู่ในระดับที่น้อย ทั้งนี้มีค่าเฉลี่ย 2.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายกลุ่มจังหวัดที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกแล้วพบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลกมากกว่ากลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยค่าเฉลี่ย 2.33, 2.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12, 1.14ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลก พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์สูงมาเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.28 รองลงมา ได้แก่ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์, การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์, การมีส่วนร่วมในการสังเกต

พฤติกรรมของผู้มาใช้ที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.36, 2.34 และ 2.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.28, 1.26 และ 1.25 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.5

และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจังหวัดเปรียบเทียบกัน ใน 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสะเกษนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับการร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์อย่างชัดเจน ด้วยค่าเฉลี่ย 2.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 รองลงมาได้แก่การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมของผู้มาใช้ที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลับให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.29 ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2.5

ตารางที่ 4.2.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลก

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่	อายุ		สุขทัย-ศรีสัช นาลัย กำแพงเพชร		รวม		การแปล ความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์	2.36	1.29	2.36	1.28	2.36	1.28	น้อย	2
2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์	2.33	1.25	2.36	1.26	2.34	1.26	น้อย	3
3. การร่วมให้ความคิดเห็นในการใช้พื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์จัดกิจกรรมต่าง ๆ	2.18	1.26	2.27	1.24	2.22	1.25	น้อย	6
4. การร่วมวางแผนเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมในอุทยานประวัติศาสตร์	2.10	1.23	2.18	1.24	2.14	1.23	น้อย	7
5. การร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์	2.31	1.31	2.43	1.25	2.37	1.28	น้อย	1
6. การร่วมรับทราบผลการบรรลุวัตถุประสงค์และความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานหลังการจัดกิจกรรม ในอุทยานประวัติศาสตร์	2.17	1.27	2.35	1.27	2.26	1.27	น้อย	5
7. การมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมของผู้มาใช้ที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานประวัติศาสตร์	2.31	1.25	2.36	1.26	2.34	1.25	น้อย	4
รวม	2.25	1.14	2.33	1.12	2.29	1.13	น้อย	

4.2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านการศึกษาวิจัย พบว่า ในภาพรวมการศึกษาวิจัยยังอยู่ในระดับที่น้อยทั้งนี้มีค่าเฉลี่ย 2.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายจังหวัดพบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษาวิจัย มากกว่าจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้วยค่าเฉลี่ย 2.17, 2.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03, 1.08 ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการศึกษาวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้ข้อมูลเชิงประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ สำคัญมาเป็นอันดับหนึ่งด้วย ค่าเฉลี่ย 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27 รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นถึงสถานการณ์ปัจจุบันของอุทยานประวัติศาสตร์ การมีส่วนร่วมในการร่วมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องสำคัญๆ ปัญหา และการพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์เพื่อทำการวิจัย และมีส่วนร่วมในการทำหรือตอบแบบสอบถามการวิจัยที่เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.24, 2.23 และ 2.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25, 1.27 และ 1.19 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.6

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่มจังหวัด 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากกว่าการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ด้วยค่าเฉลี่ย 2.57, 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.31, 1.24 แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วระดับการมีส่วนร่วม จังหวัดอยุธยาจะสูงกว่าจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในเรื่องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของอุทยานประวัติศาสตร์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 สำหรับ จังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชรประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่อง สำคัญ ปัญหา การพัฒนาของอุทยานประวัติศาสตร์เพื่อทำการวิจัยด้วยค่าเฉลี่ย 2.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 ดังตารางที่ 4.2.6

ตารางที่ 4.2.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านการศึกษาวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการศึกษาวิจัย	อายุทยา		สุขทัย-ศรีสัชฌาย์ กำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์	2.57	1.31	2.56	1.24	2.56	1.27	น้อย	1
2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของอุทยานประวัติศาสตร์	2.35	1.26	2.14	1.23	2.24	1.25	น้อย	2
3. การร่วมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องสำคัญ ปัญหาการพัฒนาของอุทยานประวัติศาสตร์เพื่อทำการวิจัย	2.18	1.28	2.27	1.25	2.23	1.27	น้อย	3
4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์	2.00	1.21	2.12	1.23	2.06	1.22	น้อย	5
5. เคยร่วมทำหรือตอบแบบสอบถามการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์	2.20	1.24	2.15	1.14	2.17	1.19	น้อย	4
6. การรับทราบผลงานวิจัยที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว	1.95	1.16	2.02	1.13	1.98	1.14	น้อย	6
7. การมีส่วนร่วมในการเป็นที่ปรึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์	1.88	1.18	1.92	1.09	1.90	1.13	น้อย	7
รวม	2.16	1.08	2.17	1.03	2.16	1.05	น้อย	

4.2.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านแหล่งทุน

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านแหล่งทุน พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมด้าน แหล่งทุน ยังอยู่ในระดับที่น้อย ทั้งนี้มี ค่าเฉลี่ย 1.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 และมีพิจารณาละเอียดเป็นรายจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านแหล่งทุน มากกว่าจังหวัด สุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชรด้วยค่าเฉลี่ย 1.85, 1.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10, 1.03 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้าน แหล่งทุน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้าน แหล่งทุน ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดแหล่งทุน สนับสนุนจากที่ต่าง ๆ สำคัญมาเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยค่าเฉลี่ย 1.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางในการจัดหา แหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการให้ แหล่งทุน และการร่วมวางแผนหารายได้และค่าใช้จ่าย ด้วยค่าเฉลี่ย 1.85, 1.85 และ 1.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12, 1.14 และ 1.16 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.7

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่มจังหวัดเปรียบเทียบกัน ใน 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนจากที่ต่าง ๆ เช่นเดียวกับกลุ่ม จังหวัดสุโขทัย- ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ด้วยค่าเฉลี่ย 1.88 , 1.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.17, 1.08 แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วระดับการมีส่วนร่วมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะสูงกว่า จังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประชาชนจะให้ความสำคัญกับการสนับสนุนในการให้แหล่งทุนและการมีส่วนร่วมรับรู้การได้มาและใช้ไปของแหล่งทุน ด้วยค่าเฉลี่ย 1.87, 1.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16, 1.22 ส่วนจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนให้ความสำคัญด้าน แหล่งทุนกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดหาแหล่งทุนในรูปแบบต่าง ๆ และ การสนับสนุนในการให้แหล่งทุน ด้วยค่าเฉลี่ย 1.84, 1.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09, 1.11 ดังแสดงในตารางที่ 4.2.7

ตารางที่ 4.2.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านแหล่งทุน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านแหล่งทุน	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชกาลย์ กำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากที่ต่าง ๆ	1.88	1.17	1.84	1.08	1.86	1.13	น้อย	1
2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดหาเงินทุนในรูปแบบต่าง ๆ	1.86	1.16	1.84	1.09	1.85	1.12	น้อย	2
3. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแหล่งของรายรับและการใช้จ่ายของเงินทุน	1.81	1.18	1.82	1.10	1.82	1.14	น้อย	6
4. การร่วมวางแผนในการหารายได้และค่าใช้จ่าย	1.84	1.19	1.82	1.13	1.83	1.16	น้อย	4
5. การสนับสนุนในการให้เงินทุน	1.87	1.16	1.83	1.11	1.85	1.14	น้อย	3
6. การมีส่วนร่วมรับรู้การได้มาและใช้ไปของเงินทุน	1.87	1.22	1.80	1.09	1.83	1.16	น้อย	4
7. การมีส่วนร่วมในการรับทราบรายงานทางการเงิน	1.80	1.16	1.81	1.13	1.81	1.14	น้อย	7
รวม	1.85	1.10	1.82	1.03	1.83	1.07	น้อย	

4.2.7 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านการให้ความรู้

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณีอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านการให้ความรู้ พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ยังอยู่ในระดับที่น้อยด้วย ค่าเฉลี่ย 2.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการให้ความรู้ มากกว่าจังหวัด สุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการให้ความรู้ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ เกี่ยวกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ มาเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.24 รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การพูดคุย แจกเอกสาร กับนักท่องเที่ยว ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสังเกตรูปแบบหรือวิธีการให้ความรู้ที่สามารถเข้าถึงบุคคลต่าง ๆ ได้ดี การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำโครงการอบรม และการร่วมกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ แก่เยาวชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว ด้วยค่าเฉลี่ย 2.36, 2.21 และ 2.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.28 , 1.24 และ 1.26 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.8

และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจังหวัดเปรียบเทียบกัน ใน 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มจังหวัดอยุธยา ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์มาก เช่นเดียวกับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร แต่เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่าง 2 กลุ่มแล้วพบว่าระดับการมีส่วนร่วมจังหวัดอยุธยา จะสูงกว่าจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ในขณะที่จังหวัดอยุธยาจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพูดคุย แจกเอกสาร กับนักท่องเที่ยว พอ ๆ กันกับ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ส่วนการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีการสังเกตรูปแบบหรือวิธีการให้ความรู้ที่สามารถเข้าถึงบุคคลต่าง ๆ ได้ดี ระดับการมีส่วนร่วมจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร จะสูงกว่าจังหวัดอยุธยา ดังแสดงในตารางที่ 4.2.8

ตารางที่ 4.2.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร
จัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านการให้ความรู้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร จัดการด้านการให้ความรู้	อายุธยา		สุโขทัย-ศรี สัชฌาย์ กำแพงเพชร		รวม		การแปล ความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประวัติ ความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับอุทยาน ประวัติศาสตร์	2.52	1.26	2.44	1.22	2.48	1.24	น้อย	1
2. การแสดงความคิดเห็นในการริเริ่ม โครงการต่าง ๆ ในการให้ความรู้	2.20	1.28	2.14	1.16	2.17	1.22	น้อย	5
3. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับรูปแบบต่าง ๆ ในการให้ความรู้	2.17	1.29	2.09	1.16	2.13	1.23	น้อย	6
4. การมีส่วนร่วมในวางแผนจัดทำโครงการ อบรม / กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยาน ประวัติศาสตร์ แก่เยาวชนประชาชน และ นักท่องเที่ยว	2.17	1.30	2.19	1.22	2.18	1.26	น้อย	4
5. การมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น การพูดคุย แจกเอกสาร กับ นักท่องเที่ยว	2.36	1.32	2.36	1.25	2.36	1.28	น้อย	2
6. การมีการสังเกตรูปแบบหรือวิธีการให้ ความรู้ที่สามารถเข้าถึงบุคคลต่าง ๆ ได้ดี	2.16	1.28	2.26	1.21	2.21	1.24	น้อย	3
7. การเป็นคณะกรรมการในการจัดทำ เอกสารเผยแพร่และการจัดอบรม	1.97	1.25	2.01	1.17	1.99	1.21	น้อย	7
รวม	2.22	1.15	2.21	1.06	2.22	1.11	น้อย	

4.2.8 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้าน

การตลาด

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกกรณีอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ด้านการตลาด พบว่าในภาพรวมการตลาด ยังอยู่ในระดับที่น้อย ทั้งนี้มีค่าเฉลี่ย 2.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการตลาดมากกว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยค่าเฉลี่ย 2.31, 2.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09, 1.17 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการตลาด พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการตลาดในการ เคยให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ มาเป็นอันดับหนึ่ง ค่าเฉลี่ย 2.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้น เช่น พุดคุย แจกแผ่นพับ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ ที่จะจูงใจให้เกิดความสนใจของการท่องเที่ยว เช่น มีรถราง มีรถจักรยาน, การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำโครงการอบรม / กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ แก่เยาวชนการท่องเที่ยว ด้วยค่าเฉลี่ย 2.36, 2.21 และ 2.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.28, 1.24 และ 1.26 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2.9

และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจังหวัดเปรียบเทียบกัน ใน 3 อันดับแรก พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากกับการเคยให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วระดับการมีส่วนร่วมจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร จะสูงกว่าจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้วยค่าเฉลี่ย 2.52, 2.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21, 1.28 เช่นเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในการร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้น เช่น พุดคุย แจกแผ่นพับ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.41, 2.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.23, 1.32 และประชาชนในกลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ ที่จะจูงใจให้เกิดความสนใจของการท่องเที่ยว เช่น มีรถราง มีรถจักรยาน ด้วยค่าเฉลี่ย 2.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะให้

ความสำคัญ กับการให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมากกว่า ด้วยค่าเฉลี่ย 2.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.32 ดังแสดงในตารางที่ 4.2.9

ตารางที่ 4.2.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านการตลาด

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการตลาด	อายุ		สุขทัย-ศรีสัชชาลัย กำแพงเพชร		รวม		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. เคยให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ฯ	2.47	1.28	2.52	1.21	2.49	1.25	น้อย	1
2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใหม่ๆ ที่จะจูงใจให้เกิดความสนใจของการท่องเที่ยว เช่น มีรถราง มีรถจักรยาน	2.21	1.28	2.38	1.26	2.29	1.27	น้อย	3
3. การให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.25	1.32	2.29	1.27	2.27	1.30	น้อย	4
4. การร่วมวางแผนเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณีต่างๆ	2.13	1.31	2.18	1.26	2.15	1.28	น้อย	6
5. การร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้น เช่น พุดคุย แจกแผ่นพับ	2.37	1.32	2.41	1.23	2.39	1.27	น้อย	2
6. ร่วมรับทราบถึงแผนการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้น/ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว/จำนวนนักท่องเที่ยว	2.14	1.29	2.30	1.22	2.22	1.26	น้อย	5
7. มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในเผยแพร่และจัดงานในกิจกรรมต่าง ๆ	1.96	1.30	2.10	1.23	2.03	1.27	น้อย	7
รวม	2.22	1.17	2.31	1.09	2.26	1.13	น้อย	

4.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน

4.3.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านต่างๆจำแนกตาม เพศ

จากการเปรียบเทียบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกกรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ในด้านการจัดการพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ ด้านการตลาด ในภาพรวมจำแนกตามเพศ พบว่า เพศที่แตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทุก ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยาเพศที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านการปกป้องรักษา ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ และด้านการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับพื้นที่กลุ่ม จังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านการจัดการพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านการให้ความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในรายละเอียดในตารางที่ 4.3.1

ตารางที่ 4.3.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสชนาลัย					รวม				
	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการจัดการพื้นที่															
ชาย	164	2.42	1.08	1.11	.27	152	2.60	1.06	1.93	.05*	316	2.50	1.07	2.09	.04*
หญิง	236	2.30	1.07			248	2.38	1.06			484	2.34	1.07		
ด้านการจัดการทรัพยากร															
ชาย	164	2.43	1.19	1.61	.11	152	2.47	1.17	2.34	.02*	316	2.45	1.18	2.78	.01*
หญิง	236	2.24	1.14			248	2.21	1.05			484	2.23	1.09		
ด้านการปกป้องรักษา															
ชาย	164	2.44	1.20	2.72	.02*	152	2.48	1.14	1.99	.04*	316	2.46	1.17	3.00	.00*
หญิง	236	2.18	1.06			248	2.25	1.12			484	2.22	1.09		
ด้านการใช้															
ชาย	164	2.38	1.15	1.86	.06	152	2.47	1.14	1.99	.05*	316	2.42	1.15	2.70	.01*
หญิง	236	2.16	1.12			248	2.24	1.11			484	2.20	1.11		
ด้านการศึกษาวิจัย															
ชาย	164	2.32	1.13	2.43	.02*	152	2.33	1.07	2.54	.01*	316	2.32	1.10	3.51	.00*
หญิง	236	2.05	1.03			248	2.07	.99			484	2.06	1.01		
ด้านแหล่งทุน															
ชาย	164	2.00	1.19	2.39	.02*	152	1.95	1.12	1.92	.06	316	1.98	1.15	3.07	.00*
หญิง	236	1.74	1.03			248	1.74	.97			484	1.74	1.00		

ตารางที่ 4.3.1 (ต่อ)

เพศ	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการให้ความรู้															
ชาย	164	2.38	1.23	2.30	.02*	152	2.34	1.12	1.95	.05*	316	2.36	1.17	3.02	.00*
หญิง	236	2.11	1.09			248	2.13	1.02			484	2.12	1.05		
ด้านการตลาด															
ชาย	164	2.36	1.24	1.98	.04*	152	2.43	1.15	1.71	.09	316	2.39	1.19	2.58	.01*
หญิง	236	2.12	1.12			248	2.24	1.05			484	2.18	1.08		
ภาพรวม															
ชาย	164	2.34	1.10	2.14	.03*	152	2.38	1.03	2.23	0.03*	316	2.36	1.07	3.08	.00*
หญิง	236	2.11	1.00			248	2.16	0.95			484	2.14	.97		

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามอายุ

จากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก
กรณีอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-
กำแพงเพชร ในด้านการจัดการด้านพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา
ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ ด้านการตลาด โดยการจำแนก
ตามอายุ พบว่า อายุที่แตกต่างกันไม่ทำให้การมีส่วนร่วมในภาพรวมของชุมชนในการบริหาร
จัดการในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณา เป็นกลุ่มจังหวัด พบว่า ประชาชนใน
กลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยาที่มี อายุที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร
จัดการทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เช่นเดียวกันกับ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย -
ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร อายุที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารจัดการ
ในทุก ๆ ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 4.3.2, 4.3.3)

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่ากลุ่มผู้ที่ให้ข้อมูลของกลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และกลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสะเกษนำลัย กำแพงเพชร ที่มีอายุ 15 – 24 ปี กับที่มีอายุ 25-34 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดก แตกต่างจากกลุ่มอื่นในทุก ๆ ด้านอย่างมีนัยสำคัญ .05 ส่วนกลุ่มอายุอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง กันแต่อย่างใด (ดังตารางที่ 4.3.4)

ตารางที่ 4.3.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่าง ๆ จำแนกตาม อายุ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ของอายุ	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสะเกษนำลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการพื้นที่						
15 -24 ปี	2.88	1.14	2.95	1.06	2.38	1.01
25-34 ปี	2.52	.89	2.67	1.06	2.38	1.00
35- 44 ปี	2.06	.94	2.22	1.04	2.39	1.08
45-54 ปี	1.91	.83	2.24	.86	2.48	1.18
55 ปีขึ้นไป	1.83	.94	2.23	1.16	2.42	1.11
ด้านการจัดการทรัพยากร						
15 -24 ปี	2.90	1.14	2.82	1.13	1.33	1.07
25-34 ปี	2.44	1.11	2.47	1.06	2.26	1.10
35- 44 ปี	2.02	1.04	2.13	1.04	2.31	1.20
45-54 ปี	1.89	.90	2.10	1.01	2.36	1.18
55 ปีขึ้นไป	1.77	1.05	1.91	1.08	2.29	1.12
ด้านการปกป้องรักษา						
15 -24 ปี	2.92	1.17	2.80	1.15	2.30	1.07
25-34 ปี	2.31	.94	2.60	1.13	2.29	1.09
35- 44 ปี	1.97	.97	2.16	1.11	2.28	1.21
45-54 ปี	1.87	.90	2.06	.98	2.39	1.15
55 ปีขึ้นไป	1.73	.93	1.99	1.14	2.31	1.13

ตารางที่ 4.3.2 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการในด้านต่าง ๆ ของอายุ	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการใช้						
15 -24 ปี	2.87	1.19	2.85	1.10	2.27	1.07
25-34 ปี	2.30	1.01	2.50	1.12	2.26	1.09
35- 44 ปี	1.94	.98	2.14	1.10	2.23	1.21
45-54 ปี	1.83	.92	2.05	.96	2.38	1.16
55 ปีขึ้นไป	1.72	.91	2.02	1.19	2.31	1.13
ด้านการศึกษาวิจัย						
15 -24 ปี	2.83	1.16	2.59	1.04	2.14	1.02
25-34 ปี	2.15	.92	2.44	1.05	2.15	.99
35- 44 ปี	1.74	.82	1.99	1.00	2.14	1.10
45-54 ปี	1.80	.84	1.92	.88	2.27	1.13
55 ปีขึ้นไป	1.65	.85	1.81	.95	2.12	1.02
ด้านแหล่งทุน						
15 -24 ปี	2.56	1.28	2.27	1.14	1.83	1.03
25-34 ปี	1.73	.93	2.10	1.08	1.81	.98
35- 44 ปี	1.41	.76	1.68	.97	1.80	1.06
45-54 ปี	1.48	.71	1.52	.84	1.96	1.19
55 ปีขึ้นไป	1.38	.77	1.45	.80	1.75	1.07
ด้านการให้ความรู้						
15 -24 ปี	2.86	1.21	2.69	1.18	2.20	1.08
25-34 ปี	2.28	1.05	2.42	1.00	2.20	1.05
35- 44 ปี	1.82	.90	2.04	1.00	2.22	1.19
45-54 ปี	1.75	.84	2.00	.94	2.29	1.15
55 ปีขึ้นไป	1.79	1.04	1.80	.92	2.15	1.05

ตารางที่ 4.3.2 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการในด้านต่าง ๆ ของอายุ	อายุ		สุขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการตลาด						
15 -24 ปี	2.88	1.27	2.70	1.15	2.26	1.06
25-34 ปี	2.14	.98	2.41	1.08	2.23	1.12
35- 44 ปี	1.87	.94	2.15	1.09	2.22	1.17
45-54 ปี	1.83	.96	2.12	.93	2.30	1.17
55 ปีขึ้นไป	1.72	.97	2.11	1.11	2.31	1.18
ภาพรวม						
15 -24 ปี	2.84	1.12	2.71	1.02	2.22	.96
25-34 ปี	2.23	.85	2.45	.98	2.20	.97
35- 44 ปี	1.86	.81	2.06	.97	2.20	1.07
45-54 ปี	1.80	.90	2.00	.82	2.31	1.10
55 ปีขึ้นไป	1.70	.86	1.92	.94	2.21	1.00
รวม	2.21	1.05	2.24	.99	2.23	1.02

ตารางที่ 4.3.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร
จัดการ แหล่งมรดกโลก ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามอายุ

การวิเคราะห์ ความแปรปรวน ทางเดียว ภาพรวมจำแนก ตามอายุ	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	df	SS	MS	F	p	Df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการพื้นที่															
ระหว่างกลุ่ม	4	74.72	18.68	19.11	.00*	4	37.07	9.27	8.80	.00*	4	1.16	0.29	0.25	0.91
ภายในกลุ่ม	395	386.13	0.98			395	416.12	1.05			795	915.68	1.15		
ด้านการจัดการทรัพยากร															
ระหว่างกลุ่ม	4	83.01	20.75	18.09	.00*	4	38.96	9.74	8.63	.00*	4	0.88	0.22	0.17	0.95
ภายในกลุ่ม	395	453.08	1.15			395	445.99	1.13			795	1020.17	1.28		
ด้านการปกป้องรักษา															
ระหว่างกลุ่ม	4	92.20	23.05	22.12	.00*	4	39.75	9.94	8.27	.00*	4	1.24	0.31	0.24	0.92
ภายในกลุ่ม	395	411.55	1.04			395	474.85	1.20			795	1017.55	1.28		
ด้านการใช้															
ระหว่างกลุ่ม	4	87.23	21.81	20.11	.00*	4	41.01	10.25	8.74	.00*	4	2.15	0.54	0.42	0.80
ภายในกลุ่ม	395	428.33	1.08			395	463.45	1.17			795	1019.02	1.28		
ด้านการศึกษาวิจัย															
ระหว่างกลุ่ม	4	96.71	24.18	25.80	.00*	4	35.69	8.92	9.19	.00*	4	2.34	0.59	0.53	0.72
ภายในกลุ่ม	395	370.13	0.94			395	383.56	.97			795	883.75	1.11		
ด้านแหล่งทุน															
ระหว่างกลุ่ม	4	104.64	26.16	27.16	.00*	4	40.03	10.01	10.32	.00*	4	3.70	0.93	0.81	0.52
ภายในกลุ่ม	395	380.39	0.96			395	383.04	.97			795	904.52	1.14		
ด้านการให้ความรู้															
ระหว่างกลุ่ม	4	92.19	23.05	20.85	.00*	4	38.28	9.57	9.20	.00*	4	1.33	0.33	0.27	0.90
ภายในกลุ่ม	395	436.72	1.11			395	411.14	1.04			795	977.03	1.23		
ด้านการตลาด															
ระหว่างกลุ่ม	4	81.47	22.87	19.80	.00*	4	21.85	5.46	4.79	.00*	4	0.95	0.24	0.18	0.95
ภายในกลุ่ม	395	456.28	1.16			395	450.15	1.14			795	1020.45	1.28		
รวม															
ระหว่างกลุ่ม	4	89.00	22.25	25.23	.00*	4	35.75	8.94	9.97	.00*	4	1.31	.33	.32	.87
ภายในกลุ่ม	395	348.34	0.88			395	354.08	.90			795	826.13	1.04		
รวม	399	437.33				399					799				

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3.4 การเปรียบเทียบรายค่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดก
โลกในด้านการจัดการพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา
ด้านการใช้ด้านการวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการตลาดและภาพรวม จำแนกตาม
อายุโดยวิธี LSD

ความแตกต่าง รายค่าเฉลี่ย ในด้านการ จัดการพื้นที่	อายุ					สุขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป
การจัดการด้านพื้นที่															
15-24 ปี	-	.36*	.82*	.97*	1.05*	-	.29	.73*	.71*	.73*	-	.00	-.01	-.10	-.04
25-34 ปี		-	.46*	.61*	.69*		-	.45*	.43*	.44*		-	-.01	-.10	-.04
35-44 ปี			-	.15	.23			-	-.02	-.01			-	-.09	-.03
45-54 ปี				-	.08				-	.01				-	-.06
55 ปีขึ้นไป					-					-					-
ด้านการจัดการทรัพยากร															
15-24 ปี	-	.46*	.87*	1.01*	1.13*	-	.34*	.69*	.72*	.90*	-	.07	.02	-.04	.04
25-34 ปี		-	.42*	.56*	.68*		-	.34*	.37*	.56*		-	-.05	-.10	-.03
35-44 ปี			-	.14	.26			-	.03	.22			-	-.06	.02
45-54 ปี				-	.12				-	.19				-	.07
55 ปีขึ้นไป					-					-					-
ด้านปกป้องรักษา															
15-24 ปี	-	.62*	.95*	1.06*	1.20*	-	.20	.65*	.74*	.81	-	.01	.03	-.09	-.01
25-34 ปี		-	.34*	.44*	.58*		-	.45*	.54*	.61*		-	.01	-.10	-.02
35-44 ปี			-	.10	.24			-	.09	.16			-	-.11	-.03
45-54 ปี				-	.14				-	.07				-	.08
55 ปีขึ้นไป					-					-					-

ตารางที่ 4.3.4 (ต่อ)

เปรียบเทียบ ความ แตกต่างราย คู่ด้านการ ศึกษาวิจัย	อายุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป
ด้านการใช้															
15-24 ปี	-	.57*	.93	1.04*	1.15*	-	.34*	.71*	.80*	.83*	-	.01	.04	-.11	-.04
25-34 ปี		-	.36*	.47*	.58*		-	.37*	.46	.49*		-	.03	-.12	-.05
35-44 ปี			-	.11	.22			-	.08	.11			-	-.15	-.08
45-54 ปี				-	.11				-	.03				-	.07
55 ปีขึ้นไป					-					-					-
ด้านการศึกษาวิจัย															
15-24 ปี	-	.67*	1.08*	1.02*	1.18*	-	.15	.60*	.67*	.78*	-	-.00	-.01	-.13	.03
25-34 ปี		-	.41*	.35*	.51*		-	.45*	.52*	.64*		-	.01	-.13	.03
35-44 ปี			-	-.06	.10			-	.07	.19			-	-.14	.02
45-54 ปี				-	.16				-	.12				-	.15
55 ปีขึ้นไป					-					-					-
ด้านแหล่งทุน															
15-24 ปี	-	.83*	1.15*	1.08*	1.17*	-	.17	.59*	.75*	.82*	-	.02	.03	-.13	.08
25-34 ปี		-	.32	.25	.35*		-	.42*	.58*	.65*		-	-.00	-.16	.06
35-44 ปี			-	-.07	.02			-	.16	.23			-	-.16	.05
45-54 ปี				-	.09				-	.07				-	.21
55 ปีขึ้นไป					-					-					-
ด้านการให้ความรู้															
15-24 ปี	-	.58*	1.04*	1.11*	1.07*	-	.28	.66*	.69*	.90*	-	-.00	-.01	-.09	.05
25-34 ปี		-	.45*	.53*	.48*		-	.38*	.41*	.62*		-	-.02	-.09	.05
35-44 ปี			-	.07	.03			-	.03	.24			-	-.07	.07
45-54 ปี				-	-.04				-	.21				-	.14
55 ปีขึ้นไป					-					-					-
ด้านการตลาด															
15-24 ปี	-	.73*	1.00*	1.04*	1.15*	-	.29	.55*	.58*	.59*	-	.04	.04	-.04	-.04
25-34 ปี		-	.27	.31	.42*		-	.26	.29	.30		-	.00	-.08	-.08
35-44 ปี			-	.04	.15			-	.03	.04			-	-.08	-.08
45-54 ปี				-	.11				-	.01				-	-.00
55 ปีขึ้นไป					-					-					-

ตารางที่ 4.3.4 (ต่อ)

เปรียบเทียบ ความ แตกต่างราย คู่ด้านการ ศึกษาวิจัย	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป
ภาพรวม															
15-24 ปี	-	.61*	.98*	1.04*	1.14*	-	.26	.65*	.71*	.79*	-	.10	.02	-.09	.01
25-34 ปี		-	.38*	.44*	.54*		-	.39*	.45*	.54*		-	-.00	-.11	-.01
35-44 ปี			-	.06	.16			-	.06	.15			-	-.11	-.01
45-54 ปี				-	.10				-	.09				-	.10
55 ปีขึ้นไป					-					-					-

4.3.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามสถานภาพ

จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา -สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ในด้านการจัดการด้านพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ ด้านการตลาด และในภาพรวม โดยจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ทั้งในภาพรวมและด้านอื่นๆ สถานภาพที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดอยุธยา สถานภาพที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เช่นเดียวกันกับ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร สถานภาพที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 4.3.5, 4.3.6)

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่ากลุ่มที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกตาม สถานภาพ โสดกับสมรส ทั้งของกลุ่มจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และกลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร มีความแตกต่างในด้านต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 (ดังตารางที่ 4.3.7)

ตารางที่ 4.3.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่าง ๆ จำแนกตามสถานภาพ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนใน ด้านการจัดการพื้นที่จำแนกตาม สถานภาพ	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการพื้นที่						
โสด	2.64	1.12	2.74	1.07	2.68	1.10
สมรส	2.00	.91	2.28	1.01	2.16	.98
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	2.33	.99	2.31	1.24	2.32	1.13
ด้านการจัดการทรัพยากร						
โสด	2.63	1.17	2.62	1.10	2.62	1.14
สมรส	1.96	1.05	2.11	1.04	2.04	1.04
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	2.22	1.19	2.13	1.28	2.16	1.22
ด้านการปกป้องรักษา						
โสด	2.60	1.16	2.65	1.12	2.62	1.14
สมรส	1.96	.97	2.14	1.09	2.05	1.04
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	2.22	1.10	1.02	1.26	2.04	1.18
ด้านการใช้						
โสด	2.56	1.17	2.66	1.10	2.60	1.14
สมรส	1.91	.99	2.13	1.08	2.03	1.05
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	1.89	1.09	1.95	1.20	1.93	1.14
ด้านการศึกษาวิจัย						
โสด	2.48	1.15	2.47	1.03	2.47	1.10
สมรส	1.81	.88	1.99	.97	1.91	.93
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	1.82	1.07	1.76	1.01	1.78	1.02

ตารางที่ 4.3.5 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนใน ด้านการจัดการพื้นที่จำแนกตาม สถานภาพ	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านแหล่งทุน						
โสด	2.17	1.23	2.16	1.07	2.17	1.16
สมรส	1.49	.79	1.61	.95	1.55	.89
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	1.47	.96	1.54	.87	1.52	.89
ด้านการให้ความรู้						
โสด	2.55	1.22	2.54	1.10	2.55	1.17
สมรส	1.85	.95	2.01	.97	1.94	.97
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	1.90	.98	1.89	.95	1.89	.95
ด้านการตลาด						
โสด	2.52	1.25	2.57	1.08	2.54	2.17
สมรส	1.88	.97	2.14	1.05	2.03	1.02
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	1.95	1.21	2.06	1.19	2.02	1.18
ภาพรวม						
โสด	2.52	1.10	2.22	.99	2.53	1.05
สมรส	1.86	.85	2.05	.93	1.96	.90
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	1.96	1.00	1.96	1.05	1.96	1.01
รวม	2.21	1.05	2.24	.99	2.23	1.02

ตารางที่ 4.3.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร
จัดการแหล่งมรดกโลกด้านต่าง ๆ จำแนกตามสถานภาพ

วิเคราะห์ ความ แปรปรวน ตาม สถานภาพ	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการพื้นที่															
ระหว่างกลุ่ม	2	39.18	19.59	18.44	.00*	2	20.37	10.18	9.34	.00*	2	53.68	26.84	24.78	.00*
ภายในกลุ่ม	397	421.68	1.06			397	432.82	1.09			797	863.15	1.08		
ด้านการจัดการทรัพยากร															
ระหว่างกลุ่ม	2	42.06	21.03	16.90	.00*	2	25.00	12.50	10.79	.00*	2	65.03	32.52	27.11	.00*
ภายในกลุ่ม	397	494.03	1.24			397	459.95	1.16			797	956.04	1.20		
ด้านการปกป้องรักษา															
ระหว่างกลุ่ม	2	43.88	21.94	18.94	.00*	2	25.87	12.93	10.51	.00*	2	65.65	32.83	27.45	.00*
ภายในกลุ่ม	397	459.88	1.16			397	488.73	1.23			797	953.13	1.20		
ด้านการใช้															
ระหว่าง กลุ่ม	2	42.34	21.17	17.76	.00*	2	29.14	14.57	12.17	.00*	2	67.19	33.60	28.07	.00*
ภายในกลุ่ม	397	473.22	1.19			397	475.33	1.20			797	953.98	1.20		
ด้านการศึกษาวิจัย															
ระหว่างกลุ่ม	2	43.91	21.96	20.61	.00*	2	24.79	12.40	12.47	.00*	2	65.58	32.79	31.85	.00*
ภายในกลุ่ม	397	422.92	1.07			397	394.46	.99			797	820.51	1.03		
ด้านแหล่งทุน															
ระหว่างกลุ่ม	2	47.08	23.54	21.34	.00*	2	29.64	14.82	14.95	.00*	2	75.37	37.69	36.06	.00*
ภายในกลุ่ม	397	437.94	1.10			397	393.43	.99			797	832.85	1.05		
ด้านให้ความรู้															
ระหว่าง กลุ่ม	2	48.24	24.12	19.92	.00*	2	28.56	14.28	13.47	.00*	2	74.48	37.24	32.83	.00*
ภายในกลุ่ม	397	480.67	1.21			397	420.87	1.06			797	903.89	1.13		
ด้าน การตลาด															
ระหว่าง กลุ่ม	2	39.72	19.86	15.52	.00*	2	18.30	9.15	8.01	.00*	2	52.61	26.31	21.64	.00*
ภายในกลุ่ม	397	508.04	1.28			397	453.69	1.14			797	968.78	1.22		
ภาพรวม															
ระหว่างกลุ่ม	2	43.06	21.53	21.68	.00*	2	24.92	12.46	13.56	.00*	2	64.43	32.21	33.65	.00*
ภายในกลุ่ม	397	394.27	0.99			397	364.91	0.92			797	763.01	0.96		
รวม	399	437.33				399	389.83				799	827.44			

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยของสถานภาพเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการแหล่งมรดกโลก โดยวิธี LSD

เปรียบเทียบความแตกต่างด้านการจัดการของสถานภาพ	อยุธยา			สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร			รวม		
	โสด	สมรส	หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่	โสด	สมรส	หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่	โสด	สมรส	หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่
ด้านการจัดการพื้นที่									
โสด	-	.64*	.31	-	.46*	.43	-	.53*	.36
สมรส	-	-	.33		-	.03		-	.16
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-
ด้านการจัดการทรัพยากร									
โสด	-	.67*	.41	-	.51*	.49	-	.58*	.46*
สมรส		-	.26		-	.02		-	.12
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-
ด้านการปกป้องรักษา									
โสด	-	.67*	.53	-	.51*	.63*	-	.57*	.58*
สมรส		-	.14		-	.12		-	.01
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-
ด้านการใช้									
โสด	-	.65*	.67*	-	.53*	.71*	-	.57*	.68*
สมรส		-	.02		-	.18		-	.10
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-
ด้านการศึกษาวิจัย									
โสด	-	.66*	.65*	-	.48*	.71	-	.56*	.69*
สมรส		-	.01		-	.23		-	.13
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-
ด้านแหล่งทุน									
โสด	-	.69*	.70*	-	.55*	.62*	-	.61*	.65*
สมรส		-	.02		-	.06		-	.04
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-

ตารางที่ 4.3.7(ต่อ)

เปรียบเทียบความแตกต่างด้านการจัดการของสถานภาพ	อยุธยา			สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร			รวม		
	โสด	สมรส	หม้าย/หย่า/ แยกกันอยู่	โสด	สมรส	หม้าย/หย่า/ แยกกันอยู่	โสด	สมรส	หม้าย/หย่า/ แยกกันอยู่
ด้านการให้ความรู้									
โสด	-	.70*	.65*	-	.53*	.66*	-	.61*	.66*
สมรส		-	.05		-	.12		-	.05
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-
ด้านการตลาด									
โสด	-	.64*	.57	-	.43*	.51*	-	.51*	.52*
สมรส		-	.06		-	.77		-	.01
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-
ภาพรวม									
โสด	-	0.67*	0.56*	-	0.50*	0.59*	-	0.57*	0.57*
สมรส		-	0.10		-	0.09		-	0.01
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่			-			-			-

4.3.4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่างๆ โดยจำแนกตามรายได้

จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา -สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ในด้านการจัดการด้านพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ ด้านการตลาด และในภาพรวม โดยจำแนกตามรายได้ พบว่า ในภาพรวมผู้ให้ข้อมูลซึ่งมีรายได้ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในภาพรวม ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านและในแต่ละกลุ่มจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ส่วนกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร พบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้แตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเฉพาะด้านการจัดการพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ของกลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสะเกษนำชัย กำแพงเพชร รายได้แตกต่างกันไม่ได้ทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกันแต่อย่างใด (ดังตารางที่ 4.3.8, 4.3.9)

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธี LSD ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ในกลุ่มผู้ที่รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท , รายได้ 10,000 – 20,000 บาท และ รายได้ 20,000 บาท ขึ้นไป ส่วนจังหวัด สุโขทัย-ศรีสะเกษนำชัยและจังหวัดกำแพงเพชรความแตกต่างกันระหว่างรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กับรายได้ 10,000 – 20,000 บาท ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ บริหารจัดการแหล่งมรดกโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้าน การจัดการพื้นที่เท่านั้น ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด (ดังตารางที่ 4.3.10)

ตารางที่ 4.3.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่าง ๆ จำแนกตามรายได้

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของรายได้	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการพื้นที่						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.28	1.14	2.60	1.05	2.40	1.07
10,000 – 20,000 บาท	2.36	.91	2.29	1.07	2.38	1.06
20,001 บาทขึ้นไป	2.74	.87	2.22	1.07	2.46	1.11
ด้านการจัดการทรัพยากร						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.24	1.18	2.40	1.10	2.34	1.14
10,000 – 20,000 บาท	2.35	1.15	2.17	1.04	2.23	1.12
20,001 บาทขึ้นไป	2.72	.99	2.17	1.17	2.33	1.11
ด้านปกป้องรักษา						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.25	1.16	2.43	1.15	2.33	1.14
10,000 – 20,000 บาท	2.20	1.04	2.26	1.11	2.21	1.11
20,001 บาทขึ้นไป	2.70	.99	2.10	1.08	2.37	1.12
ด้านการใช้						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.22	1.17	2.40	1.14	2.30	1.12
10,000 – 20,000 บาท	2.12	1.07	2.21	1.08	2.20	1.14
20,001 บาทขึ้นไป	2.68	.96	2.21	1.12	2.38	1.17
ด้านการศึกษาวิจัย						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.13	1.13	2.22	1.03	2.16	1.05
10,000 – 20,000 บาท	2.07	.96	2.20	1.02	2.12	1.06
20,001 บาทขึ้นไป	2.52	.94	1.91	.98	2.25	1.07
ด้านแหล่งทุน						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	1.86	1.17	1.80	1.04	1.86	1.07
10,000 – 20,000 บาท	1.66	.92	1.95	1.04	1.69	.99
20,001 บาทขึ้นไป	2.12	.98	1.71	.96	1.95	1.16

ตารางที่ 4.3.8 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการของรายได้	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการให้ความรู้						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.18	1.19	2.28	1.06	2.24	1.10
10,000 – 20,000 บาท	2.08	.98	2.18	1.02	2.09	1.07
20,001 บาทขึ้นไป	2.72	1.10	2.02	1.10	2.33	1.18
ด้านการตลาด						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.15	1.19	2.38	1.07	2.28	1.12
10,000 – 20,000 บาท	2.11	1.00	2.24	1.05	2.12	1.13
20,001 บาทขึ้นไป	2.82	1.18	2.15	1.19	2.39	1.17
ภาพรวม						
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.16	1.10	2.31	.98	2.24	1.01
10,000 – 20,000 บาท	2.12	.90	2.19	.99	2.13	1.00
20,001 บาทขึ้นไป	2.63	.90	1.06	1.01	1.31	1.06
รวม	2.21	1.05	2.24	.99	2.23	1.02

ตาราง 4.3.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร
จัดการ แหล่งมรดกโลกด้านต่าง ๆ จำแนกตามรายได้

ความ แปรปรวนตาม รายได้	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	df	SS	MS	F	P	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการพื้นที่															
ระหว่างกลุ่ม	2	8.41	4.20	3.69	.03*	2	10.90	5.45	4.89	.01*	2	0.47	0.23	0.20	0.82
ภายในกลุ่ม	397	452.86	1.14			397	442.28	1.11			797	916.37	1.15		
ด้านการจัดการทรัพยากร															
ระหว่างกลุ่ม	2	9.13	4.57	3.44	.03*	2	5.12	2.56	2.12	.12	2	1.7	0.85	0.66	0.52
ภายในกลุ่ม	397	526.96	1.33			397	479.83	1.21			797	1019.36	1.28		
ด้านการปกป้องรักษา															
ระหว่างกลุ่ม	2	8.73	4.36	3.50	.03*	2	6.20	3.10	2.42	.09	2	2.39	1.20	0.94	0.39
ภายในกลุ่ม	397	495.02	1.25			397	508.40	1.28			797	1016.40	1.28		
ด้านการใช้															
ระหว่างกลุ่ม	2	10.36	5.18	4.07	.02*	2	3.51	1.76	1.39	.25	2	2.54	1.27	0.99	
ภายในกลุ่ม	397	505.20	1.27			397	500.96	1.26			797	1018.63	1.28		
ด้านการศึกษาวิจัย															
ระหว่างกลุ่ม	2	6.96	3.48	3.00	.05*	2	5.25	2.62	2.52	.08	2	1.29	0.64	0.58	0.56
ภายในกลุ่ม	397	458.88	1.16			397	414.00	1.04			797	884.80	1.11		
ด้านแหล่งทุน															
ระหว่างกลุ่ม	2	6.66	3.33	2.77	.06	2	2.47	1.24	1.17	.31	2	5.72	2.86	2.52	0.08
ภายในกลุ่ม	397	478.36	1.21			397	420.60	1.06			797	902.50	1.13		
ด้านการให้ความรู้															
ระหว่างกลุ่ม	2	13.78	6.89	5.31	.01*	2	3.72	1.86	1.66	.19	2	4.66	2.33	1.91	0.14
ภายในกลุ่ม	397	515.14	1.30			397	445.71	1.12			797	973.70	1.22		
ด้านการตลาด															
ระหว่างกลุ่ม	2	19.20	9.60	7.21	.00*	2	3.31	1.65	1.40	.25	2	5.36	2.68	2.10	0.12
ภายในกลุ่ม	397	528.55	1.33			397	468.69	1.18			797	1016.03	1.28		
ภาพรวม															
ระหว่างกลุ่ม	2	9.39	4.70	4.36	.01*	2	3.66	1.83	1.88	.15	2	2.54	1.27	1.23	.29
ภายในกลุ่ม	397	427.94	1.09			397	386.17	.97			797	824.90	1.14		
รวม	399	437.33				399	389.83				799	827.44			

ตารางที่ 4.3.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการบริหารจัดการ ด้านต่าง ๆ ของรายได้ เป็นรายคู่โดยวิธี LSD

ความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย ของรายได้	อายุธยา			สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร			รวม		
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000 – 20,000 บาท	(3)20,001 บาทขึ้นไป	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000 – 20,000 บาท	(3)20,001 บาทขึ้นไป	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000 – 20,000 บาท	(3)20,001 บาทขึ้นไป
ด้านแหล่งทุน									
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	.20	-.26	-	-.15	.09	-	.17	-.09
10,000 – 20,000 บาท		-	-.47*		-	.24	-	-	.26*
20,001 บาทขึ้นไป			-			-	-	-	-
ด้านการให้ความรู้									
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	.10	-.54*	-	.10	.26	-	.15	-.10
10,000 – 20,000 บาท		-	-.65*		-	.16		-	-.24
20,001 บาทขึ้นไป			-			-			-
ด้านการตลาด									
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	.04	-.68*	-	.14	.23	-	.16	-.10
10,000 – 20,000 บาท		-	-.72*		-	.09		-	-.26
20,001 บาทขึ้นไป			-			-			-
ภาพรวม									
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	.04	-.46*	-	.13	.25	-	.11	-.07
10,000 – 20,000 บาท		-	-.51*		-	.12		-	-.18
20,001 บาทขึ้นไป			-			-			-
รวม									

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.5 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ใน ด้านต่างๆ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา -สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ในด้านการจัดการด้านพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านการเงิน ด้านการให้ความรู้ ด้านการตลาด และในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในภาพรวม ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มจังหวัดพบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับการศึกษาในทุกระดับที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย - ศรีสัชนาลัยกำแพงเพชร ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 4.3.11 , 4.3.12)

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบรายคูกุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ในการบริหารจัดการด้านต่างๆ พบว่าในกลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษา กับมัธยมศึกษาตอนต้น -มัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา/เทียบเท่า ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ ส่วนใหญ่ทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมีความแตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน สำหรับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย -ศรีสัชนาลัย และจังหวัดกำแพงเพชร นั้นเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในแต่ละระดับการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ ของผู้ให้ข้อมูลที่มีการศึกษาระหว่างระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา กับผู้ที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น -มัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญาหรือเทียบเท่ามีความแตกต่างกัน ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการใช้ แตกต่างกันระหว่างผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา กับกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น -มัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มอนุปริญญาหรือเทียบเท่า กลุ่มปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านปกป้องรักษาและด้านการศึกษาวิจัยพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา กับกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น -มัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มปริญญาตรี - ปริญญาโท และอื่น ๆ มีความแตกต่างกัน ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการเงิน ด้านการให้ความรู้ และด้านการตลาดพบว่ากลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา กับกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน (ดังตารางที่ 4.3.13)

ตารางที่ 4.3.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา	อายุ		สุขุทัย- ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการพื้นที่						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.45	.60	2.16	1.07	2.34	1.11
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.38	1.15	2.71	1.06	2.47	1.09
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.53	1.05	2.67	.84	2.30	1.05
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.76	.86	2.42	1.07	2.39	1.03
ด้านการจัดการทรัพยากร						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.45	.75	1.98	1.06	2.23	1.15
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.36	1.19	2.53	1.16	2.40	1.15
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.73	1.02	2.31	1.06	2.28	1.11
ด้านปกป้องรักษา						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.43	.74	1.96	1.11	2.22	1.15
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.33	1.18	2.58	1.16	2.38	1.13
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.47	1.16	2.41	1.05	2.37	1.14
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.66	.94	2.35	1.10	2.28	1.11
ด้านการใช้						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.50	.86	1.89	1.07	2.17	1.13
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.28	1.19	2.59	1.15	2.35	1.15
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.24	1.20	2.36	1.02	2.19	1.06
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.64	.95	2.38	1.09	2.31	1.12

ตารางที่ 4.3.11 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา	อายุขยา		สุขุทัย-ศรีสัช นาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการศึกษาวิจัย						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.38	.56	1.89	.92	2.06	1.03
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.23	1.16	2.38	1.12	2.22	1.08
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.14	1.10	2.21	.93	2.11	1.14
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.50	.94	2.16	1.00	2.17	1.02
ด้านการเงิน						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.14	.43	1.42	.84	1.74	1.04
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.96	1.24	2.04	1.18	1.89	1.08
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	1.80	1.02	1.79	.81	1.81	1.15
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.06	.98	1.89	.99	1.83	1.05
ด้านการให้ความรู้						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.42	.63	1.85	.91	2.06	1.04
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.29	1.25	2.49	1.13	2.29	1.13
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.11	1.10	2.25	.90	2.13	1.15
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.59	.99	2.20	1.06	2.24	1.10
ด้านการตลาด						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.39	.57	2.03	.99	2.16	1.12
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.28	1.22	2.54	1.11	2.33	1.14
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.23	1.24	2.30	.91	2.12	1.17
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ	2.58	1.11	2.29	1.12	2.28	1.11

ตารางที่ 4.3.11 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา	อายุ		สุขทัย-ศรีสัช นาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ภาพรวม						
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	1.40	.57	1.90	.87	2.12	1.00
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.26	1.13	2.48	1.05	2.29	1.04
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.24	1.03	2.30	.85	2.16	1.04
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่นๆ	2.56	.86	2.25	.98	2.22	1.00
รวม	2.21	1.05	2.24	.99	2.23	1.02

ตารางที่ 4.3.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
บริหารจัดการ แหล่งมรดกโลก จำแนกตามการศึกษาของด้านต่าง ๆ

แหล่งความ แปรปรวน	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการพื้นที่															
ระหว่างกลุ่ม	3	71.44	23.82	24.22	.00*	3	16.81	5.60	5.08	.00*	3	2.86	0.95	0.83	0.48
ภายในกลุ่ม	396	389.41	.98			396	436.38	1.10			796	913.97	1.15		
ด้านการจัดการทรัพยากร															
ระหว่างกลุ่ม	3	68.18	22.73	19.23	.00*	3	15.76	5.25	4.43	.00*	3	4.26	1.42	1.11	0.34
ภายในกลุ่ม	396	467.91	1.18			396	469.19	1.19			796	1016.80	1.28		
ด้านการปกป้องรักษา															
ระหว่างกลุ่ม	3	63.26	21.09	18.96	.00*	3	19.22	6.41	5.12	.00*	3	3.11	1.04	0.81	0.49
ภายในกลุ่ม	396	440.49	1.11			396	495.38	1.25			796	1015.68	1.28		
ด้านการใช้															
ระหว่างกลุ่ม	3	52.58	17.52	14.99	.00*	3	25.25	8.42	6.96	.00*	3	4.11	1.37	1.07	0.36
ภายในกลุ่ม	396	462.98	1.17			396	479.21	1.21			796	1017.07	1.28		
ด้านการศึกษาวิจัย															
ระหว่างกลุ่ม	3	53.11	17.70	16.95	.00*	3	11.79	3.93	3.82	.01*	3	2.90	0.97	0.87	0.46
ภายในกลุ่ม	396	413.73	1.05			396	407.46	1.03			796	883.19	1.11		
ด้านการเงิน															
ระหว่างกลุ่ม	3	40.06	13.35	11.88	.00*	3	20.30	6.77	6.65	.00*	3	2.03	0.68	0.60	0.62
ภายในกลุ่ม	396	444.97	1.12			396	402.77	1.02			796	906.19	1.14		
ด้านการให้ความรู้															
ระหว่างกลุ่ม	3	57.41	19.14	16.07	.00*	3	20.66	6.89	6.36	.00*	3	6.27	2.09	1.71	0.16
ภายในกลุ่ม	396	471.50	1.19			396	428.77	1.08			796	972.09	1.22		
ด้านการตลาด															
ระหว่างกลุ่ม	3	59.11	19.73	15.97	.00*	3	12.93	4.31	3.72	.01*	3	4.18	1.39	1.09	0.35
ภายในกลุ่ม	396	488.64	1.23			396	459.07	1.16			796	1017.21	1.28		
ภาพรวม															
ระหว่างกลุ่ม	3	57.11	19.04	19.83	.00*	3	17.17	5.72	6.08	.00*	3	3.24	1.08	1.04	.37
ภายในกลุ่ม	396	380.23	.96			396	372.66	.94			796	824.20	1.04		
รวม	399	437.33				399	389.83				799	827.44			

ตารางที่ 4.3.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยของการศึกษากับด้านต่างๆกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD

ความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยของ การศึกษา	อยุธยา				สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย				รวม			
	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย	สเปคได้ประมาณ ค่าสเปคได้ประมาณ ปลาย
ด้านการจัดการพื้นที่												
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	-	-.93*	-1.08*	-1.31*	-	-.55*	-.51*	-.26	-	-.14	.04	-.05
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย		-	-.15	-.38*		-	.04	.29*		-	.17	.08
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า			-	-.23			-	.25			-	-.09
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ				-				-				-
ด้านการจัดการทรัพยากร												
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	-	-.92*	-.92*	-1.28*	-	-.55*	-.47*	-.33*	-	-.17	-.01	-.04
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย		-	-.01	-.37*		-	.08	.22		-	.16	.13
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า			-	-.35			-	.14			-	-.04
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ				-				-				-

ตารางที่ 4.3.13 (ต่อ)

ความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยของการศึกษา	อายุรยา				สุขุทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร				รวม			
	สเปคตัมประจักษ์ อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	สเปคตัมประจักษ์ อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	สเปคตัมประจักษ์ อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย	อะไหล่สเปคตัมประจักษ์ ปลาย
ด้านปกป้องรักษา												
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	-	-.90*	-1.03*	-1.22*	-	-.62*	-.45	-.39*	-	-.16	-.15	-.05
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย		-	-.13	-.32*		-	.17	.23		-	.01	.10
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า			-	-.19			-	.06			-	.09
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ				-				-				-
ด้านการใช้												
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	-	-.78*	-.74*	-1.13*	-	-.70*	-.47*	-.49*	-	-.18	-.03	-.15
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย		-	.04	-.36*		-	.23	.21		-	.15	.04
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า			-	-.40			-	-.02			-	-.12
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ				-				-				-

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3.13 (ต่อ)

ความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยของการศึกษา	อยุธยา				สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร				รวม			
	เปรียบเทียบระหว่าง อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย- กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย	อยุธยา-สุโขทัย-กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย- กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย	อยุธยา-สุโขทัย-กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย- กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย- กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย- กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย	อยุธยา-สุโขทัย-กำแพงเพชร	อยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย- กำแพงเพชร
ด้านการศึกษาวิจัย												
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	-	-.85*	-.76*	-1.12*	-	-.49*	-.31	-.27*	-	-.16	-.06	-.11
มัธยมศึกษาต้น-มัธยมศึกษาปลาย		-	.09	-.27*		-	.17	.22		-	.11	.06
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า			-	-.36			-	.05			-	-.05
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ				-				-				-
ด้านแหล่งทุน												
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	-	-.83*	-.66*	-.92*	-	-.62*	-.37	-.46	-	-.14	-.06	-.08
มัธยมศึกษาต้น-มัธยมศึกษาปลาย		-	-.16	-.10		-	.24	.15		-	.08	.06
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า			-	-.26			-	-.09			-	-.02
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ				-				-				-

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3.13 (ต่อ)

ตารางที่ 4.3.13 (ต่อ)

ความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยของการศึกษา	อายุธยา				สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร				รวม			
	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	เปรียบเทียบระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย
ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา	-	-.87*	-.84*	-1.17*	-	-.58*	-.41	-.35*	-	-.17	-.04	-.10
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย		-	.03	-.30*		-	.18	.23*		-	.13	.07
อนุสัญญาหรือเทียบเท่า			-	-.32			-	.05			-	-.06
ปริญญาตรี- ปริญญาโท และอื่น ๆ				-				-				-
รวม												

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.6 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านต่าง ๆ จำแนกตามอาชีพ

จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา - สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ในด้านการจัดการด้านพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ ด้านการตลาด และในภาพรวม โดยจำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในภาพรวมและด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มจังหวัด พบว่าทั้งกลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกลุ่มจังหวัดสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร อาชีพที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแตกต่างกันในทุก ๆ ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 4.3.14, 4.3.15)

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีอาชีพแตกต่างกัน ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ กลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร พบว่า ในทุกกลุ่มอาชีพมีความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในทุก ๆ ด้าน (ดังตารางที่ 4.3.16)

ตารางที่ 4.3.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านต่าง ๆ จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามอาชีพ	อายุ		สุโขทัย-ศรีสัช นาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการพื้นที่						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.82	.78	2.31	1.07	2.47	1.02
พนักงานบริษัทเอกชน	2.62	.93	2.84	1.20	2.73	1.07
เกษตรกร	1.51	.59	1.80	.96	1.74	.90
ค้าขาย	1.93	.85	2.39	.96	2.14	.93
แม่บ้าน	2.32	.59	2.11	1.07	1.69	.93
เกษียณ/ว่างงาน	2.42	.54	2.79	.78	1.71	.81
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.40	1.05	2.80	.83	2.57	.97
นักเรียน/นักศึกษา	3.06	1.08	2.96	1.05	3.02	1.07
อื่น ๆ	1.93	.95	2.74	.97	2.28	1.03
ด้านการจัดการทรัพยากร						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.86	1.00	2.28	1.15	2.47	1.14
พนักงานบริษัทเอกชน	2.78	1.07	2.73	1.10	2.75	1.07
เกษตรกร	1.51	.78	1.63	.89	1.61	.86
ค้าขาย	1.85	.94	2.11	1.04	1.97	.99
แม่บ้าน	1.44	.73	2.02	.97	1.71	.89
เกษียณ/ว่างงาน	1.25	.42	1.96	.71	1.40	.56
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.30	1.14	2.47	.97	2.39	1.07
นักเรียน/นักศึกษา	3.08	1.08	2.86	1.12	2.99	1.10
อื่น ๆ	1.76	.97	2.48	.91	2.07	1.00

ตารางที่ 4.3.14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามอาชีพ	อายุ		สุขทัย-ศรีสัช นาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านปกป้องรักษา						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.71	.88	2.27	1.14	2.41	1.08
พนักงานบริษัทเอกชน	2.45	.95	2.87	1.20	2.66	1.09
เกษตรกร	1.73	1.22	1.82	1.01	1.81	1.04
ค้าขาย	1.73	.77	2.04	1.06	1.88	.92
แม่บ้าน	1.31	.54	2.14	1.16	1.70	.97
เกษียณ/ว่างงาน	1.52	.54	2.54	1.04	1.74	.77
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.30	1.15	2.38	1.04	2.36	1.11
นักเรียน/นักศึกษา	3.16	1.10	2.90	1.10	3.06	1.11
อื่น ๆ	1.81	.95	2.53	1.04	2.13	1.05
ด้านการใช้						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.71	.95	2.28	1.12	2.42	1.08
พนักงานบริษัทเอกชน	2.36	.98	2.77	1.11	2.56	1.06
เกษตรกร	1.65	1.20	1.69	1.00	1.69	1.03
ค้าขาย	1.72	.82	2.06	1.05	1.87	.95
แม่บ้าน	1.28	.59	2.09	1.25	1.66	1.03
เกษียณ/ว่างงาน	1.62	.88	2.89	1.31	1.89	1.08
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.31	1.16	2.41	.99	2.37	1.09
นักเรียน/นักศึกษา	3.08	1.14	2.88	1.03	3.00	1.10
อื่น ๆ	1.74	.82	2.55	1.07	2.09	1.02

ตารางที่ 4.3.14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามอาชีพ	อายุ		สุขุทัย-ศรีสัช นาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการศึกษาวิจัย						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.57	.89	2.10	1.05	2.25	1.03
พนักงานบริษัทเอกชน	2.12	.84	2.73	1.13	2.43	1.03
เกษตรกร	1.33	.59	1.78	.90	1.69	.86
ค้าขาย	1.64	.74	1.96	.92	1.79	.84
แม่บ้าน	1.29	.49	1.91	.98	1.58	.81
เกษียณ/ว่างงาน	1.44	.48	2.00	1.16	1.56	.67
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.24	1.11	2.25	1.12	2.28	1.11
นักเรียน/นักศึกษา	3.04	1.12	2.69	.98	2.90	1.08
อื่น ๆ	1.63	.75	2.17	.90	1.86	.85
ด้านแหล่งทุน						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.03	.95	1.77	.93	1.85	.94
พนักงานบริษัทเอกชน	1.80	.99	2.61	1.20	2.20	1.16
เกษตรกร	1.10	.20	1.39	.80	1.33	.72
ค้าขาย	1.31	.64	1.47	.88	1.38	.76
แม่บ้าน	1.19	.54	1.66	1.05	1.41	.84
เกษียณ/ว่างงาน	1.11	.30	2.04	1.20	1.31	.68
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.02	1.09	1.99	1.06	2.04	1.07
นักเรียน/นักศึกษา	2.80	1.26	2.37	1.15	2.64	1.23
อื่น ๆ	1.32	.63	1.84	.97	1.54	.83
ด้านการให้ความรู้						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.67	1.05	2.12	1.07	2.29	1.09
พนักงานบริษัทเอกชน	2.19	1.03	2.75	1.14	2.47	1.11
เกษตรกร	1.51	.72	1.71	.97	1.67	.92
ค้าขาย	1.74	.79	1.99	.88	1.85	.94
แม่บ้าน	1.34	.60	1.98	1.08	1.63	.91

ตารางที่ 4.3.14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการจำแนกตามอาชีพ	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนา ลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
เกษียณ/ว่างงาน	1.32	.54	2.21	.88	1.51	.71
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.20	1.12	2.34	1.08	2.29	1.11
นักเรียน/นักศึกษา	3.12	1.19	2.81	1.13	3.00	1.17
อื่น ๆ	1.64	.77	2.30	.88	1.93	.88
ด้านการตลาด						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.67	1.10	2.22	1.15	2.37	1.15
พนักงานบริษัทเอกชน	2.25	.99	2.62	1.15	2.44	1.08
เกษตรกร	1.40	.69	1.91	1.00	1.80	.96
ค้าขาย	1.77	.86	2.20	.95	1.96	.93
แม่บ้าน	1.27	.46	1.99	1.19	1.60	.94
เกษียณ/ว่างงาน	1.26	.42	2.46	.98	1.51	.74
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.39	1.21	2.56	1.08	2.35	1.14
นักเรียน/นักศึกษา	3.07	1.22	2.82	1.04	2.98	1.16
อื่น ๆ	1.59	.72	2.40	.99	1.94	.93
ภาพรวม						
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.63	.82	2.17	1.02	2.32	.98
พนักงานบริษัทเอกชน	2.32	.84	2.74	1.08	2.53	.98
เกษตรกร	1.47	.67	1.72	.84	1.67	.81
ค้าขาย	1.71	.71	2.03	.85	1.86	.79
แม่บ้าน	1.30	.50	1.99	1.00	1.62	.84
เกษียณ/ว่างงาน	1.36	.33	2.36	.89	1.58	.63
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.27	1.09	2.36	.96	2.33	1.04
นักเรียน/นักศึกษา	3.05	1.07	2.79	.98	2.95	1.04
อื่น ๆ	1.68	.73	2.28	.84	1.98	.85
รวม	2.21	1.05	2.24	.99	2.23	1.02

ตารางที่ 4.3.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
บริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ด้านต่าง ๆ จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความ แปรปรวน	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการพื้นที่															
ระหว่างกลุ่ม	8	134.40	16.80	20.12	.00*	8	44.28	5.54	5.29	.00*	8	131.65	16.46	16.58	.00*
ภายในกลุ่ม	391	326.46	.84			391	408.91	1.05			791	785.18	0.99		
ด้านการจัดการทรัพยากร															
ระหว่างกลุ่ม	8	156.41	19.55	20.13	.00*	8	44.57	5.57	4.95	.00*	8	165.29	20.66	19.10	.00*
ภายในกลุ่ม	391	379.69	.97			391	440.38	1.13			791	855.77	1.08		
ด้านการปกป้องรักษา															
ระหว่างกลุ่ม	8	161.35	20.17	23.03	.00*	8	43.83	5.48	4.55	.00*	8	166.16	20.77	19.27	.00*
ภายในกลุ่ม	391	342.40	.88			391	470.77	1.20			791	852.63	1.08		
ด้านการใช้															
ระหว่างกลุ่ม	8	153.16	19.15	20.66	.00*	8	46.75	5.84	4.99	.00*	8	158.02	19.75	18.10	.00*
ภายในกลุ่ม	391	362.40	.93			391	457.72	1.17			791	863.16	1.09		
ด้านการ ศึกษาวิจัย															
ระหว่างกลุ่ม	8	158.72	19.84	25.18	.00*	8	33.61	4.20	4.26	.00*	8	156.10	19.51	21.14	.00*
ภายในกลุ่ม	391	308.12	.79			391	385.64	.99			791	729.99	0.92		
ด้านแหล่งทุน															
ระหว่างกลุ่ม	8	157.98	19.75	23.61	.00*	8	49.13	6.14	6.42	.00*	8	177.16	22.14	23.96	.00*
ภายในกลุ่ม	391	327.04	.84			391	373.94	.96			791	731.07	0.92		
ด้านการให้ความรู้															
ระหว่างกลุ่ม	8	167.06	20.88	22.57	.00*	8	42.38	5.30	5.09	.00*	8	169.02	21.13	20.65	.00*
ภายในกลุ่ม	391	361.85	.93			391	407.04	1.04			791	809.34	1.02		
ด้านการตลาด															
ระหว่างกลุ่ม	8	164.90	20.61	21.05	.00*	8	27.30	3.41	3.00	.00*	8	147.89	18.49	16.74	.00*
ภายในกลุ่ม	391	382.85	.98			391	444.69	1.14			791	873.51	1.10		
ภาพรวม															
ระหว่างกลุ่ม	8	153.92	19.24	26.54	.00*	8	38.99	4.87	5.43	.00*	8	155.81	19.48	22.94	.00*
ภายในกลุ่ม	391	283.41	0.72			391	350.85	.90			791	671.62	0.85		
รวม	399	437.33				399					799	827.44			

ตารางที่ 4.3.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในด้านต่างๆ จำแนกตามอาชีพ โดยวิธี LSD

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจำแนกตามอาชีพ	อยุธยา									สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร								รวม										
	เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม/ระบบและได้	พัฒนา/เสริมกลุ่ม/ระบบ	ระบบ	ผลได้	หน่วย	แหล่งข้อมูล/พหุผล	วัตถุประสงค์/ประโยชน์	ค่า	ได้	เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม/ระบบและได้	พัฒนา/เสริมกลุ่ม/ระบบ	ระบบ	ผลได้	หน่วย	แหล่งข้อมูล/พหุผล	วัตถุประสงค์/ประโยชน์	ค่า	ได้	เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม/ระบบและได้	พัฒนา/เสริมกลุ่ม/ระบบ	ระบบ	ผลได้	หน่วย	แหล่งข้อมูล/พหุผล	วัตถุประสงค์/ประโยชน์	ค่า	ได้	อื่นๆ
ด้านการจัดการพื้นที่																												
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	.20	1.31-	.90*	1.50*	1.40*	.42*	-.24	.89*	-	-.53*	.51*	-.08	.20	-.47	.48	-.65*	-.42	-	-.26	.73*	.33*	.78*	.77*	-.12	-.54*	-.19	
พนักงานบริษัทเอกชน	-		1.11*	.69*	1.30*	120*	.22*	-.44*	-.69*	-	1.04*	.46	.73*	.06	.05	-.12	.11	-	.99*	.59*	1.04*	1.02*	.16	-.29	.45*			
เกษตรกร			-	-.42	.19	.09	-.89*	-1.55*	-.42*		-	-.59*	-.31*	-.99*	-1.00*	-1.16	-.94*		-	.40*	.05	.03	-.83*	-1.28*	-.54*			
ค้าขาย				-	.61*	.51*	-.47*	-1.13*	-.01			-	.27	-.40	-.41	-.58*	-.35			-	.45*	.43	-.44*	-.88*	-.14			
แม่บ้าน					-	-.10	-1.08*	-1.74*	-.61*					-.67	-.68	-.85*	-.62*			-	-.02	-.89*	-1.33*	-.59*				
เกษียณ/ว่างงาน						-	-.98*	-1.64*	-.51					-	.01	-.18	.05			-	-.87*	-1.31*	-.57*					
ประกอบธุรกิจส่วนตัว							-	-.66*	.47*					-	-	-.17	.06					-	-.45*	.30				
นักเรียน/นักศึกษา								-	1.13*							-	.17						-	.74*				
อื่นๆ								-									-							-				

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการจำแนกตามอาชีพ	อยุธยา									สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร								รวม									
	เปรียบเทียบผู้รับเงิน/ประเภทงบ	ประเภทงบ	งบตรง	งบได้	งบให้	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	งบสงวน/งบ	
ด้านการจัดการทรัพยากร	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
พนักงานบริษัทเอกชน	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
เกษตรกร	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
ค้าขาย	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
แม่บ้าน	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
เกษียณ/ว่างงาน	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
นักเรียน/นักศึกษา	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*
อื่นๆ	-	.08	1.35*	1.01*	1.45*	1.61*	.56*	-.22	1.10*	-	-.45	.65*	-.17	.26	.32	-.19	-.57*	-.20	-	-.29	.86*	.50*	.75*	1.07*	.07	-.53*	.39*

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการจำแนกตามอาชีพ	อยุธยา								สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร								รวม										
	บัญชีผู้ถือหุ้นแม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	บัญชีผู้ถือหุ้นแม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	บัญชีผู้ถือหุ้นแม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่	แม่/แม่/แม่/แม่		
ด้านการเงิน																											
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	.23	.93*	.71*	.84*	.91*	.01	-.77*	.71*	-	-.84*	.38*	.30*	.11	-.27	-.22	-.61*	-.07	-	-.35*	.52*	.47*	.44*	.54*	-.19	-.79*	.31*
พนักงานบริษัทเอกชน	-	.70	.48*	.61*	.68*	-.22	-1.00*	.48*	-	1.22*	1.14*	.95*	.57	.61*	.23	.77*	-	.87*	.82*	.80*	.89*	.16	-.43*	.66*			
เกษตรกร	-	-.22	-.09	-.02	-.92*	-1.70*	-.22		-	-.08	-.27	-.61	-.60*	-.99*	-.45*		-	-.06	-.08	.02	-.71*	-1.31*	-.22				
ค้าขาย	-	.13	.20	-.71*	-1.48*	-.01			-	-.19	-.57	-.52*	-.90*	-.37			-	-.02	.08	-.65*	-1.25*	-.16					
แม่บ้าน	-	.07	-.83*	-1.61*	-.13				-	-.38	-.34	-.72*	-.18				-	.10	-.63*	-1.23*	-.14						
เกษียณ/ว่างงาน	-				-.91*	-1.68*	-.21		-		.04	-.34	.20				-	-.73*	-1.33	-.24							
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-					-.78*	.70*		-			-.38	.15				-				-.60*	.49*					
นักเรียน/นักศึกษา	-						1.48*		-				.53*				-										
อื่นๆ	-								-								-										

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการจำแนกตามอาชีพ	อยุธยา									สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร								รวม									
	บัญชีผู้ถือหุ้น/งบแสดงฐานะการเงิน	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	บรรดาศาสนา	ศาสนา	พนักงาน	นาง/นาย/ภรรยา	ผู้ดูแล/ผู้บริหาร	เลขานุการ/ผู้บริหาร	ไอที	บัญชีผู้ถือหุ้น/งบแสดงฐานะการเงิน	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	บรรดาศาสนา	ศาสนา	พนักงาน	นาง/นาย/ภรรยา	ผู้ดูแล/ผู้บริหาร	เลขานุการ/ผู้บริหาร	ไอที	บัญชีผู้ถือหุ้น/งบแสดงฐานะการเงิน	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	บรรดาศาสนา	ศาสนา	พนักงาน	นาง/นาย/ภรรยา	ผู้ดูแล/ผู้บริหาร	เลขานุการ/ผู้บริหาร	ไอที
ด้านการให้ความรู้	-	.48	1.16*	.93*	1.33*	1.35*	.47*	-.45*	1.03*	-	-.63*	.40*	.13	.14	-.10	-.23	-.69*	-.18	-	-.18	.62*	.44*	.66*	.78*	.00	-.71*	.36*
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	.48	1.16*	.93*	1.33*	1.35*	.47*	-.45*	1.03*	-	-.63*	.40*	.13	.14	-.10	-.23	-.69*	-.18	-	-.18	.62*	.44*	.66*	.78*	.00	-.71*	.36*
พนักงานบริษัทเอกชน	-	.68	.45	.86*	.87*	-.01	-.93*	.55*		-	1.03*	.76*	.77*	.53	.41	-.06	.45		-	.80*	.61*	.83*	.96*	.18	-.53*	.54*	
เกษตรกร	-	.23	.17	.18	-.69	-.62*	-.109*	-.59*		-	-.28	-.26	-.50	-.62*	-.109*	-.59*			-	-.18	.04	.16	-.62*	-.133*	-.25		
ค้าขาย	-	.40	.42	-.46*	-.138*	.17				-	.01	-.22	-.35	-.82*	-.31				-	.22	.34	-.43*	-.115*	-.07			
แม่บ้าน	-	.01	-.86*	-.179*	.10					-	-.24	-.36	-.83*	-.32					-	.12	-.65*	-.137*	-.29				
เกษียณ/ว่างงาน	-	.01	-.86*	-.179*	.10					-	-.24	-.36	-.83*	-.32					-	.12	-.65*	-.137*	-.29				
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-	.01	-.86*	-.179*	.10					-	-.24	-.36	-.83*	-.32					-	.12	-.65*	-.137*	-.29				
นักเรียน/นักศึกษา	-	.01	-.86*	-.179*	.10					-	-.24	-.36	-.83*	-.32					-	.12	-.65*	-.137*	-.29				
อื่นๆ	-	.01	-.86*	-.179*	.10					-	-.24	-.36	-.83*	-.32					-	.12	-.65*	-.137*	-.29				

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการจำแนกตามอาชีพ	อยุธยา								สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร								รวม										
	บัญชีวิธร/งบกำไร/งบขาด	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร	งบขาด	งบกำไร	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร	บัญชีวิธร/งบกำไร/งบขาด	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร	งบกำไร	งบกำไร	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร	บัญชีวิธร/งบกำไร/งบขาด	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร	งบกำไร	งบกำไร	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร/งบขาด	งบกำไร	งบกำไร		
ด้านการตลาด	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
พนักงานบริษัทเอกชน	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
เกษตรกร	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
ค้าขาย	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
แม่บ้าน	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
เกษียณ/ว่างงาน	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
นักเรียน/นักศึกษา	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*
อื่นๆ	-	.42	1.27*	.91*	1.40*	1.41*	.28	-.40*	1.08*	-	-.39	.32	.03	.24	-.24	-.03	-.60*	-.17	-	-.07	.56*	.40*	.76*	.85*	.02	-.61*	.43*

ตารางที่ 4.3.16 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการจำแนกตามอาชีพ	อยุธยา									สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร									รวม								
	บัญชีผู้ถือหุ้น/งบแสดงฐานะการเงิน	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	บรรดาศักดิ์	อสม.	พนักงาน	ทนาย/ทนายอสม.	ผู้ดูแล/บรรดาศักดิ์	สมาชิก/ทนายอสม.	ไอซี	บัญชีผู้ถือหุ้น/งบแสดงฐานะการเงิน	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	บรรดาศักดิ์	อสม.	พนักงาน	ทนาย/ทนายอสม.	ผู้ดูแล/บรรดาศักดิ์	สมาชิก/ทนายอสม.	ไอซี	บัญชีผู้ถือหุ้น/งบแสดงฐานะการเงิน	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	บรรดาศักดิ์	อสม.	พนักงาน	ทนาย/ทนายอสม.	ผู้ดูแล/บรรดาศักดิ์	สมาชิก/ทนายอสม.	ไอซี
ภาพรวม	-	.31	1.16*	.92*	1.33*	1.26*	.36*	-.42*	.95*	-	-.57*	.45*	.14	.18	-.19	-.19	-.61*	-.21	-	-.22	.65*	.46*	.69*	.74*	-.02	-.63*	.34*
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	.85*	.61*	1.02*	.95*	.05*	-.73*	.64*	-	-	1.02*	.71*	.75*	.38	.38	-.05	.36	-	.86*	.67*	.91*	.95*	.20	-.42*	.55*	
พนักงานบริษัทเอกชน	-	-	.85*	.61*	1.02*	.95*	.05*	-.73*	.64*	-	-	-	-.31	-.27	-.64	-.64*	-1.07	-.66	-	.86*	.67*	.91*	.95*	.20	-.42*	.55*	
เกษตรกร	-	-	-	-.25	.16	.10	-.80	-1.59*	-.21	-	-	-	-.31	-.27	-.64	-.64*	-1.07	-.66	-	-	-.19	.04	.09	-.67*	-1.28*	-.31	
ค้าขาย	-	-	-	-	.41*	.34	-.56*	-1.34*	.03	-	-	-	-	.04	-.33	-.34	-.76*	-.35	-	-	-	.23	.28	-.47*	-1.09*	-.12	
แม่บ้าน	-	-	-	-	-	.06	-.97*	-1.75*	-.38	-	-	-	-	-	-.37	-.37	-.80*	-.39	-	-	-	-	.05	-.71*	-1.33*	-.36*	
เกษียณ/ว่างงาน	-	-	-	-	-	-	-.90*	-1.68*	-.31	-	-	-	-	-	-	-.00	-.42	.01	-	-	-	-	-	-.75*	-1.37*	-.40	
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-	-	-	-	-	-	-	-.78*	.59*	-	-	-	-	-	-	-	-.42	-.01	-	-	-	-	-	-	-.62*	.35*	
นักเรียน/นักศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	1.37*	-	-	-	-	-	-	-	-	.41*	-	-	-	-	-	-	-	.97*	
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.7 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกโดยจำแนกตามสถานภาพทางสังคมในปัจจุบันด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา -สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ในด้านการจัดการด้านพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ ด้านการตลาด และในภาพรวม โดยจำแนกตามสถานภาพทางสังคม พบว่า สถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในภาพรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาในกลุ่มจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการในทุกด้านไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด สำหรับกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร สถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 4.3.17, 4.3.18)

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธี LSD ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีสถานภาพทางสังคมต่าง ๆ พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกตามสถานภาพทางสังคมในปัจจุบันในด้านต่าง ๆ ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ยกเว้นกลุ่มจังหวัดสุโขทัย – ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร ที่กลุ่มผู้นำชุมชนกับกลุ่มประชาชน ในชุมชนที่มีความแตกต่างในการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการทุกด้านที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นด้านแหล่งทุน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีความแตกต่างในกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคมที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านกับกลุ่มผู้นำชุมชน (ดังตารางที่ 4.3.19)

ตารางที่ 4.3.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่าง ๆ จำแนกตามสถานภาพทางสังคม

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสถานภาพทางสังคม	อยุธยา		สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการพื้นที่						
ประชาชนในชุมชน	2.36	1.09	2.43	1.06	2.40	1.07
ปราชญ์ชาวบ้าน	1.71	-	2.77	.79	2.65	.82
นายกสมาคม	2.71	-	-	-	2.71	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	2.10	1.16	3.26	1.19	2.87	1.25
อื่น ๆ	2.13	.75	3.12	1.11	2.48	.99
ด้านการจัดการทรัพยากร						
ประชาชนในชุมชน	2.31	1.17	2.28	1.09	2.30	1.13
ปราชญ์ชาวบ้าน	3.71	-	2.95	.72	3.03	.72
นายกสมาคม	2.14	-	-	-	2.14	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	2.67	1.35	3.05	1.65	2.92	1.48
อื่น ๆ	2.32	.93	2.1	1.27	2.39	1.03
ด้านปกป้องรักษา						
ประชาชนในชุมชน	2.29	1.13	2.30	1.13	2.30	1.13
ปราชญ์ชาวบ้าน	2.86	-	2.84	1.03	2.84	.97
นายกสมาคม	2.29	-	-	-	2.29	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	1.86	1.25	3.26	1.49	2.79	1.51
อื่น ๆ	2.26	1.02	2.65	1.18	2.40	1.06

ตารางที่ 4.3.17 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการจำแนกตามสถานภาพ ทางสังคม	อายุ		สุขทัย-ศรีสัชชา ลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการใช้						
ประชาชนในชุมชน	2.25	1.15	2.29	1.12	2.27	1.13
ปราชญ์ชาวบ้าน	3.00	-	2.61	.93	2.65	.88
นายกสมาคม	3.29	-	-	-	3.29	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	1.76	1.03	3.43	1.16	3.03	1.21
อื่น ๆ	2.26	.80	2.86	1.04	2.33	.95
ด้านการศึกษาวิจัย						
ประชาชนในชุมชน	2.25	1.15	2.15	1.01	2.15	1.05
ปราชญ์ชาวบ้าน	3.00	-	2.21	1.12	2.35	1.13
นายกสมาคม	3.29	-	-	-	3.43	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	2.24	1.03	3.40	1.17	2.86	1.35
อื่น ๆ	2.04	.80	2.04	.92	2.19	1.00
ด้านแหล่งทุน						
ประชาชนในชุมชน	1.85	1.10	1.79	1.01	1.82	1.06
ปราชญ์ชาวบ้าน	3.00	-	2.14	1.16	2.24	1.12
นายกสมาคม	2.43	-	-	-	2.43	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	1.67	1.15	3.36	1.32	2.79	1.46
อื่น ๆ	1.77	1.15	1.86	.90	1.80	1.04

ตารางที่ 4.3.17 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การจำแนกตามสถานภาพ ทางสังคม	อายุขยา		สุขทัย-ศรีสัชชา ลัย กำแพงเพชร		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการให้ความรู้						
ประชาชนในชุมชน	2.22	1.15	2.19	1.05	2.21	1.10
ปราชญ์ชาวบ้าน	3.00	-	2.45	1.35	2.51	1.28
นายกสมาคม	2.57	-	-	-	2.57	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน		-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	2.05	1.25	3.31	1.37	2.89	1.40
อื่น ๆ	2.311	1.18	1.98	.93	2.19	1.09
ด้านการตลาด						
ประชาชนในชุมชน	2.20	1.18	2.29	1.08	2.25	1.13
ปราชญ์ชาวบ้าน	3.00	-	2.25	1.04	2.33	1.01
นายกสมาคม	3.57	-	-	-	3.57	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	2.00	.94	3.33	1.62	2.89	1.52
อื่น ๆ	2.48	1.12	2.45	.96	2.47	1.04
ภาพรวม						
ประชาชนในชุมชน	2.20	1.06	2.22	.98	2.21	1.02
ปราชญ์ชาวบ้าน	2.96	-	2.53	.91	2.58	.87
นายกสมาคม	2.80	-	-	-	2.80	-
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มชุมชน	2.04	1.09	3.30	1.29	2.88	1.32
อื่น ๆ	2.20	.88	2.43	.75	2.28	.83
รวม	2.21	1.05	2.24	.99	2.23	1.02

ตารางที่ 4.3.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
บริหาร จัดการแหล่งมรดกโลก จำแนกตามสถานภาพทางสังคมในปัจจุบันของ
ด้านต่าง ๆ

แหล่งความ แปรปรวน	อยุธยา					สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร					รวม				
	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการพื้นที่															
ระหว่างกลุ่ม	4	1.36	.341	.29	.88	3	7.94	2.65	2.35	.07	4	2.79	0.70	0.61	0.66
ภายในกลุ่ม	395	459.49	1.16			396	445.25	1.12			795	914.04	1.15		
ด้านการจัดการทรัพยากร															
ระหว่างกลุ่ม	4	2.35	.59	.44	.78	3	7.10	2.37	1.96	.12	4	8.29	2.07	1.63	0.17
ภายในกลุ่ม	395	533.74	1.35			396	477.85	1.21			795	1012.77	1.27		
ด้านการปกป้องรักษา															
ระหว่างกลุ่ม	4	.89	.22	.18	.95	3	8.24	2.75	2.15	.09	4	4.90	1.23	0.96	0.43
ภายในกลุ่ม	395	502.85	1.27			396	506.36	1.28			795	1013.88	1.28		
ด้านการใช้															
ระหว่างกลุ่ม	4	2.19	.55	.42	.79	3	10.28	3.43	2.75	.04	4	7.33	1.83	1.44	0.22
ภายในกลุ่ม	395	513.38	1.30			396	494.19	1.25			795	1013.84	1.28		
ด้านการศึกษาวิจัย															
ระหว่างกลุ่ม	4	3.85	.96	.82	.51	3	9.46	3.15	3.05	.03	4	6.38	1.59	1.44	0.22
ภายในกลุ่ม	395	462.99	1.17			396	409.79	1.04			795	879.72	1.11		
ด้านแหล่งทุน															
ระหว่างกลุ่ม	4	1.84	.46	.38	.83	3	15.36	5.12	4.97	.00	4	10.32	2.58	2.28	0.06
ภายในกลุ่ม	395	483.18	1.22			396	407.71	1.03			795	897.90	1.13		
ด้านการให้ความรู้															
ระหว่างกลุ่ม	4	.93	.23	.17	.95	3	8.16	2.72	2.44	.06	4	5.05	1.26	1.03	0.39
ภายในกลุ่ม	395	527.99	1.34			396	441.27	1.11			795	973.31	1.22		
ด้านการตลาด															
ระหว่างกลุ่ม	4	3.58	.90	.65	.63	3	6.60	2.20	1.87	.13	4	6.35	1.59	1.24	0.29
ภายในกลุ่ม	395	544.17	1.38			396	465.40	1.18			795	1015.04	1.28		
ภาพรวม															
ระหว่างกลุ่ม	4	1.01	0.25	0.23	0.92	3	7.86	2.62	2.72	.04	4	5.52	1.38	1.34	0.25
ภายในกลุ่ม	395	436.32	1.10			396	381.97	.97			795	821.91	1.03		
รวม	399	437.33				399					799	827.44			

ตารางที่ 4.3.19(ต่อ)

ตารางที่ 4.3.19 (ต่อ)

[illegible]

ตารางที่ 4.3.19 (ต่อ)

ส่วน ข ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องใน การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกกรณีศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา -สุโขทัย ศรีสัจชนาลัย กำแพงเพชร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มประชาชน รวมทั้ง การสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) ตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ คณะผู้วิจัยขอนำเสนอ ดังนี้

1.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวแหล่งกับมรดกโลก

จากการศึกษาข้อมูลกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก ทั้งที่เป็นประชาชน หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชน พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกในกลุ่มประชาชนทั่วไปยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกว่ามีความแตกต่างจากการเป็นโบราณสถานโดยทั่วไปอย่างไร ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า

// ประชาชนเขาไม่รู้หรอกว่าการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเป็นอย่างไร เพราะวิถีชีวิตของเขาไม่ได้เปลี่ยน แถมในบางเรื่องการเป็นมรดกโลกทำให้เขารู้สึกยุ่งยากมากขึ้นเช่นจะต้องเติมบ้าน ที่พักอาศัยก็ต้องขออนุญาต ต้องมีแบบตามที่หน่วยงานกำหนด จากเดิมอยากทำอะไรก็สามารถทำได้เลย...SA //

มีชาวบ้านเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับมรดกโลก เพราะมีโอกาสจากการเข้าร่วมการอบรมสัมมนาหรือการจัดนิทรรศการเผยแพร่องค์ความรู้ ที่หน่วยงานราชการ หรือ อุทยานประวัติศาสตร์กรมศิลปากรเป็นผู้จัดขึ้นซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า

//หน่วยงานที่มีความรับผิดชอบและเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการก็มีความพยายามที่จะทำการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นมรดกโลกให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบแต่ไม่ทราบเพราะอะไรคนเข้าร่วมน้อย แถมประชุมช่วงเช้า ช่วงบ่ายหายหมด...SA//

ส่วนประชาชนซึ่งเป็นนักเรียนนักศึกษาถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการเป็นกระบอกเสียงเครือข่ายในการให้ข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนโดยทั่วไปได้อย่างดีทั้ง

ที่เป็นคนในครอบครัวหรือคนในชุมชน เป็นกลุ่มที่ได้รับความรู้ ความเข้าใจจากการเรียนการสอน ตามหลักสูตรที่โรงเรียน และมหาวิทยาลัยกำหนด และสามารถถ่ายทอดสู่เยาวชนและประชาชน ในชุมชนต่อไปโดย การเล่าต่อๆ กันมา แต่พบว่าส่วนใหญ่ก็ยังขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก ขาดความสนใจ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่สามารถบอกความเป็นชาติ วิถีชีวิต และความยิ่งใหญ่ของพระพุทธศาสนา ที่เจริญรุ่งเรืองมากในอดีต ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า

// นักเรียนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญทำอะไรให้เขามีความภูมิใจและเห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ไทยในอดีต ถ้าเขามีความภาคภูมิใจเขาก็จะมีความรู้ลึกซึ้งแห่ง...CLS//

ประชาชนโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการดำเนินชีวิต ของตนเองและครอบครัวเป็นหลัก เพราะเกี่ยวข้องกับปากท้อง อาชีพหลักคือ การเกษตร ซึ่งประชาชนมีรายได้ จากผลผลิตทางการเกษตรที่ดี จึงไม่สนใจในประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก มีเฉพาะประชาชนบางส่วนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับความเป็นมรดกโลก เช่นผู้ที่ทำหน้าที่ในการให้บริการที่พัก การบริการร้านอาหาร การขายของที่ระลึก การให้บริการในการขนส่ง เป็นต้นอย่างไรก็ตามการจะเข้าถึงความเป็นมรดกโลก คนกลุ่มนี้ก็ได้มีความรู้ความเข้าใจเต็มร้อย หลายส่วนยังมีความเข้าใจผิดผิดดังที่ผู้ประกอบการรายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า

// ลึก ๆ จริง ๆ ฉันก็ไม่ว่ามรดกโลกเป็นอย่างไร รู้แต่ว่าที่นี่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวสมัยก่อนส่วนใหญ่เป็นคนไทย เขามาไหว้พระ เดียวนี้มีคนต่างชาติบ้าง...EnA//

ดังนั้นจะเห็นว่าจุดสนใจหลักของประชาชนอยู่ที่ความเป็นอยู่ การมีชีวิตอยู่รอด อะไรที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ จะไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าใดนัก ชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการเป็นมรดกโลกอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทต้องกำกับดูแล โบราณสถานและพื้นที่ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก อันได้แก่อุทยานประวัติศาสตร์ กองโบราณคดี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เทศบาล และจังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่แหล่งมรดกโลก ฯลฯ หน่วยงานเหล่านี้จะมีความเข้าใจในการเป็นมรดกโลกเพราะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ในการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตามความรู้ความเข้าใจของหน่วยงานเหล่านี้ก็ยังขาดจุดร่วม กล่าวคือ อุทยานประวัติศาสตร์ กองโบราณคดี ซึ่งมีความเข้าใจในการเป็นมรดกโลก

ในมุมมองของการอนุรักษ์ ดังนั้นการบริหารจัดการของหน่วยงานก็จะดำเนินการทุกวิถีทางในการปกป้องรักษาความเป็นของเดิมและภูมิสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าแบบดั้งเดิม การบริหารจัดการจะมีรูปแบบเฉพาะตัว ของตนเอง ในขณะที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเกี่ยวข้องในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่ซึ่งจะต้องมีความรู้ มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมรดกโลกเช่นกัน เพราะถือเป็นสินทรัพย์อันมีคุณค่าของท้องถิ่นและถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการต่อยอดสร้างอาชีพ และความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น อย่างไรก็ตามในบางพื้นที่บุคคลากรผู้ทำหน้าที่ในหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นมรดกโลกแต่ยังขาดความภูมิใจในคุณค่าของมรดกโลกดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมโดยตรงกล่าวว่า

// การเป็นมรดกโลกแล้วเป็นอย่างไร? ถ้าคนไม่มีจะกินจะมีประโยชน์อะไร? เป็นมรดกโลกกับไม่เป็นไม่เห็นมีความต่าง คนเขาเคยอยู่จะให้เขาออกจากพื้นที่ ถูกต้องแล้วหรือ....
LoA//

จากข้อมูลในส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่าความรู้-ความเข้าใจของหน่วยงานในการขึ้นทะเบียนมรดกโลกยังมีทิศทางที่ไม่เป็นหนึ่งเดียว โดยปกติบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานจะมีความแตกต่างในการกำกับดูแลรับผิดชอบก็ตามแต่การดำเนินงานต้องมีทิศทางและจุดมุ่งหมายเดียวกัน โดยเฉพาะจังหวัดอยุธยาความรู้ความเข้าใจของหน่วยงานหรือผู้ที่มีบทบาททำหน้าที่ในการบริหารรับผิดชอบในหน่วยงาน ซึ่งจะมีบทบาทแตกต่างกันออกไป แต่ความรู้ความเข้าใจต้องมีทิศทางที่ชัดเจน และเป็นหนึ่งเดียวรวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ลักษณะพื้นที่มรดกโลกของจังหวัดอยุธยามีลักษณะอยู่ร่วมกันระหว่างโบราณสถานกับชุมชน ประชาชนในพื้นที่ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่และแนวทางการอยู่ร่วมกัน ทุก ๆ จุด

ผลจากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณที่ว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นมรดกโลกในระดับที่ต่ำ เนื่องจากโดยส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจว่าพื้นที่ของตนเองมีโบราณสถานและ วัดสำคัญ ๆ เป็นจำนวนมากคุ้นเคยมานาน มีการรับรู้ว่าจะได้อยู่ที่ไหน สามารถบอกถนนหนทางได้ แต่ในแง่ประวัติศาสตร์ความเป็นมายังมีความรู้ความเข้าใจไม่เต็มร้อย โดยเฉพาะการรับรู้ความเป็นมรดกโลก เป็นอย่างไรมีจุดต่างกับการเป็นโบราณสถานทั่ว ๆ ไปอย่างไร ข้อที่ควรปฏิบัติเป็นอย่างไรประชาชนยังขาดความเข้าใจทั้งอยุธยา – สุโขทัยและกำแพงเพชร โดยเฉพาะกำแพงเพชรดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า

// กรุงศรีอยุธยาเป็นตัวแทนของความเป็นเยี่ยมและทรงคุณค่า มีภูมิปัญญา คนมีองค์ความรู้ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้ ตัวเองรู้เพราะทำงานด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นทุนทางสังคมที่ประชาชนคนอยุธยาควรรู้สึกหวงแหน เป็นหน้าที่ที่ต้องดูแล.....CaIA //

//นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นคนต่างชาติแท้ ๆ ยังมีความรู้ เขาศึกษา แต่ชาวพระนครศรีอยุธยาไม่ได้ศึกษากัน....CaIA//

2. ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า และรู้สึกหวงแหนแหล่งมรดกโลก

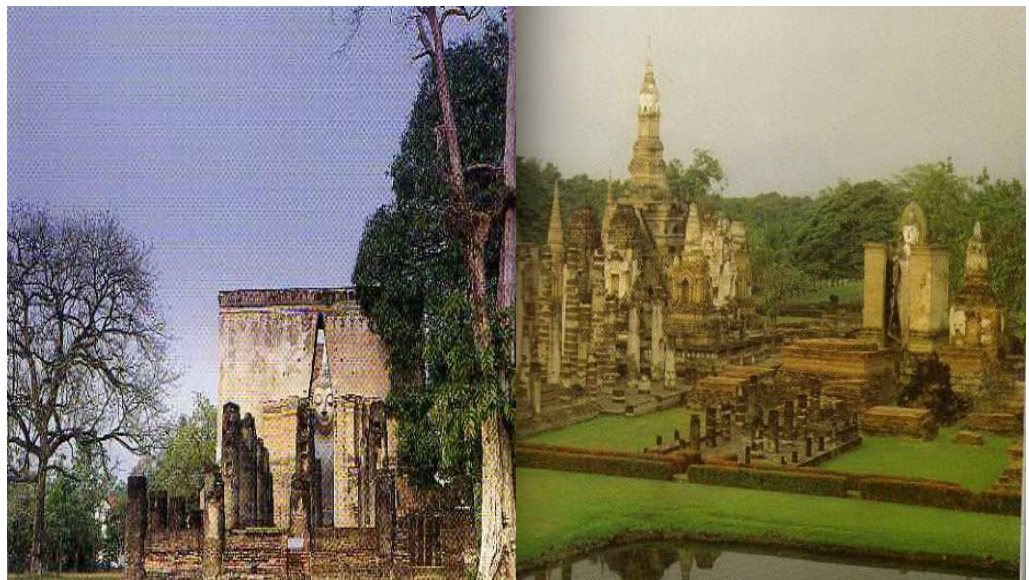
มรดกโลกคือคุณค่าที่ ยูเนสโก (UNESCO) มีมติดียกย่องอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละแห่งมีความเหมือนและความต่างทางวัฒนธรรมซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นชาติ เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และความรุ่งเรืองในอดีต อีกทั้งยังมีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่ทรงคุณค่ามากมาย ทางสถาปัตยกรรม ภูมิปัญญา ที่ควรค่าแก่การศึกษา

จากการศึกษาพบว่าประชาชนในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ต่างรู้สึกมีความภาคภูมิใจในมรดกโลก เพราะ การเป็นมรดกโลกได้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศและเป็นที่รู้จักของนานาประเทศทั่วโลกดังข้อมูลที่แสดงใน Website ต่าง ๆ ทั้งของ ยูเนสโก(UNESCO) และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งที่เป็นข้อความและเป็นภาพดังตัวอย่าง

แหล่งมรดกโลกไทย

พ.ศ. 2534 นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2534 นครประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร (ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร)

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาวิจัยตามที่กล่าวมาแล้วว่าประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นชาวบ้านเป็นเจ้าของพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และการได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก รวมทั้งการไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทำให้ความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของ หวังเห็นจึงไม่เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่หน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องมีบทบาทความรับผิดชอบพยายามหาทางแก้ไข หาวิธีการในการที่จะทำให้ประชาชนได้สัมผัสความมีคุณค่าของแหล่งมรดกโลกในรูปแบบต่างๆ เป็นต้นว่ามีการจัดกิจกรรมในแหล่งโบราณสถานเชิญชวนให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามาทำกิจกรรมและบทบาทร่วมกัน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า

//เราเป็นเมืองที่แยกออกมา ชาวบ้านก็มีอาชีพทำการเกษตรส่วนใหญ่ จะให้มาสนใจชม
שבועוןธรรมเดิมๆ มันต้องมีการจัดกิจกรรม ต้องมี Action ,มี Event ดึงคนเข้ามา...HSi//

นอกจากนั้นการศึกษายังพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลกได้พยายามปลูกฝังคุณค่าของการเป็นมรดกโลก อย่างเช่นอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยได้มีการกระตุ้นให้ประชาชนซึ่งเป็นคนในพื้นที่ได้เข้ามามีบทบาทและสัมผัสกับโบราณสถานเพื่อดำเนินการในลักษณะของการท่องเที่ยว ด้วยการจัดงานที่ใช้ชื่อว่า “ ย้อนอดีตศรีสัชนาลัย นุ่งผ้าไทย ใส่ทองโบราณ ” เพื่อจูงใจ ปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปในท้องถิ่นเห็นคุณค่า เกิดความรักและรู้สึกห่วงแหน ในมรดกโลกดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

// การจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเห็นความสำคัญของมรดกโลกและเกิดความห่วงแหน
ต้องแทรกด้วยการให้เขามีส่วนร่วม ศรีสัชนาลัย จัดงาน “ ย้อนอดีตศรีสัชนาลัย นุ่งผ้าไทย ใส่ทอง
โบราณ ” ชื่อของงานบอกถึงความชัดเจนของงานที่ให้เรียนรู้อดีต โดยการนุ่งผ้าไทย และใส่ทอง
โบราณ ถือเป็นการกระตุ้น ต้องค่อย ๆ แทรก ประชาชนมีความสุขมาก เพราะเป็นช่องทางสร้าง
รายได้ให้เขาด้วย เป็นสิ่งที่ตื่นตาของชาวบ้านละแวกนี้มาก ปีแรกที่จัดคนไทยทั้งนั้นที่มาเที่ยว....
HSi//

การจัดงานดังกล่าวทำให้ประชาชน หน่วยงาน ได้เข้ามามีส่วนร่วม และสร้างรายได้ให้ชาวบ้าน นอกจากนั้นพบว่าทางอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยและอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความพยายามในการที่สร้างจิตสำนึกและผลักดันให้เขาเห็นคุณค่าของสถานที่ดังกล่าว

โดยกิจกรรมในงานย้อนยุคมีการเล่นกลเก่าเรื่องประวัติของศรีสัจชนาลัย และมีการจัดสัมมนา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัจชนาลัยเพื่อให้ประชาชนได้เห็นถึงคุณค่าความเป็นมรดกโลก เนื่องจากประชาชนขาดความเข้าใจของการเป็นมรดกโลกตามที่กล่าวมาแล้วดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลเอาไว้ดังนี้

// เราในฐานะที่เป็นคนของกรมศิลปากร มองเห็นปัญหาอย่างหนึ่งว่า ประชาชนไม่ค่อยรู้ว่ากรมศิลปากรทำอะไร รู้แต่ว่ามันห้ามไปซะทุกอย่างเลย ทำอะไรในเขตพื้นที่ไม่ได้ แล้วกลายเป็นความรู้สึกลบ ไม่ว่าจะเป็นตัวประชาชน ตัว อบต. และเทศบาล ซึ่งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าเขาไม่เข้าใจ แม้ส่วนที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เถอะ ที่จริงเขาเข้าใจผิด เราไม่ได้บอกว่าห้ามสร้างไถ่ นั่น สร้างไถ่ นี่ เพียงแต่อยากให้เอามาดูว่ามันมีผลกระทบต่อนพื้นที่ประวัติศาสตร์ตรงนี้หรือเปล่า ถ้าอยู่ในเกณฑ์ก็อนุญาต เวลาพูดกับชาวบ้านจะบอกว่ากรมศิลปากรไม่ให้สร้าง มันเลยเป็นความรู้สึกลบที่มีต่อหน่วยงานกรมศิลปากร....HSi//

จากการศึกษายังพบอีกว่าระหว่างจังหวัดซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลก อันได้แก่จังหวัดอยุธยา จังหวัดสุโขทัย-ศรีสัจชนาลัย และจังหวัดกำแพงเพชร โดยการขึ้นทะเบียนอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรจัดเป็นกลุ่มเดียวกับสุโขทัย-ศรีสัจชนาลัย การศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มจังหวัดสุโขทัย-ศรีสัจชนาลัยเป็นกลุ่มที่มองเห็นความสำคัญในการที่จะดึงประชาชนให้เข้ามาสัมผัสกับทางอุทยานให้มากขึ้น ให้ประชาชนได้ทราบบทบาทของอุทยานว่ามีหน้าที่ทำอะไรในพื้นที่ของเขา โดยการชี้ให้เห็นความจำเป็นในการอนุรักษ์ที่จะทำให้ความเป็นของแท้ดั้งเดิมให้คงอยู่มากที่สุดและจะส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่ามากขึ้นได้อย่างไรดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

// หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดึงคนเข้ามามีบทบาทกับหน่วยงาน ให้เขาได้รับรู้ เห็นความจำเป็นในการอนุรักษ์ ต้องเป็นอันดับหนึ่งเลยในการรักษาพื้นที่ อย่างที่บอกว่าที่นี้ความเป็นของแท้ดั้งเดิม คนมา ไม่ได้ดูแต่โบราณสถาน แต่ดูสิ่งแวดล้อมรอบโบราณสถานด้วย ชาวบ้านควรภาคภูมิใจนะ ที่ตัวเองมีทรัพยากรอันนี้เป็นต้นทุนอยู่ในมือ ในบ้านตนเอง...HS//

ดังนั้น เมื่อมีโอกาสทางอุทยานฯจะประสานเพื่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดึงคนในพื้นที่ให้มีโอกาสสัมผัสและรับการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานและมรดกโลกถึงคุณค่าและสิ่งที่ควรภูมิใจ กรณีอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัจชนาลัยได้ให้ความสำคัญ

กับกิจกรรมทุก ๆ ประเภทที่จะสร้างความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของมรดกโลก แม้แต่กิจกรรมวันเด็กโดยมองว่า เด็กในพื้นที่ควรได้สัมผัสกับโบราณสถานที่สำคัญซึ่งและผูกพันกับตัวสถานที่ ที่เป็นบ้านเกิด และมองว่าเด็กจะเป็นฐานสำคัญในการปกป้องรักษาสถานที่ทรงคุณค่าให้ยาวนานสืบไปดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเขตศรีสะเกษฯ ได้กล่าวว่า

// อย่างอุทยานศรีสะเกษฯ ทำไมจัดงานวันเด็ก? เรายอมจัด ยอมเหนื่อย เราต้องการให้เด็กเข้ามาสัมผัส เด็กในพื้นที่เอง ผ่านมา ผ่านไป ไม่ได้เข้ามาข้างใน แล้วก็รู้สึกผูกพันตัวสถานที่ที่เป็นบ้านเกิดตัวเองเลย เรายอมจัด ยอมเหนื่อย เพื่อให้เด็กเข้ามาทำกิจกรรมในอุทยานฯ นี้แล้วได้ถามปัญหาโบราณสถาน วัดนี้ชื่ออะไรให้เค้าวิ่งเล่นอยู่ในนี้ อยากให้คนเข้ามาในพื้นที่ ได้ซึมซับความงาม ได้สร้างจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย แค่นี้เราก็พอใจแล้ว...HSi,Si//

สำหรับอุทยานกำแพงเพชรพบว่าประชาชนไม่ได้มีความรู้สึกที่ ดีต่อการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกพิเศษกว่าการเป็นโบราณสถานเหมือนวัดวาอารามโดยทั่วไป วิถีชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับทางอุทยานเท่าใด มีเพียงกิจกรรมเวียนเทียน ประชาชนยังขาดความรู้สึกร่วมในการหวงแหน และเห็นคุณค่า มรดกโลกไม่ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลง รายได้หลักของคนในจังหวัดกำแพงเพชรมาจากการเกษตร เศรษฐกิจขึ้นกับการเกษตร ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลว่า

// ที่นี้จังหวัดเน้นในเรื่องการเกษตร งานเกษตรทำรายได้สูงมากอย่างเรื่องอ้อย ข้าว มัน ซึ่งมันปลูกอันดับ 2 ของประเทศ อ้อยนี้แต่ไรก์ทำมา....TK//

// รายได้หลักไม่มีจากการท่องเที่ยวเลย ชาวบ้านน้อยมากที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เขาทำการเกษตร เขาไม่คิดว่าตรงนี้จะเป็นตัวสร้างมูลค่า สร้างรายได้ให้เขา...TK, PopK//

ในพื้นที่จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ก็เช่นเดียวกัน หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องจากการสนทนากลุ่มย่อยพบว่าต่างก็มีความภูมิใจในการเป็นมรดกโลกซึ่งบางหน่วยงานได้สะท้อนการทำงานที่แสดงถึงความภูมิใจและรู้สึกหวงแหนทรัพยากรมรดกโลก ดังเช่นการทำงานของตำรวจท่องเที่ยวที่ทำหน้าที่ในการนำเที่ยวไปด้วยนอกเหนือจากการดูแลความปลอดภัย นอกจากนั้นตัวแทนประชาชนซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า

// ผมเองไม่ได้เป็นคนอยุธยา แต่มาอยู่นาน และรู้สึกภูมิใจในการมีส่วนร่วมเป็นคนอยุธยา ได้มีโอกาสถ่ายทอดศิลปะป้องกันตัว เช่น ชกมวย กระบี่กระบอง ฟันดาบ ให้กับเด็ก ๆ เดือนหนึ่งก็จะนำเด็กออกมาช่วยตำรวจโดยใช้จักรยานตระเวนดูความเรียบร้อย ลึก ๆ ต้องการปลูกฝังให้เด็กหวงแหน และภูมิใจ...PopA//

อย่างไรก็ตามความภูมิใจ รู้สึกหวงแหน และเห็นคุณค่าในสิ่งที่มีจะต้องเกิดในทุกหน่วยงาน ในทุกกลุ่มคนจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม เพื่อการรักษาความเป็นมรดกโลกให้ยืนยาวตลอดไป

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารพบว่าการบริหารจัดการมรดกโลก ทั้งในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร และกลุ่มอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา ที่มีการบริหารจัดการดำเนินการครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการจัดการพื้นที่ การจัดการทรัพยากร การปกป้องรักษา การใช้พื้นที่ ฯลฯ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยการอาศัยความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ดังกล่าวในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้นว่าเรื่องของอุทยานประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการดูแลจัดพื้นที่เพื่อให้คงอยู่ในสภาพเดิม ไม่ให้พังทลาย ไม่ให้สูญหาย ไม่ให้ใครมาทำลาย ในขณะที่เรื่องคน หรือชาวบ้าน เรื่องความสะอาด และการจัดการเป็นเรื่องที่เทศบาลทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล สำหรับเรื่องความปลอดภัยเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ตำรวจสำหรับเรื่องการประชุมสัมพันธ การตลาดในการชักจูงผู้คน นักท่องเที่ยวเพื่อให้มีโอกาสได้เข้ามาสัมผัสความงดงาม ศิลปะ วัฒนธรรม และความยิ่งใหญ่ที่ซ่อนตัวอยู่ในโบราณสถาน เป็นหน้าที่ของการท่องเที่ยวไทย นอกจากนั้นประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เองก็ถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ อาทิ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก การที่อุทยานประวัติศาสตร์ได้รับการยอมรับจาก UNESCO ถึงความมีคุณค่าโดดเด่นให้เป็นพื้นที่มรดกโลกจากการศึกษาพบว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่ายในการพัฒนา ทางกรมศิลปากรยืนยันว่าไม่ได้เกิดขึ้นจากหน่วยงานกรมศิลปากรเพียงหน่วยเดียวแต่เป็นความร่วมมือแรงร่วมใจจาก

หลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมระหว่างกรมศิลปกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรกของการพัฒนาพื้นที่ อย่างกรณีการพัฒนาสุโขทัยซึ่งมีมานานนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 (อนันต์ ชูโชติ , 2552) ซึ่งเป็นการพัฒนาและการบูรณะขณะนั้นเพื่อเป็นหลักฐานของแผ่นดิน ไม่ได้คาดหวังว่าจะเป็นมรดกโลก ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการ ยอมให้ทางกรมศิลปเข้ามาดำเนินการต่าง ๆ ในขณะนั้น ซึ่งได้มีการจัดการพื้นที่โดยการขุดแต่ง บูรณะและพัฒนาต่าง ๆ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็นคณงานรับจ้างกับกรมศิลป เข้ามาเป็นลูกจ้าง เข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีรายได้ การบูรณะได้ดำเนินการช่วงหนึ่งแล้วต้องหยุดเพราะงบประมาณหมด มีการเริ่มดำเนินการอีกครั้งในปี 2512 และหลังจากนั้นก็ขาด ปัญหาการบุกรุกที่ดินเริ่มเข้ามา กรมศิลปได้ปรับเปลี่ยนการพัฒนาสุโขทัยเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ และมีการดำเนินงานพัฒนามาเรื่อย ๆ ในปี 2531 สมเด็จพระเทพเสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย การพัฒนาก็คงดำเนินการเรื่อยมาทั้งอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร และอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา โดยประชาชนซึ่งเป็นชาวบ้านส่วนใหญ่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ พบว่ายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประชาชนส่วนใหญ่ในฐานะคนในพื้นที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของการเป็นเจ้าของพื้นที่ เจ้าของมรดกโลก มีกลุ่มคนเพียงเฉพาะบางส่วนเท่านั้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ โดยการขายแรงงานดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้พูดถึงเอาไว้ว่า

// ทางกรมศิลปได้เข้ามาจัดการพื้นที่ ขุดแต่ง บูรณะและพัฒนาซึ่งมีมานานแล้ว โดยการพัฒนาต่าง ๆ ประชาชนได้มีส่วนร่วมคือได้เข้ามาเป็นคณงาน รับจ้างกับกรมศิลป.เข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีรายได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมทำได้หลายทาง อย่างเช่นการมีส่วนในการทำให้สิ่งแวดล้อมมีความสะอาดก็ถือว่าการจัดการพื้นที่แบบมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง หรือการที่ประชาชนไม่มีส่วนในการทำลายโบราณสถานก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมเช่นกัน...DiS//

อุทยานประวัติศาสตร์ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เป็นสิ่งที่ประชาชนในพื้นที่มีความภาคภูมิใจ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวได้รับการยอมรับถึงคุณค่า ควรแก่การหวงแหน ไม่เพียงคนในพื้นที่เท่านั้นเพราะมรดกโลก ถือเป็นสมบัติของคนทุกคนในโลก ที่ช่วยกันดูแลรักษาให้มีความเป็นของแท้ดั้งเดิม และควรแก่การเก็บรักษาความภาคภูมิใจเอาไว้ตลอดไปดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้กล่าวในงานสัมมนาเอาไว้ว่า

//... การเป็นมรดกโลก เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องปรับตัว ทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ต้องทำมาหากิน ทุกคนต้องการมีผลประโยชน์ แต่เป็นสิ่งที่ต้องดูให้ดีเพราะเราอยู่ในเมืองเก่า เมืองมรดกโลก จะเป็นอยุธยา สุโขทัย หรือที่ไหน เป็นสิ่งที่ต้องคิดว่าจะทำอะไร จะอยู่กันอย่างไรร จะหาหรือกันอย่างไร ตลอดจนการพัฒนาควรพัฒนาไปในแนวทางไหน ต่างคนต่างคิดไปในแนวทางใดทางหนึ่งไม่ได้ แต่เป็นสิ่งที่ทางกรมศิลปากรจะต้องเข้ามาคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งชาวบ้าน ท้องถิ่น อบต. เทศบาล อบต. อบจ. ทุกส่วนต้องมีการพูดคุยกัน เพราะไม่ใช่ผลประโยชน์ของคนใดคนหนึ่งTS//

ดังนั้นการบริหารจัดการที่ได้รับความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีความสำคัญมากในการจัดการพื้นที่ที่มีคุณค่าโดดเด่น เป็นของแท้ดั้งเดิมและความสมบูรณ์ นอกจากนั้นการศึกษายังพบอีกว่าสิ่งที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบโดยตรงต้องการความร่วมมือจากประชาชนในเรื่องอื่น ๆ เช่น การไม่บุกรุก การไม่สร้างอาคารบดบังโบราณสถาน การยอมรับกฎเกณฑ์ การมีสำนึกร่วมกัน รวมทั้งการมีจิตสาธารณะ และการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวถึงคุณค่าของโบราณสถาน เป็นต้นด้วยเหตุนี้การปกป้อง ปกปักษ์รักษาเป็นอีกเรื่องที่ต้องดูแล

สำหรับการบริหารจัดการเกี่ยวกับปกป้องรักษา การจัดการทรัพยากรและการใช้พื้นที่อย่างมีคุณค่านั้นพบว่าประชาชนซึ่งเป็นชาวบ้านในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยเฉพาะผู้ที่มิได้มีบทบาทในการบริหารพบว่าได้มองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม และมองว่าองค์การท้องถิ่นและพี่น้องประชาชนคนสุโขทัยต้องช่วยกัน เป็นเรื่องที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล โดยมองว่าไม่มีใครจะมาดูแลได้ดีเท่ากับคนสุโขทัยกันเอง และมองว่าประเพณีวัฒนธรรมเป็นจุดแข็งของสุโขทัย และถือเป็นจุดขายในแง่การท่องเที่ยวได้ด้วย ดังนั้นการพัฒนาสุโขทัยเป็นแหล่งท่องเที่ยว จะต้องอาศัยพื้นฐานของพี่น้องประชาชนเป็นหลัก ซึ่งจากการศึกษาพบว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเองได้ร่วมกับทางกรมศิลปากรในการออกแบบอาคารบ้านเรือนให้เป็นรูปแบบเดียวกันโดยมองว่าจะเป็นผลดีในภายภาคหน้า ถือเป็นการจัดการที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการปกป้องรักษาความมีเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่

นอกจากนี้พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งทั้งจากองค์การที่เป็นหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานในองค์กรภาคเอกชน องค์กรทางศาสนา รวมทั้งองค์การปกครองท้องถิ่นและประชาชนก็ตาม มองว่าทุกภาคส่วนควรจะเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะพหุภาคีที่จะช่วยในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ให้มีความรุ่งเรืองและเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชาติ ทั้งอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร ที่จะให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกปักรักษา จะต้องทำให้ประชาชนมีความรัก ความห่วงแหนต่อ โบราณสถาน เป็นเรื่องที่จะต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องในการอนุรักษ์พัฒนา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

// .. การให้ความรู้ ข้าราชการต้องดูแลประชาชน ดิฉันจึงอยากสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน ให้มีความรู้ในการอนุรักษ์เพื่อที่จะเป็นการสร้างเครือข่ายและการทำงานร่วมกัน ระหว่างกรมศิลปากรกับชาวบ้าน และชาวบ้านก็ช่วยเป็นหูเป็นตาในการดูแลรักษาโบราณสถาน ถ้าเห็นกองหิน กองดิน กองอิฐ หากชาวบ้านมีองค์ความรู้ชาวบ้านก็จะเว้นพื้นที่บริเวณนั้นไว้ และไม่เข้าไปแตะต้องกับของพวกนี้ เมื่อไรที่เขาไม่รู้ก็จะไถกองอิฐต่าง ๆ นั้นทิ้ง ซึ่งที่ผ่านมาได้กองอิฐเหล่านี้ทิ้งอย่างมากมาย...HSi//

ด้วยเหตุนี้การทำงานในการมีส่วนร่วมในการปกปักรักษา การจัดทรัพยากร รวมทั้งการใช้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งมรดกโลกจึงเป็นเรื่องที่จะต้องสร้างความรู้สึกร่วม มีจิตสำนึกในการรักษากันเกิด ประชาชนชาวบ้านต้องมีความรู้ในการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี มีความรู้ในข้อมูลประวัติต่าง ๆ ในท้องถิ่นด้วยจิตสำนึกที่รักษากันเกิดของตนเอง เห็นคุณค่าโบราณสถานที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเองซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้มองว่า

//...หากชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ การทำลายโบราณสถานจะไม่เกิดขึ้น จะเกิดการสร้างสรรค์ การต่อยอดไปในทางที่ดีสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต...HSi//

สำหรับการมีส่วนร่วมด้านการศึกษาวิจัย อุทยานประวัติศาสตร์ที่รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกสิ่งหนึ่งที่หน่วยงานจะต้องบริหารจัดการคือการศึกษาวิจัย ซึ่งแหล่งมรดกโลกอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร และอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาได้มีหน่วยงานอย่างเช่นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กรมศิลปากร และบริษัทปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียมจำกัด(มหาชน) และหน่วยงานอื่น ๆ ได้เข้ามามีส่วนรวมในการศึกษาเพื่อการทำวิจัย และนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปเผยแพร่และนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการ เช่น งานค้นคว้าวิจัยเพื่อจัดทำรูปแบบสันนิษฐาน ของกรมศิลปากร กับ บริษัทปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียมจำกัด(มหาชน) งานวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมแบบบูรณาการด้านอาชีพสำหรับการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เมืองมรดกโลก โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิระ วิชชุวรรณนท์ และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และ งานวิจัย เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมในการท่องเที่ยวเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพวรรณ วีระพันธ์เจริญ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา การมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยระหว่างกรมศิลปากรกับมหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อการจัดทำแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย (พ.ศ. 2550-2559) เป็นต้น

ส่วนการบริหารด้านแหล่งทุน พบว่าอุทยานประวัติศาสตร์ กรมศิลปากรเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบูรณะคุ้มครองป้องกันรักษาอนุรักษ์ฟื้นฟูโบราณสถาน โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณ จากรัฐบาลโดยตรง การเบิกจ่ายเงินก็เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง หากเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรอื่น ๆ อย่างเช่นงานประเพณีสงกรานต์ กิจกรรมเวียนเทียน งานแสดงกล้วยไม้ ช้างชนช้าง ฯลฯ งบประมาณในการดำเนินงานจะได้รับการมีส่วนร่วมมาจากหลาย ๆ ภาคส่วนทั้งหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชนทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อม อย่างในกรณีงานแสดงกล้วยไม้ ทางสมาคมการท่องเที่ยว และบริษัทบางกอกแอร์เวย์ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นต้น สำหรับรายได้จากการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ปีหนึ่งมีรายได้จากการเข้าชมนับสิบล้านบาทซึ่งเป็นส่วนที่ได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม นอกจากนั้นกรณีอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีรายได้จากค่าที่พักส่วนหนึ่ง จากค่ายานพาหนะ ค่าบริการรถราง ค่าธรรมเนียมในการใช้พื้นที่สำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์ สารคดี

การมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินในส่วนของการใช้พื้นที่ในการจัดตั้งร้านค้าทั้งร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และลานจอดรถ ทั้งเทศบาล กรมธนารักษ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการบริหารจัดการ สำหรับในพื้นที่แหล่งมรดกโลกในจังหวัดอยุธยา ค่าธรรมเนียมการเข้าชมวัด และเครื่องสักการะทางหน่วยงานซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารวัดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการให้ความรู้ พบว่าหน่วยงานภาครัฐ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ได้มีส่วนร่วมในเรื่องนี้ โดยการจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในรูปแบบของโครงการจัดอบรมสัมมนา นอกจากนั้นการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกภาคเอกชน โดย บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียมจำกัด (มหาชน) ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดยการสนับสนุนงบประมาณ จำนวนสิบเจ็ดล้านบาทเศษ นำร่องพัฒนาแหล่งมรดกโลกสุโขทัย- ศรีสัชนาลัย -กำแพงเพชร โดยศึกษาและจัดทำป้าารูปแบบสันนิษฐาน ของโบราณสถานสำคัญต่าง ๆ นำไปติดตั้งในพื้นที่จริง

เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในท้องถิ่นและผู้มาเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ และจัดอบรมสัมมนาสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรในท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พร้อมผลิตสื่อและเผยแพร่ออกไปเพื่อเป็นการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับโบราณคดีแก่ประชาชนในท้องถิ่น อันก่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจในเรื่องทักษะการบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของชาติด้วยตนเอง ด้วยความรักและห่วงใย ในการสืบทอดและส่งเสริมภูมิปัญญาแห่งบรรพบุรุษด้วยความยั่งยืนต่อไป ดังคำกล่าวรายงานในพิธีเปิดการสัมมนา ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2552 ณ โรงแรม ไพลิน จังหวัดสุโขทัยที่กล่าวว่า

//...กรมศิลปากร ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นมรดกโลกจึงได้จัดสัมมนา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และความสำคัญของเมืองสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ รวมทั้งการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ 3) สร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์..SL//

ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ายินดีที่การศึกษาพบว่าหน่วยงานหลักที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกเห็นความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องให้กับประชาชนโดยทั่วไป เพื่อให้การบริหารงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เกิดประสิทธิภาพต่อไป

การมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการตลาด หน่วยงานภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในด้านการตลาดโดยมี การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ โบชัวร์ ป้ายบอกทางต่างๆ เว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว และสมาคมสหพันธ์การท่องเที่ยวภาคเหนือจังหวัดกำแพงเพชร ได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวขึ้นที่โรงแรมชากังราวริเวอร์วิวเพื่อเป็นสถานที่ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงมรดกโลก และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ของพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก

นอกจากนั้นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทางการตลาดของแหล่งมรดกโลกที่สำคัญโดยตรงได้แก่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประจำเขตหรือประจำจังหวัดนั้นๆ อย่างในกรณีของกำแพงเพชรขึ้นอยู่กับการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ซึ่งโดยบทบาทมีหน้าที่โดยตรงในการทำการตลาด ร่วมกับทางท้องถิ่น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

//...การท่องเที่ยวจะมองโอกาส และพิจารณาลูกค้าเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวแต่การตลาดจะเกิดประสิทธิภาพได้เจ้าของพื้นที่จะต้องจัดการให้มีความพร้อมด้วย ดังนั้นในการทำงานจะต้องทำควบคู่ มีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน และที่สำคัญจะต้องมองไปในทิศทางเดียวกัน ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมรับผิดชอบในส่วนของตนเอง ไม่งั้นการตลาดก็ไม่เกิด....
TA//

ดังนั้นการบริหารการตลาดเป็นสิ่งที่อาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายทุกเรื่องที่กำลังมาตอนต้นโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ต้องทำหน้าที่ของการเป็นเจ้าของที่ดี การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล มีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาดูแลพื้นที่ เป็นหูเป็นตาในการรักษาความปลอดภัย ความสะอาด และการจัดการทรัพยากรให้คงความดั้งเดิมมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่เป็นของแท้คงอยู่ตลอดไป ก็จะส่งเสริมการตลาดให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วย

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

ในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกโดยตรงซึ่งส่วนใหญ่ทำเพราะมีบทบาทหน้าที่ในการทำงาน ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์จังหวัดอยุธยา สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร และสำนักศิลปากรที่ 6 สุโขทัย กรมศิลปากร รวมทั้งของจังหวัดอยุธยา

ทั้งนี้ อุทยานประวัติศาสตร์ และสำนักศิลปากรที่ 6 สุโขทัย กรมศิลปากร ทำหน้าที่ในการสงวนรักษาโดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ซากโบราณสถานตามสภาพให้ยืนนานที่สุดโดยเป็นไปตามเกณฑ์สากลว่าด้วยการบูรณะคุ้มครองป้องกันอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ จัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องอีกหลาย ๆ หน่วยงานเป็นต้นว่า กรมธนารักษ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ตัวแทนภาคประชาชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการ

ท่องเที่ยวและการกีฬา พาณิชยกรรมจังหวัด แรงงานจังหวัด สภาวัฒนธรรมจังหวัด สมาคม
ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ หอการค้าจังหวัด และสำนักงานจังหวัดนั้น ๆ เป็นต้น

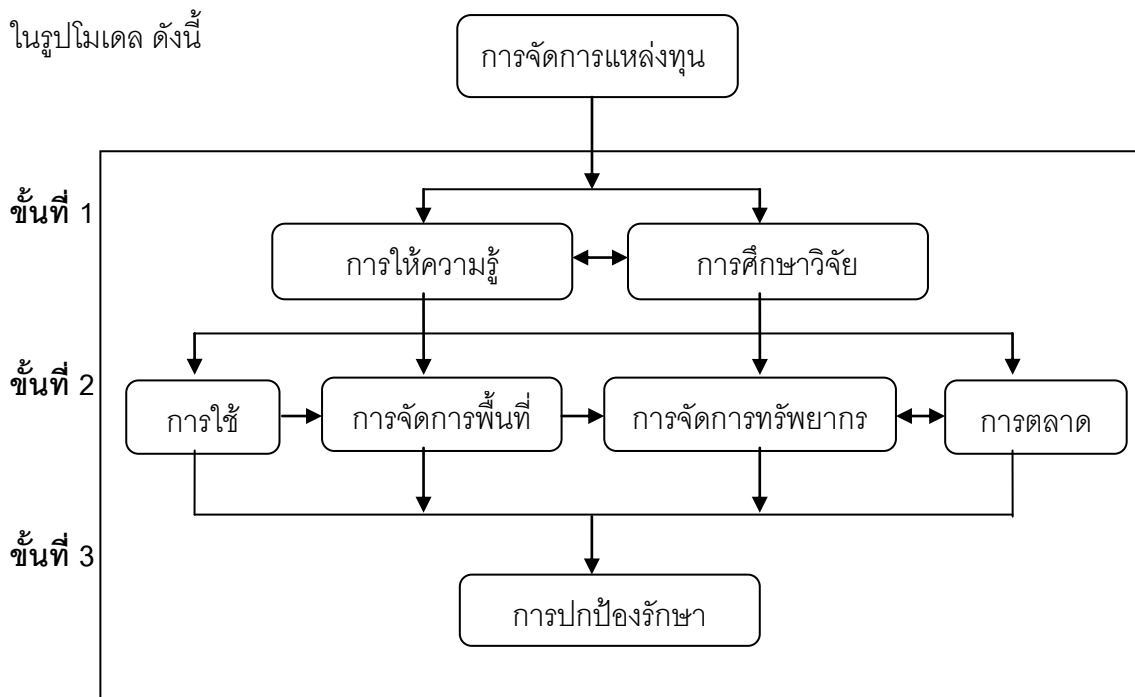
5. สภาพปัญหาที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นเงื่อนไขของการบริหารจัดการมรดกโลกที่สำคัญอย่างหนึ่งโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่มรดกโลก พบว่า ในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ทั้งสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร และอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาการมีส่วนร่วมของประชาชนยังประสบปัญหาอยู่ดังนี้เพราะ

- 1) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมรดกโลก ทำให้ไม่เห็นคุณค่าที่ลึกซึ้ง
- 2) ประชาชนที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535) พร้อมด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 3) ขาดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนชาวบ้านในลักษณะที่มีระบบและเป็นไปตามหลักการ
- 4) การบริหารงานขาดความต่อเนื่อง เพราะการโยกย้ายตำแหน่งของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานตามวาระการทำงาน ทำให้ขาดความต่อเนื่องของการประสานการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่าง ๆ และทีมการทำงาน
- 5) การไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ในการใช้พื้นที่ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์
- 6) ขาดการกระตุ้น รมรณรงค์การสร้างจิตสำนึก และการเชื่อมโยงโบราณสถานกับเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตที่ทำให้เห็นคุณค่า

6. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ

ในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก นั้น ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ดังนั้น คณะผู้วิจัยขอเสนอการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ในรูปแบบโมเดล ดังนี้

แผนภาพที่ 9 โมเดลรูปแบบการมีส่วนร่วม

จากการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในการบริหารจัดการมรดกโลก คณะผู้วิจัยขอเสนอโมเดลรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างพื้นฐานความรู้
- ขั้นที่ 2 ขั้นการนำไปสู่การปฏิบัติ
- ขั้นที่ 3 ขั้นการปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักและหวงแหน

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างพื้นฐานความรู้

การสร้างพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน เยาวชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา การสร้างองค์ความรู้ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มศักยภาพ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนตลอดจนสามารถนำความรู้ และผลงานวิจัยที่ได้รับไปใช้ในงานวิจัยอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น ขั้นตอนการสร้างพื้นฐานความรู้ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1.1 การให้ความรู้ คือ การพัฒนาศักยภาพของบุคคลเพื่อนำความรู้ไปใช้หรือที่เรียกว่า “ การพัฒนาเพื่อให้เข้าใจความรู้” โดยวิธีการใดสามารถส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาทักษะให้กับประชาชน และทำให้ประชาชนมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้นั้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้นได้ รวมทั้งทำให้ประชาชน “ เข้าใจ และใช้ความรู้เป็น” รวมทั้งการนำการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) มาใช้ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจระหว่างประชาชน หรืออาจจัดอยู่ในรูปแบบการจัดโครงการอบรม ศึกษาดูงาน ด้านความรู้ประวัติศาสตร์และการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่างๆ ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจ และควรมีการติดตามประเมินผล ความรู้ความเข้าใจที่ประชาชนได้รับอย่างต่อเนื่อง

1.2 การศึกษาวิจัย ในการให้ความรู้ต้องมีการสอดแทรกกระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยเข้าไปด้วยเพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ด้านการทำวิจัย และควรมีแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยเป็นการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นตามความต้องการ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรของหน่วยงานและประชาชน ได้ทำการศึกษาวิจัยเพิ่มมากขึ้น เพราะการทำงานวิจัยจะทำให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลอย่างแท้จริง และได้มาซึ่งความรู้ ข้อเท็จจริง จากการวิจัยเป็นคำตอบที่เชื่อถือได้ การทำวิจัยเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลในอดีตและมีหลักฐานที่ชัดเจนเชื่อถือได้ตามกระบวนการและวิธีการดำเนินการวิจัย โดยเกิดจากความร่วมมือของประชาชนอีกทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เพื่อให้เกิดงานวิจัยที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการนำไปสู่การปฏิบัติ

ในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นข้อจำกัดบางประการที่ประชาชนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการดังกล่าว ดังนั้น เมื่อประชาชนมีพื้นฐานความรู้ที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างประชาชนในท้องถิ่นใน

รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแล้ว ประชาชนจะมีส่วนร่วมและรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกอย่างเหมาะสมและถูกต้อง ดังนั้น ขั้นตอนการนำไปสู่การปฏิบัติที่ประชาชนสามารถกระทำได้ในการบริหารด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ การใช้ การจัดการพื้นที่ การจัดการทรัพยากร และการตลาด

2.1. การใช้ ในด้านการใช้พื้นที่บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์แต่ละแห่งส่วนใหญ่ ประชาชนในพื้นที่รวมถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จะเข้าไปใช้ในรูปแบบ การเข้าเยี่ยมชมความงดงามของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุต่างๆ และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชนเยาวชน และนักท่องเที่ยว หรือร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในอุทยาน ตามประเพณี วัฒนธรรม วันสำคัญต่างๆ ที่จัดสืบต่อกันมา รวมถึงการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งควรมีคู่มือแนะนำวิธีการปฏิบัติในการใช้พื้นที่ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อป้องกันมิให้มีการบุกรุกทำลาย โบราณสถาน ซึ่งประชาชนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามคู่มือ รวมทั้งบอกกล่าววิธีการใช้พื้นที่แก่ผู้เข้ามาที่อุทยานให้ถูกต้องได้เช่นเดียวกัน หรือมีกล่องแสดงความคิดเห็นของประชาชนตั้งไว้ในพื้นที่อุทยาน

2.2. การจัดการพื้นที่ คือการบริหารจัดการพื้นที่ภายในอุทยานประวัติศาสตร์ให้เกิดความเหมาะสม ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการเป็นเจ้าของพื้นที่ที่ดี โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ ขอบเขตของพื้นที่ และอาณาบริเวณ โดยรอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายแก่ประชาชน และนักท่องเที่ยว ซึ่งกรมศิลปากร องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และประชาชน ควรมีส่วนร่วมในการออกแบบแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ในการจัดระเบียบพื้นที่ต่างๆ เช่นการจัดพื้นที่ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก การเก็บค่าธรรมเนียมเข้าอุทยาน บริการรถราง รถจักรยาน จุดพักผ่อน เหล่านี้เป็นต้น

2.3. การจัดการทรัพยากร ภายในอุทยานประวัติศาสตร์อันประกอบไปด้วย โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพื้นที่ในอุทยาน โดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยให้ข้อมูลการป้องกันภัยต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญในการรับฟังข้อมูลจากประชาชนจากภัยที่เกิดขึ้น หรือร่วมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขร่วมกัน และเข้าใจไปในแนวทางเดียวกันเพื่อลดความขัดแย้งและข้อข้องใจต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และเมื่อมีการจัดการทรัพยากรที่ดีเพื่อให้คงสภาพสมบูรณ์แล้ว ก็สามารถนำไปเป็นจุดขาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้

2.4 การตลาด ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการทำการตลาดด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่รูปแบบที่สมบูรณ์ของโบราณสถานสู่สายตานักท่องเที่ยว และรูปแบบ

กิจกรรมที่หลากหลาย ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งแสวงหาแนวทางใหม่หรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อสร้างจุดขายและกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน โดยการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ร่วมกันรวมถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ แผ่นพับ CD เคเบิลทีวี วิทยุชุมชน หรือ โดยการบอกกล่าวต่อๆ กันไป หรือสื่อต่างๆ และเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำสินค้า OTOP มาขาย หรือมาแสดงนิทรรศการภายในงานหรือกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นการปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักและหวงแหน

การที่ประชาชนจะเกิดจิตสำนึกในความรักและหวงแหนได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเอง ซึ่งต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนอย่างชัดเจน โดยการสร้างความเข้าใจว่าพื้นที่มรดกโลกเป็นของคนไทยทุกคน โดยตระหนักว่าตนเองมีความสำคัญ ในการมีส่วนร่วมเพื่ออนุรักษ์และรักษาไว้สู่รุ่นลูกหลานต่อไป เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการเป็นมรดกโลก ตลอดจนประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป หรือ เศรษฐกิจที่ดีขึ้น ก็จะเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชน ให้มีคุณธรรม มีความภาคภูมิใจ และเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในมรดกโลก จะนำไปสู่การปกป้องรักษาต่อไป

การปกป้องรักษา การปกป้องคุ้มครองควบคุม ดูแลรักษา

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ของแหล่งมรดกโลกนั้น เป็นสมบัติส่วนรวมของชาติ ดังพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานไว้ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2504 มีความดังนี้ “ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และโบราณสถานทั้งหลายนั้น ล้วนเป็นของมีคุณค่า และจำเป็นแก่การศึกษาค้นคว้าในทางประวัติศาสตร์ ศิลปะและโบราณคดี เป็นเครื่องแสดงความรุ่งเรืองของชาติไทยที่มีมาแต่ในอดีตกาล สมควรจะสงวนรักษาให้คงถาวร เป็นสมบัติส่วนรวมของชาติไว้ตลอดกาล” ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกรักและหวงแหน มีจิตสาธารณะ ในการรักษา และปกป้องคุ้มครองความปลอดภัย รวมถึงการเสื่อมสภาพ โดยการจัดเวรยามที่เกิดจากประชาชนในชุมชนเข้ามาช่วยผู้รับผิดชอบโดยตรง หรือจัดกิจกรรม โครงการรณรงค์ต่างๆ ในการดูแลรักษาโบราณสถาน เช่น โครงการรณรงค์กำจัดวัชพืช หรือเก็บขยะต่างๆ ภายในบริเวณอุทยาน หรือร่วมแสดงความคิดเห็นในการเพิ่มมาตรการพิเศษในการป้องกันภัยต่างๆ เช่น การติดตั้งสัญญาณเตือนภัยในอุทยาน

การจัดการแหล่งทุน

จากรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ขั้นตอน จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ต้องได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งทุนต่าง ๆ จากงบประมาณภาครัฐ และการสนับสนุนเงินทุนหรือสิ่งของ จากภาคเอกชน หรือประชาชน และนักทอ้งเกี่ยวข้องร่วมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการในทุกๆ ด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการบริหารจัดการที่ดีอันประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส การรู้สึกรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งทุน ควรบริหารอย่างเปิดเผย โปร่งใส รับรู้ และตรวจสอบได้ ทั้งนี้ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนด้วย

7. แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการสร้างความเข้าใจและหาแนวทางการมีส่วนร่วมบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกซึ่งต้องอาศัยแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก โดยใช้หลักการบริหารจัดการที่ดี ในการนำคนมาปฏิบัติงานตามความสามารถใน แนวทางใดแนวทางหนึ่ง โดยประชาชนจะต้องทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ในการบริหารคน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนั้นต้องอาศัยการบูรณาการ และนำหลักการบริหาร และแนวคิดต่างๆ มาใช้ร่วมกันเช่น การนำหลักการบูรณาการที่ใช้ชื่อว่า “บวร” ที่ประกอบไปด้วยคน 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กำนันผู้ใหญ่บ้าน มาเป็นตัวแทนของหมู่บ้านโดยเรียกสั้นๆ ว่า “บ้าน”
 กลุ่มที่ 2 พระภิกษุสงฆ์ ที่ประชาชนมีความผูกพันกับวัดโดยพระภิกษุสงฆ์มาเป็นตัวแทนของ “วัด”
 กลุ่มที่ 3 ครูถือว่าเป็นผู้มีความรู้ในการสั่งสอนเยาวชน จึงนำครูมาเป็นตัวแทนของ “โรงเรียน”

ดังนั้นการบริหารจัดการควรจัดให้มีการฝึกอบรมสมาชิก “บวร” ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน คิดอย่างมีเหตุมีผลให้ตรงกัน จึงจะทำให้เกิดพลังของชุมชนในท้องถิ่นนั้นและควรนำหลักการจัดการความรู้มาใช้กับชุมชนปฏิบัติ โดยการกำหนดโครงสร้างหรือออกแบบในการปฏิบัติของชุมชนโดยเน้นให้เกิดความมี “ชีวิตชีวา” เนื่องจากชุมชนต้องอาศัยการเชื่อเชิญในการเข้าร่วม เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านต่างๆ โดยมีแนวทางดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมชุมชนของตนเอง
2. การสนทนาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนทั้งภายในและภายนอก

3. การเชิญปราชญ์ชุมชนมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์และเน้นคุณค่า
ความรู้ของปราชญ์ชุมชน
4. การสร้างพลังความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่สาธารณะ

ดังนั้น ในการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมของชุมชนต้องมีการพัฒนาในเรื่องต่างๆ
ดังนี้

1. การให้ความรู้ ให้มีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนเพื่อให้รู้ถึง
ขอบเขต แนวพื้นที่ของของอุทยานได้ชัดเจนมากขึ้น และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชน รัก
และหวงแหนมรดกโลกมากขึ้น โดยประชาชนที่อยู่มาตั้งแต่ดั้งเดิม ไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการบุกรุก
โบราณสถาน และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายของโบราณสถาน และโบราณวัตถุ
ต่างๆ และเพิ่มความรู้เรื่องการจ่ายภาษี ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและ ชัดเจน เพื่อลดความเห็นแก่ตัวของ
บุคคลบางกลุ่ม และควรให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมใน การมีการออกระเบียบข้อกำหนดหรือ
ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ในพื้นที่มรดกโลก ในรูปแบบของคณะกรรมการ และรวมถึง การอบรมให้
ความรู้ด้านการอนุรักษ์ พื้นที่มรดกโลก ให้คงสภาพเดิมให้มากที่สุด

2. การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์
ให้มากขึ้นและใช้การประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่ามีความรับผิดชอบในอุทยาน
ประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นมรดกโลก โดยมีเอกสารแผ่นพับหรือวารสารในการดำเนินงาน ด้านความรู้
เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอุทยาน และแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เพื่อให้
ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในอุทยานให้มากขึ้น หรือมีการจัดตั้งเวทีประชาคมโดย
ผ่านสื่อโทรทัศน์วิทยุ เพื่อให้ทั่วถึงประชาชนในพื้นที่แท้จริง ไม่ใช่กลุ่มคนหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง
และควรมีการประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้านที่ห่างไกลจากตัวจังหวัดด้วย

3. การบริหารจัดการอุทยานประวัติศาสตร์ควรมีการจัดการควบคุมดูแลอุทยาน
ประวัติศาสตร์ให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของการเป็นมรดกโลก และดำเนินการตามข้อกำหนดต่อ
ผู้บุกรุกโบราณสถาน และเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์อย่างจริงจัง พร้อมทั้งหาแนวทางการย้าย
หรือจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ ประชาชนที่มีบ้านเรือนตั้ง อยู่ในเขตโบราณสถาน ขึ้นในอย่างถาวร
โดยมีการวางระบบ ระเบียบ แบบ แผนอย่างยั่งยืน ส่วนราชการและ ผู้เกี่ยวข้อง ต้องประสานงาน
อย่างจริงจัง มีศึกษาข้อมูลหรือสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ก่อนที่จะทำโครงการหรือ
กิจกรรมใดๆ ที่อาจส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในชุมชนนั้น รวมถึงการหาวิธียุติข้อขัดแย้ง

หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยเร็วโดยการปฏิบัติตามข้อกฎหมาย เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

4. การจัดการพื้นที่ ควรมีการพัฒนาในพื้นที่ให้มีความเหมาะสม โดยมีการจัดระเบียบร้านค้า การคมนาคม การตลาด ที่มีตัวแทนของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยในรูปของคณะกรรมการดำเนินงานก่อนย้ายหรือเปลี่ยนแปลง

5. การท่องเที่ยวควรมีการให้บริการนักท่องเที่ยวให้ครบวงจรตั้งแต่ลงจากเครื่องบินถึงกลับขึ้นรถ และจัดเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ เพิ่มเติม และมีการจัดตั้งกลุ่มบุคคลอาสาในชุมชนนำคนไปให้ความรู้นักท่องเที่ยว ให้ความรู้กับเยาวชนที่สนใจด้านประวัติศาสตร์ และประชาชนบริเวณรอบอุทยานประวัติศาสตร์ควรมีความรู้ในระดับที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก
กรณีศึกษา : อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย - ศรีสัชนาลัย – กำแพงเพชร ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจาก UNESCO โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกตามหลักการบริหารจัดการ ในด้านการจัดการพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านการจัดการแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ และด้านการตลาด และค้นหารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันสำหรับการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก พร้อมทั้งเสนอแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการเพิ่มศักยภาพในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นองค์ความรู้สำหรับชุมชนในพื้นที่แหล่งมรดกโลกในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในการวางแผนบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

1.สรุปผลการวิจัย

จากศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก
กรณีศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย – ศรีสัชนาลัย – กำแพงเพชร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

กรณีศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย – ศรีสัชนาลัย – กำแพงเพชร ในด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการจัดการพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ และด้านการตลาด พบว่าการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ในทุกๆ ด้านแต่เมื่อจัดอันดับพบว่า ด้านการจัดการพื้นที่ เป็นเรื่องที่ประชาชนมีส่วนร่วมสูงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงคือด้านการจัดการทรัพยากรและด้านการปกป้อง ด้านการใช้ ด้านการตลาด ด้านการให้ความรู้ ด้านการศึกษาวิจัย และด้านแหล่งทุน ตามลำดับ โดยรายละเอียดสามารถสรุปผลในแต่ละด้าน เป็นดังนี้

1.1.1 ด้านการจัดการพื้นที่

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางด้านการจัดการพื้นที่ จากการมีส่วนร่วมทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.77 การมีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาและสอดส่องดูแลในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมอุทยานประวัติศาสตร์ให้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.51 การช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของอุทยานประวัติศาสตร์ฯ ให้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.42 และการร่วมวางแผนในการจัดการพื้นที่ร้านค้าบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.17 ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าการมีส่วนร่วมเกิดจากความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่ายในการพัฒนา ทางกรมศิลปากรยืนยันว่าไม่ได้เกิดขึ้นจากหน่วยงานกรมศิลปากรเพียงหน่วยเดียวแต่เป็นความร่วมมือแรงร่วมใจจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมระหว่างกรมศิลปากรกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรกของการพัฒนาพื้นที่ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการ โดยยอมให้ทางกรมศิลปากรเข้ามาดำเนินการต่าง ๆ มีการจัดการพื้นที่โดยการขุดแต่ง บูรณะและพัฒนาต่าง ๆ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็นคณงานรับจ้างกับกรมศิลปากร เข้ามาเป็นลูกจ้าง เข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ในฐานะคนในพื้นที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของการเป็นเจ้าของพื้นที่ เจ้าของมรดกโลก การมีส่วนร่วมที่ปรากฏจึงมักเป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาค้าขายอาหารและของที่ระลึก มีกลุ่มคนเพียงเฉพาะบางส่วนเท่านั้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการด้านพื้นที่โดยการขายแรงงาน

1.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากร

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางด้านการจัดการทรัพยากร จากการมีส่วนร่วมทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมสอดส่องดูแลผู้บุกรุกพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ มาเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.47 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภัยต่าง ๆ ที่จะมาทำลายอุทยานประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 2.39 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 2.37 และการร่วมวางแผนในการแก้ปัญหาอันเกิดจากภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์ ประชาชน มีส่วนร่วมน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.19 ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากองค์การที่เป็น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐและภาคเอกชน องค์การทางศาสนา รวมทั้งองค์การปกครองท้องถิ่นและประชาชน ควรจะมีส่วนร่วมในลักษณะพหุภาคีที่จะช่วยในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ จะต้องทำให้ประชาชนมีความรัก ความห่วงใยต่อโบราณสถาน เพื่อที่จะเป็นการสร้างเครือข่ายและการทำงานร่วมกันและชาวบ้านก็จะช่วยเป็นหูเป็นตาในการดูแลรักษาโบราณสถานด้วยเหตุนี้การจัดการทรัพยากรจึงเป็นเรื่องที่จะต้องสร้างความรู้สึกร่วม มีจิตสำนึกในการรักบ้านเกิด ประชาชนต้องมีความรู้ในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีมีความรู้ในข้อมูลประวัติต่าง ๆ ในท้องถิ่นด้วยจิตสำนึกที่รักบ้านเกิดของตนเอง เห็นคุณค่าโบราณสถานที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง

1.1.3 ด้านการปกป้องรักษา

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางด้านการปกป้องรักษา จากการมีส่วนร่วมทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการปกป้องรักษามาเป็น อันดับหนึ่ง คือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเสื่อมสภาพของโบราณสถานให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.48 การร่วมปฏิบัติในการบูรณปฏิสังขรณ์ การดูแลรักษาความสะอาด การกำจัดวัชพืช สิ่งกีดขวางและความปลอดภัยในอุทยานประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 2.43 การร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์และการป้องกันอุทยานประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 2.39 และการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องในการปกป้องรักษาอุทยานประวัติศาสตร์ ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.17 ที่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมใน ระดับน้อย จะเป็นเพียง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเสื่อมสภาพของโบราณสถานที่เห็นมองเห็นเด่นชัด เช่น การหักโค่น หรือการพังทลายของโบราณสถาน กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เท่านั้น ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการร่วมปฏิบัติในการบูรณปฏิสังขรณ์ ดูแลรักษาความสะอาด การกำจัดวัชพืช สิ่งกีดขวาง และความปลอดภัยในอุทยานประวัติศาสตร์ ประชาชนจะมีส่วนร่วม อยู่ในลักษณะของการเป็นแรงงานจากการเข้าไปเป็นลูกจ้างของกรมศิลปากรในการกำจัดวัชพืช ตัดกิ่งไม้ ตัดหญ้า หรือเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมของนักเรียน ประชาชนในโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในอุทยาน เช่น การรณรงค์เก็บขยะในอุทยาน ให้ความร่วมมือเกี่ยวกับ อาคารบ้านเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ให้มีรูปแบบ เดียวกัน ซึ่งจะส่งผลดีในการอนุรักษ์ และรักษามรดกทางวัฒนธรรม

1.1.4 ด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

จากการมีส่วนร่วมทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมมาเป็น อันดับหนึ่ง คือการร่วมปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.37 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 2.36 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 2.34 และการวางแผนเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบกิจกรรมในอุทยานประวัติศาสตร์ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.14 ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลกโดยการเข้าร่วมปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์ในลักษณะของผู้นำสินค้ามาจำหน่าย หรือผู้มา ร่วมงาน หรือเที่ยวชมงาน ส่วนการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์หรือร่วมวางแผนเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ จะมีคณะกรรมการที่หน่วยงานได้แต่ตั้งขึ้น เป็นผู้พิจารณารูปแบบในการจัดกิจกรรมอยู่แล้ว ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลกในฐานะผู้ร่วมงาน และสิ่งที่ประชาชนมองว่าตัวเองมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ของพื้นที่มรดกโลก อีกประการหนึ่ง ก็คือ การเข้าไปร่วมงานวันสำคัญทางศาสนา งานประเพณีต่างๆ การร่วมเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนา ที่จัดขึ้นภายในอุทยานประวัติศาสตร์ หรือการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนที่จัดขึ้นตามหลักสูตรการเรียนของนักเรียนนักศึกษา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่กรมศิลปากรร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล จัดขึ้น เช่น โครงการไหว้พระของผู้สูงอายุ โครงการเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ โครงการถือศีลปฏิบัติธรรมวันพระ ที่มีการจัดกิจกรรมในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ ส่วนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์นั้น หน่วย งานที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นผู้จัดทำขึ้น ประชาชนกับหน่วยงานอื่นๆ เป็นเพียง ผู้มีส่วนร่วมในลักษณะของผู้ให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หรือการประชาสัมพันธ์การจัดงานต่างๆ ที่จัดขึ้น

1.1.5 ด้านการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ แหล่งมรดกโลก ด้านการศึกษาวิจัย จากการมีส่วนร่วมทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วม มาเป็นอันดับหนึ่งคือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.56 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของอุทยานประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 2.24 การร่วมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องสำคัญ ปัญหาคาร

พัฒนาของอุทยานประวัติศาสตร์เพื่อทำการวิจัย มีค่าเฉลี่ย 2.23 และการมีส่วนร่วมในการเป็นที่
 ปรึกระงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วม น้อยที่สุด มี
 ค่าเฉลี่ย 1.90 ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มที่เกี่ยวข้อง พบว่าการมีส่วน
 ร่วมในด้านการวิจัย เกิดจากความร่วมมือในระดับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษา
 ค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ดำรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของชาติไว้ และทำให้การบริหารจัดการที่มี
 ประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสนใจที่จะเข้ามาทำการศึกษาวิจัย
 มากขึ้นเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการ
 บริหารจัดการแหล่งมรดกโลกที่ได้รับคือ ไม่มีประชาชนในชุมชนทำการศึกษาวิจัยในมรดกโลก เช่น
 สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ อย่าง บริษัท ปตท.สำรวจและผลิต
 ปิโตรเลียมจำกัด (มหาชน) สำหรับภาคประชาชนเองพบว่ามีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยในลักษณะ
 ของการเป็นผู้ให้ข้อมูลงานวิจัย คือเป็นผู้ตอบแบบสอบถามถ้าเป็นผู้นำชุมชนก็เป็นผู้ให้ข้อมูล
 ความรู้ทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเท่าที่จะทราบได้ โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้
 จากบรรพบุรุษ โดยการเล่าต่อๆ กันมา

1.1.6 ด้านการจัดการแหล่งทุน

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่
 โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางด้านการแหล่งทุน มาจากการมี
 ส่วนร่วมทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว
 เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมมาเป็น อันดับหนึ่งคือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งเงินทุน
 สนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.86 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางใน
 การจัดหาเงินทุนในรูปแบบต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 1.85 การมีส่วนร่วมรับรู้การได้มาและใช้ไปของเงินทุน มี
 ค่าเฉลี่ย 1.85 และการมีส่วนร่วมในการรับทราบรายงานทางการเงินประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วม
 น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.81 ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ผล
 การศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลทางด้านการบริหารจัดการแหล่งทุน แต่
 ประชาชน จะเข้ามามีส่วนร่วมโดยการบริจาคเงินเพื่อบูรณะโบราณสถาน ซึ่งก็พบว่าน้อยมาก
 เพราะหน่วยงานหลักได้รับงบประมาณในการบูรณะ ดูแลรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟูโบราณสถาน อยู่
 แล้ว การขอรับบริจาคจึงมีน้อยหรือไม่มีเลยในบางปี ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรับทราบการใช้
 เงินโดยการอ่านป้ายการบูรณะที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบได้ติดป้ายแสดงการบูรณะไว้ เช่น วันที่
 เริ่มต้นโครงการ วันสิ้นสุดโครงการ งบประมาณดำเนินโครงการ ส่วนรายงานทางการเงินต่างๆ ที่
 หน่วยงานผู้รับผิดชอบจัดทำขึ้นเพื่อเสนอผู้บริหารตามลำดับขั้นนั้น ประชาชน ไม่มีส่วนร่วมส่วนใน

การรับทราบ ส่วนภาคเอกชนพบว่าได้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านแหล่งทุน ในลักษณะของการออก
 ร้านจัดกิจกรรม หรือการเช่าพื้นที่ ที่มีการจัดงานในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ หรือมีส่วนร่วมโดย
 การสนับสนุนในการจัดทำป้ายบอกทาง เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งภาคเอกชนได้มีการพัฒนารูปแบบของ
 การให้เงินสนับสนุน โดยการสนับสนุนในรูปของสมาคมธุรกิจ มิได้สนับสนุนเป็นรายการ เช่น
 สนับสนุนในนามสมาคมธนาคาร เป็นต้น

1.1.7 ด้านการให้ความรู้

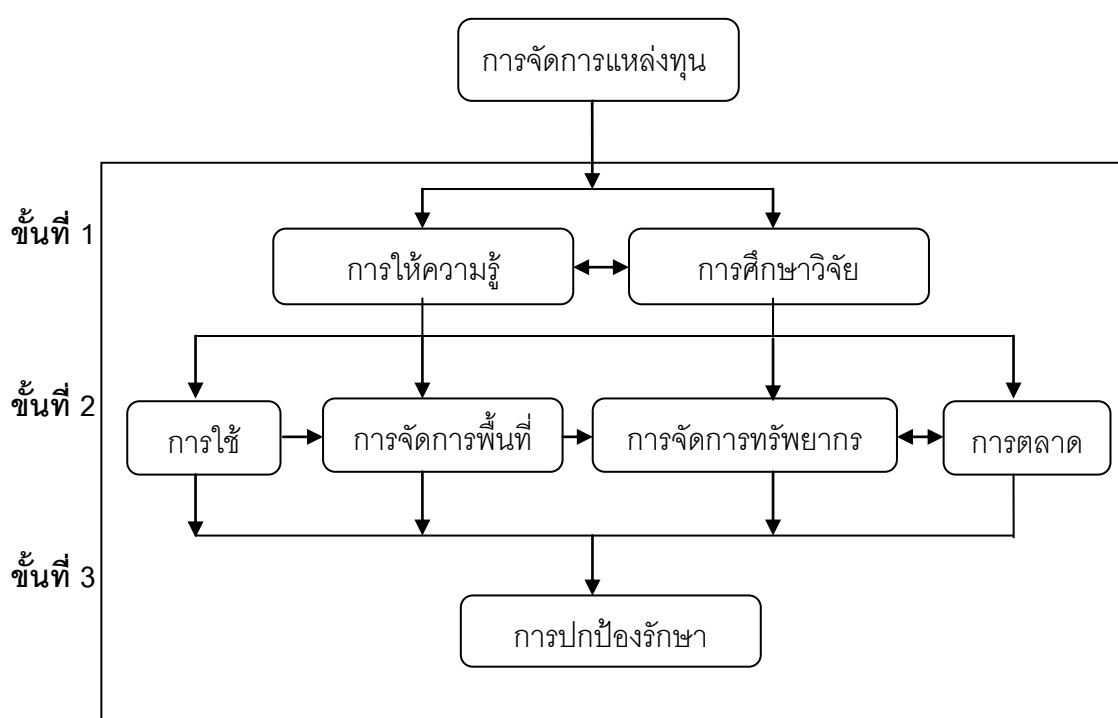
ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่
 โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านการให้ความรู้ จากการมีส่วน
 ร่วมทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว เห็น
 ว่าประชาชนมีส่วนร่วมมา เป็นอันดับหนึ่ง คือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประวัติความเป็นมา
 ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.48 การมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ใน
 รูปแบบต่างๆ เช่นการพูดคุย การแจกเอกสารกับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.36 มีการสังเกตรูปแบบ
 หรือวิธีการให้ความรู้ ที่สามารถเข้าถึงบุคคลต่างๆ ได้ดี มีค่าเฉลี่ย 2.21 และการเป็นคณะกรรมการ
 ในการจัดทำเอกสารเผยแพร่และการจัดการอบรม ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด มี
 ค่าเฉลี่ย 1.99 ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า หน่วยงาน
 ภาครัฐ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ได้มีส่วนร่วมให้ความรู้
 ในลักษณะการจัดอบรมสัมมนา และการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น โดยการเล่าต่อๆ กันมาให้
 ลูกหลานได้ฟัง ซึ่งอาจจะมีการบิดเบือน บ้างหรืออาจจะผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงบ้าง แต่ก็
 สามารถทราบได้ เพราะได้รับข้อมูลมาจากบรรพบุรุษแบบนี้ หรือการพูดคุย การเล่าให้นักท่องเที่ยว
 ฟัง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการให้ข้อมูลใน สถานที่ตั้ง การสอบถามเส้นทาง และเกิดการซักถามและ
 เล่าเรื่องราวความเป็นมาของมรดกโลก

1.1.8 ด้านการตลาด

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่
 โดยรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกด้านการ ตลาดจากการมีส่วนร่วม
 ทั้งหมด 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยเรียงตามลำดับแล้ว เห็นว่า
 ประชาชนมีส่วนร่วมมา เป็นอันดับหนึ่ง คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณีต่าง ๆ
 ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49 การร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จัดขึ้น
 เช่น การพูดคุย แจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดงานต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.39 การแสดงความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ ที่จะก่อให้เกิดความสนใจของการท่องเที่ยว เช่นมีรถราง มี
 รถจักรยาน มีค่าเฉลี่ย 2.29 และการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการเพื่อเผยแพร่และการจัด

งานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์ ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.03 ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ จากชุมชนที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และในส่วนของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการตลาด ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นไปด้วยดี ทั้งนี้เนื่องจาก หน่วยงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์งาน โดยหน่วยงานหลัก ๆ ที่รับผิดชอบโครงการคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับท้องถิ่นในการออกแบบประชาสัมพันธ์ ส่วนผู้ประกอบการภาคเอกชน ก็จะดำเนินการให้ข้อมูลในส่วนที่เป็นของกิจการของตนเอง เช่น โรงแรม มีลักษณะอย่างไร ราคาเท่าไร ควรใช้ช่องทางไหนในการติดต่อง่ายที่สุด เป็นต้น ส่วนประชาชนมีระดับของการมีส่วนร่วม ซึ่งมองว่าการมีส่วนร่วมของตนเองมีบทบาทน้อยแต่การที่ประชาชนได้ทำบทบาทของการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ก็ถือว่าการประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่ง

1.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

แผนภาพที่ 9 โมเดลรูปแบบการมีส่วนร่วม

จากการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในการบริหารจัดการมรดกโลก ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างพื้นฐานความรู้

การสร้างพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์และการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกให้ประชาชนมีความเข้าใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. การให้ความรู้
2. การศึกษาวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นการนำไปสู่การปฏิบัติ

เมื่อประชาชนมีพื้นฐานความรู้จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ก็สามารถที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1. การใช้
2. การจัดการพื้นที่
3. การจัดการทรัพยากร
4. การตลาด

ขั้นที่ 3 ขั้นการปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักและหวงแหน

การปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนได้ ต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนอย่างชัดเจน โดยตระหนักว่าตนเองมีความสำคัญ ดังนั้นในขั้นตอนนี้จะทำให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษา ก็จะเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชน

จากรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ขั้นตอน ต้องได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งทุนจากงบประมาณภาครัฐ และภาคเอกชน หรือประชาชน และนักท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการในทุก ๆ ด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรบริหารอย่างเปิดเผย โปร่งใส รับรู้ และตรวจสอบได้

1.3. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

ในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนทางคณะผู้วิจัยขอเสนอ แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกนั้น ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนได้มีการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนตามศักยภาพของชุมชนในแต่ละด้านตามรูปแบบดังนี้

1.3.1 การให้ความรู้

การให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1. การให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และความสำคัญของเมือง มรดกโลกในแต่ละแห่ง

2. การ สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และประชาชนในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่อง กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ พระราชบัญญัติคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

โดยสามารถใช้วิธีดำเนินการต่างๆ ดังนี้

1. การจัดฝึกอบรม (Training) การสัมมนา และการศึกษาดูงานแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมแหล่งอื่นๆ

2. การนำเครื่องมือการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) มาใช้ โดยการแลกเปลี่ยนความรู้จากผู้รู้จริงในเรื่องต่างๆ มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อไป

3. การสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดชุมชนปฏิบัติหรือชุมชนต้นแบบ เพื่อให้เกิดการสื่อสารอย่างทั่วถึง

4. การให้ประชาชนแต่ละชุมชนเป็นตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ตามความเหมาะสมของในเรื่องต่างๆโดยพิจารณาว่าควรเป็นประชาชนกลุ่มใดที่จะมีความเกี่ยวข้องเช่น กลุ่มแม่บ้าน เยาวชน ประชาชนชาวบ้าน ที่นอกเหนือจากผู้นำชุมชนที่เป็นคณะกรรมการอยู่แล้ว เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา ที่ตรงกับความต้องการของภาครัฐและประชาชน จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่างๆ จะเพิ่มขึ้น

1.3.2 การศึกษาวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาวิจัย มีแนวทางพัฒนาศักยภาพ ดังนี้

- 1.จัดการประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ของงานวิจัยนั้นให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานวิจัย
- 2.การลงสำรวจพื้นที่ในการทำวิจัยเพื่อศึกษาวัฒนธรรม ทศนคติของประชาชนที่มีต่องานวิจัย ให้ความสำคัญกับประชาชนว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และความสำเร็จของงานวิจัยนั้น
- 3.ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการรับทราบผลการวิจัยที่ตนเองเคยเป็นผู้ให้ข้อมูลนั้น มีผลดีเกิดขึ้นกับประชาชนอย่างไรบ้าง ในรูปแบบการจัดประชุมสัมมนา เผยแพร่งานวิจัย จากเอกสารเผยแพร่ เป็นต้น การส่งเสริมให้ประชาชนสนใจและมีส่วนร่วมในงานวิจัยบางเรื่อง สามารถให้คำปรึกษาบอกถึงความสำคัญและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในรูปแบบการจัดสนทนากลุ่มย่อย การลงพื้นที่จริงร่วมกับนักวิจัย จะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในงานวิจัยมากขึ้น และเข้าถึงวิธีปฏิบัติในการทำวิจัยอย่างแท้จริง

1.3.3 ด้านการใช้

การให้ประชาชนมีส่วนร่วมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ ควรมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ดังนี้

- 1.หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปเผยแพร่ เพื่อส่งเสริมให้민ักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมในงานต่างๆ มากขึ้น
- 2.หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับประชาชนโดยการให้เข้าร่วมวางแผนแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่
- 3.เสริมสร้างให้ประชาชนเป็นเจ้าบ้านที่ดีต่อนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความประทับใจ ซึ่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องหันกลับมาทบทวนในเรื่องเหล่านี้มากขึ้น สามารถนำหลักการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการมาใช้ คือ หลักการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา” ที่เกิดจากการดำเนินงานของบุคคลหรือองค์กรโดยมีองค์ประกอบ 7 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 มีเจ้าภาพ

3.2 มีส่วนร่วม

3.3 มียุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจที่ชัดเจน

3.4 รวดเร็วลดขั้นตอน

3.5 แก้ปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้น

3.6 มีประสิทธิภาพและประหยัด

3.7 เกิดผลสัมฤทธิ์

1.3.4 การจัดการพื้นที่

การพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมการจัดการพื้นที่ควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. ประชาชนควรได้รับการพัฒนาในเรื่องความรู้ตามแนวทางปฏิบัติอย่างถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาแนวเขตพื้นที่ของอุทยานประวัติศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจนสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตั้งแนวเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์หรือตอบคำถามนักท่องเที่ยวในเรื่องอาณาเขตบริเวณของอุทยานประวัติศาสตร์ได้
2. ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ในรูปของคณะกรรมการในการพิจารณาระเบียบวาระ หรือให้ข้อเสนอแนะในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือแสดงผังเมืองที่เข้าใจง่าย
3. ควรมีการนำผลสรุปที่ได้มาเผยแพร่ให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบร่วมกันให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดการบุกรุกทำลายจากฝีมือมนุษย์ หรือภัยธรรมชาติต่างๆ เมื่อทราบข้อมูลแนวเขตพื้นที่ที่ชัดเจนตรงกันแล้ว ก็จะนำมาสู่ความร่วมมือระหว่างประชาชนในการช่วยสอดส่องดูแลพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ประชาชนยังเป็นแนวร่วมในการช่วย ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของอุทยานประวัติศาสตร์ให้ดีขึ้น

1.3.5 การจัดการทรัพยากร

การพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์นั้น ควรมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกโดยตรงที่ประกอบด้วยกรมศิลปากรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดประชุมปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนให้มีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกันร่วมกันอย่างจริงจัง
2. ควรนำวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชน กับประชาชนด้วยกัน และระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐตามแนวทางและวิธีการดังนี้
 - 2.1 การสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้มีพลังระหว่างประชาชนในชุมชน ในรูปแบบชุมชนปฏิบัติ

2.2 การสร้างแรงจูงใจเพื่อผลักดันให้คนมีพฤติกรรมโดยกำหนดทิศทางการปฏิบัติ เป้าหมายของพฤติกรรมให้ชัดเจน เมื่อคนมีแรงจูงใจสูง ก็จะใช้ความพยายามกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ลดละและล้มเลิก

2.3 จัดให้มีโครงการชุมชนต้นแบบในการมีส่วนร่วมเพื่อให้การจัดการทรัพยากรในพื้นที่เป็นไปอย่างเรียบง่ายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดให้มีรางวัล การยกย่อง ชมเชยให้รับรู้โดยทั่วกันในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาประชาชน ส่วนใหญ่ที่เป็นกำลังหลักในการประชุมชี้แจงจะทำให้ประชาชนรู้สึกมีคุณค่าในความเป็นเจ้าของมรดกโลก และมีจิตสำนึกมีส่วนร่วม

1.3.6 การตลาด

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตลาด ดังนั้นแนวทางการเพิ่มศักยภาพให้ประชาชนมีส่วนร่วม ควรมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการสำรวจจุดเด่น และจุดแข็งของแต่ละชุมชนที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่สามารถนำมาจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในแหล่งมรดกโลก และแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อให้เกิดความน่าสนใจและความคุ้มค่าในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

2.นำข้อมูลมาจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของสื่อต่างๆ เช่นผ่านทางเว็บไซต์ หรือจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว รวมทั้งคู่มือการท่องเที่ยว และเอกสารเผยแพร่ต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เมื่อมีการจัดกิจกรรม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของชุมชนให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น

3.สนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่เป็นจุดแข็งให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่รู้จักในระดับชาติ และนานาชาติ

4.ประชาชนควรมีส่วนร่วมในวางแผนการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการจัดงานประชาชนจะมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมงานที่จัดไว้ ในขณะที่ชุมชนมีกิจกรรมที่น่าสนใจ มีรูปแบบใหม่ๆ ที่นำเสนอนอกจากกิจกรรมเดิมๆ และสามารถนำหลักการมีส่วนร่วม 4S มาใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย

Staring Early : การเริ่มต้นเร็ว

Stakeholders : ครอบครัวผู้ที่เกี่ยวข้อง

Sincerity : ความจริงใจ

Suitability : วิธีการที่เหมาะสม

หลักการที่ได้กล่าวมานี้จะมีส่วนช่วยเป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการตลาดได้เป็นอย่างดี

1.3.7 การปกป้องรักษา

แนวทางการทางเพิ่มเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการปกป้องรักษามรดกโลกนั้น ต้องเริ่มจากการรับรู้ เข้าถึงและเข้าใจ ก็จะทำให้เกิดการยอมรับ ในเรื่องข้อมูลที่เกี่ยวข้องมรดกโลก การดำรงรักษาไว้ การถูกทอดถอน และผลเสียต่าง ๆ ที่เกิดจากการเสื่อมสภาพของโบราณสถาน โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบอุทยานประวัติศาสตร์ ต้องสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนในชุมชนก่อน เพราะคุณค่าของการเป็นมรดกโลก เป็นความภาคภูมิใจของคนในชาติ ดังนั้นการสร้างความรู้สึกร่วมกัน มีจิตสำนึกในการรักษามรดกโลก จึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ในการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี เห็นคุณค่าโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่อยู่ในท้องถิ่นของตน และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์ การป้องกันรักษา อุทยานประวัติศาสตร์ เนื่องจากชุมชนอยู่กับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ประชาชนในชุมชนจะทราบถึงภัยธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี เพราะอยู่ในบริเวณเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ

ดังนั้น แนวทางการเพิ่มศักยภาพของชุมชน ต้องเริ่มจากการปลูกฝังความรู้และมีจิตสำนึกที่ดี เป็นผู้ปฏิบัติซึ่งเกิดจากความรู้สึกร่วมกันในการรักและหวงแหนมรดกโลกไว้ให้ชนรุ่นหลังต่อไป ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือและอยากเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ทำโดยใจมิได้หวังสิ่งตอบแทนใดๆ ซึ่งเป็นแนวทางการเพิ่มศักยภาพของประชาชนในการบริหารจัดการด้านการปกป้องรักษาไว้ซึ่งมรดกโลก

1.3.8 การจัดการแหล่งทุน

แนวทางการจัดการแหล่งทุนนั้น ประชาชนสามารถทำได้โดยการให้ข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอรับการสนับสนุนเงินทุนและสิ่งของต่างๆ เพราะประชาชนในชุมชนมองเห็นถึงศักยภาพของผู้ให้การสนับสนุนไม่ว่าจะอยู่ในรูปของ บุคคลธรรมดา ห้างร้าน หรือบริษัทต่างๆ หรือตัวประชาชนเองก็มีศักยภาพที่จะสนับสนุนได้ในจำนวนที่จำกัดหรือเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อมารวมกันก็จะเป็นก้อนใหญ่หรือเป็นพลังของชุมชน หรือพลังของมหาชนได้ อีกส่วนหนึ่งก็คือการมีส่วนร่วมในการรับรู้การได้มาและใช้ไปของเงินทุน นั้นต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการ

ได้มา โดยประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรับรู้การได้มาและใช้ไปของเงินทุน โดยการร่วมเป็น คณะกรรมการดำเนินโครงการ เพื่อให้มีตัวแทนของชุมชนเข้าไปรับรู้เรื่องการบริหารจัดการแหล่ง ทุน เพื่อรับทราบการใช้จ่ายเงินในการบริจาคที่ได้ร่วมสนับสนุนไปทั้งของชุมชนเอง และหน่วยงาน อื่นๆ ในรูปการของรายงานทางการเงิน หรืองบการเงิน เมื่อมีการสรุปผลโครงการ และนำมา เผยแพร่ และถ่ายทอดในชุมชน หรือรับรู้ได้โดยการดูป้ายประกาศการบูรณะต่างๆ ที่ผู้รับผิดชอบได้ ติดตั้งป้ายแสดงรายงานงบประมาณที่ใช้ในการบูรณะ และวันที่แล้วเสร็จเท่านั้น

ดังนั้น แนวทาง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การแหล่งเงินทุนของมรดกโลก จะเกิดประสิทธิภาพได้ นั้นภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ภาคเอกชน และ ทุกภาค ส่วนเข้ามาเป็นตัวแทนในรูปคณะกรรมการ เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ภายใต้ การบริหารจัดการ ของภาครัฐ และทุกภาคส่วน เพื่อเกิดการบูรณาการร่วมกัน

2.อภิปรายผล

จากการเก็บ ข้อมูล จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการ สทนากลุ่มย่อยจากตัวแทนผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก ในด้านการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกน้อยในทุกๆ ด้าน โดยประชาชนมี ความรู้ความเข้าใจ ที่ไม่ถูกต้องทั้งหมด เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลก ในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ รวมถึงความรู้ความเข้าใจในการ เป็นมรดกโลก และกระบวนการในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกที่ถูกต้อง เนื่องจากประชาชน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการดำเนินชีวิต ของตนเองและ ครอบครัวเป็นหลัก โดยอาชีพหลักคือเกษตร กรรม และมีรายได้ หลักจากการจำหน่าย ผลผลิต ทางการเกษตรที่ดี หรือบางส่วนเป็นพนักงานของโรงงานอุตสาหกรรม จึงไม่ให้ความสนใจ ในประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของมรดกโลก โดยเฉพาะการ ได้รับการขึ้นทะเบียน เป็นมรดกโลก ทาง วัฒนธรรมของประเทศไทยว่ามีความสำคัญ และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจของประชาชนมากน้อยเพียงใดและด้านการบริหารจัดการแหล่งมรดก โลกนั้น มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือวิธีการ ปฏิบัติอย่างไร ทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา-สุโขทัย และกำแพงเพชร ซึ่งมีประชาชนบางส่วนเท่านั้นที่มีความรู้เกี่ยวกับมรดกโลก เพราะได้เข้าร่วม อบรมสัมมนา ศึกษาดูงานหรือเข้าชมนิทรรศการเผยแพร่องค์ความรู้ที่หน่วยงานราชการ อุทยาน ประวัติศาสตร์โดยกรมศิลปากรเป็นผู้จัดขึ้น รวมถึงมีผู้นำชุมชนบางส่วนได้ร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการจัดกิจกรรมและนำมาเผยแพร่ในชุมชนของตนเอง จึงทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนที่กล่าวมาข้างต้นอยู่ในระดับที่น้อย ส่วนบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์ กองโบราณคดี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัด เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีความรู้ ความเข้าใจในการเป็นมรดกโลก เพราะทำหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่พบว่าหน่วยงานเหล่านี้ยังขาดความร่วมมือ และมีแนวทางการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ อุทยานประวัติศาสตร์ กองโบราณคดี ซึ่งมีความเข้าใจในการเป็นมรดกโลก ในด้านการอนุรักษ์ ในขณะที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเกี่ยวข้องในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่ถือเป็นสินทรัพย์อันมีคุณค่าของท้องถิ่นและถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการสร้างอาชีพ และความเป็นอยู่ของ ประชาชนในท้องถิ่น บางพื้นที่บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นมรดกโลกแต่ขาดความรู้สึภกาศภูมิใจ รักและห่วงแหนในคุณค่าของมรดกโลก จากข้อมูลพบว่าบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างในการบริหารจัดการและความรับผิดชอบใน การดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมาย และแนวทาง เดียวกัน ซึ่งต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

ดังนั้น การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งอาจทำได้โดยง่ายหรือยากนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการที่นำมาใช้อย่างเหมาะสม และขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เวลาและงบประมาณและการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้มูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไป (เอกสารประกอบการประชุมวันที่ 21 กันยายน 2549 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หน้า 3) โดยเฉพาะจังหวัด พระนครศรีอยุธยา แนวทางการให้ ความรู้ความเข้าใจ กับประชาชนในการบริหารจัดการมรดกโลก ต้องมีแนวทางการปฏิบัติ ที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม เพราะ ลักษณะพื้นที่มรดกโลกของจังหวัด พระนครศรี อยุธยานั้น มีการอยู่ร่วมกันระหว่างโบราณสถานกับชุมชน ประชาชนในพื้นที่ต้อง ให้ความสำคัญและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ และข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับพื้นที่มรดกโลกและมีแนวทางปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งศึกษา อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ที่ได้รับการรับรองจากองค์การยูเนสโกโดยมีหลักการว่า “กระบวนการในการขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อมรดกโลกนั้นจะกระทำโดยรัฐบาล และต้องอยู่ภายใต้การบริหารจัดการจากภาครัฐ” ที่ต้องรับผิดชอบดูแลรักษาและคงความสมบูรณ์ของแหล่งมรดกไว้ โดยมีแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และการจัดการ มีแหล่งทุนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ดังนั้น ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อย ในขณะที่ประชาชนหรือชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมโดยการเป็น

ผู้สร้างสี่ส้นของงาน มาร่วมงาน หรือร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในอุทยานประวัติศาสตร์ การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกนั้นต้องนำหลักของการมีส่วนร่วมมาใช้ คือ การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ที่เกี่ยวข้องในทรัพยากรที่ประชาชนเป็นเจ้าของ และการบริหารจัดการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากร ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน (ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, 2547)

ดังนั้น การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในด้านต่างๆ มากขึ้นนั้น คณะผู้วิจัยขอเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สามารถนำมาปฏิบัติใช้ได้โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างพื้นฐานความรู้ โดยการให้สร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานวิจัย เพื่อการพัฒนาศักยภาพความรู้ให้กับประชาชนมากขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการนำไปสู่การปฏิบัติ ประชาชนสามารถนำความรู้จากขั้นที่ 1 มาปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ การจัดการพื้นที่ การจัดการทรัพยากร และด้านการตลาด ได้อย่างเหมาะสม โดยการใช้หลักการจัดการความรู้มาใช้กับชุมชนปฏิบัติ (พุลลภา อุทัยเลิศอรุณ, 2547)

ขั้นที่ 3 ขั้นการปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักและห่วงแหน เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ และนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องแล้ว ก็ส่งผลให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม และเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ รักและห่วงแหนมรดกโลก นำไปสู่การร่วมมือในการอนุรักษ์ ปกป้องรักษาไว้อย่างยั่งยืน

อีกทั้งควรนำแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ โดยการให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นมากต่อการพัฒนา และการที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมจำเป็นต้องมีการให้ข่าวสารที่ถูกต้อง มีการกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่างถูกวิธีและประสิทธิภาพ (ทวิวงศ์ ศรีบุรี, 2541) การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือวัตถุประสงค์ของฝ่ายบริหาร และวัตถุประสงค์ของประชาชน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการปรึกษาหารือเป็นแนวทางที่จะได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผยก็ให้เกิดความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แสดงความคิดเห็นอย่างไรเรื่องอะไรโดยพื้นฐานแล้วสามารถทำได้ 7 วิธี ดังนี้ (ดร.ชัยวุฒิ ชัยพันธ์, 2542)

1. ศูนย์รับฟังความคิดเห็น
2. ประชาพิจารณ์
3. การจัดประชุม
4. การจัดโต๊ะกลม
5. การใช้สื่อที่ทันสมัย
6. การให้การศึกษา
7. การให้ความรู้

ส่วนแนวทางการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชนในแหล่งมรดกโลกนั้น สอดคล้องกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ต้องเริ่มจาก การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับประชาชน โดยให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา การแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะที่คำนึงถึงความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของ รู้สึกรักและหวงแหน จะส่งผลทำให้ประชาชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนในนำความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องไปเผยแพร่สู่ชุมชนอย่างกว้างขวางต่อไป และจะทำให้เกิดชุมชนต้นแบบที่เกิดความร่วมมือร่วมใจทุกภาคส่วนในลักษณะของ “ไตรภาคี”

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก กรณีอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และอุทยานประวัติศาสตร์-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการพื้นที่ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการปกป้องรักษา ด้านการใช้ ด้านการศึกษาวิจัย ด้านแหล่งทุน ด้านการให้ความรู้ และด้านการตลาด ผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน เนื่องจากประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการเป็นเจ้าของพื้นที่ ประชาชนจึงไม่เห็นความสำคัญในการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเพราะประชาชนเหล่านั้นมองว่าการได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกไม่ได้มีความแตกต่างอะไรกับการเป็นโบราณสถานโดยทั่วไป วิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม ตรงกันข้ามประชาชนกับรู้สึกว่าการที่อุทยานประวัติศาสตร์ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทำให้มีปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายจากการไม่มีความรู้ความเข้าใจ เมื่ออุทยานประวัติศาสตร์ได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก เพราะเมื่อประชาชน

จะดำเนินการในเรื่องใด ๆ จะต้องไปขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนจึงจะทำได้ แต่ในความคิดของของประชาชนกลับมองว่าเป็นเขตพื้นที่บ้านของตนที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษทำไมต้องไปขออนุญาต ประชาชนบางคนเมื่อไม่รู้หรือไม่เข้าใจก็ทำในสิ่งที่ตนต้องการ โดยไม่ได้ไปขออนุญาต แต่เมื่อรู้ว่าจะต้องดำเนินการตามกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติการคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุก็ไปขออนุญาต ผลที่กลับมาไม่ได้รับการอนุมัติ ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับภาครัฐตามมา ในเรื่องของพื้นที่ ข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่นำมาบังคับใช้ ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับหน่วยงานภาครัฐ เช่นกรมศิลปากร ในด้านต่าง ๆ และยังรวมถึงการจัดระเบียบร้านค้าชุมชนต่างๆ ภายในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบันก็ยังเป็นปัญหาอยู่ และปัญหาอีกส่วนหนึ่งก็เกิดจากความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุนิยม และการพัฒนาที่เข้าถึงชุมชนส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชุมชน ชาวบ้านต้องการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีลูกหลานเพิ่มมากขึ้น ก็ต้องขยายเขตพื้นที่บ้านออกไปส่งผลให้เกิดการรุกล้ำเขตพื้นที่อุทยานได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะมีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ตั้งแต่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในทุกๆ ด้านโดยนำระบบการจัดการมรดกโลกในเรื่องการจัดการทรัพยากรและการปกป้องรักษา การใช้ของมนุษย์ซึ่งรวมไปถึงการท่องเที่ยว การวิจัยและการเฝ้าระวัง และ การบริหารจัดการเข้ามาใช้ โดยการจัดอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านต่างๆ ให้กับผู้นำชุมชน พร้อมทั้งการจัดทำคู่มือหรือเอกสารเผยแพร่เพื่อให้ผู้นำชุมชนนำไปองค์ความรู้ที่ได้รับและเอกสารไปถ่ายทอดและแจกจ่ายให้ทั่วถึงประชาชนในทุกๆ ครั้วเรือนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ส่วนภาครัฐควรกำหนดแผนการปฏิบัติงานระยะสั้น และระยะยาวออก พร้อมทั้งมีการจัดการประชุมโดยมีผู้นำชุมชน หรือตัวแทนเข้าร่วมรับฟังในทุกๆ รอบ และควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนตัดสินใจทำอะไร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนความจริงจังของหน่วยงานภาครัฐในกระบวนการมีส่วนร่วม และมีเวลาเพียงพอในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างกว้างขวางเพื่อทำให้การตัดสินใจสะท้อนความคิดเห็นของชุมชนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่เป็นไปตามข้อกำหนดของ UNESCO ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบของประเทศไทยและต่างประเทศในการบริหารจัดการด้านต่างๆ เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกันได้นำผลที่ได้ไปสู่การพัฒนาแหล่งมรดกโลกอื่นๆ ต่อไป
2. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม